

การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน

โดย

นางสาวอัญชลี เรียงหา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศกรมวัฒนธรรม แผน ก แบบ ก 1 ระดับ

ปริญญาามหาบัณฑิต

ภาควิชาศึกษาทั่วไปคณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน

โดย
นางสาวอัญชลี เรียงหา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม แผน ก แบบ ก 1 ระดับ

ปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาศึกษาทั่วไปคณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

DEVELOPMENT OF CULTURAL HERITAGE INFORMATIONAL WEBSITE A CASE
OF THAI HERMIT EXERCISE (RUESI-DUDTON)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts Archives and Cultural Heritage Information Management

Department of Archaeology

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

626020009 : การจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม แผน ก แบบ ก 1 ระดับ
ปริญญาโท

คำสำคัญ : สารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม, เว็บไซต์, ฤษีตัดตน

นางสาว อัญชลี เรียงหา: การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม
กรณีศึกษาฤษีตัดตน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. จุฑารัตน์ ช่างทอง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่ง
สารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤษีตัดตน 2) เพื่อพัฒนาเว็บไซต์ และ 3) เพื่อประเมิน
ความพึงพอใจ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือ อาจารย์ผู้สอนที่ใช้สารสนเทศ
สมรรถกทางวัฒนธรรม จำนวน 43 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการ จำนวน
10 คน และผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้
ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความต้องการ 2) เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม พัฒนา
ตามกรอบ SDLC ร่วมกับโปรแกรม MySQL ซึ่งเป็นฐานข้อมูลในการจัดเก็บของระบบเขียนชุดคำสั่ง
ด้วยภาษา PHP 3) แบบประเมินความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม

ผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศ
สมรรถกทางวัฒนธรรม พบว่าผู้สอนมีความต้องการใช้งานเว็บไซต์แบบออนไลน์ที่เข้าถึงและใช้งานได้ง่าย
ครอบคลุมข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ข้อมูลน่าเชื่อถือ สามารถนำไปอ้างอิงได้ โดยผู้ให้ข้อมูล
หลักคาดว่าเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมจะเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศ
ที่ต้องการได้ ระยะที่ 2 พัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม สามารถสรุปผลจากการ
สำรวจความต้องการข้อมูลโดยการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมกรณีศึกษาฤษี
ตัดตน ประกอบด้วยข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 4 หมวด คือ 1) ประวัติความเป็นมาฤษีตัดตน 2) ประเภท
ของสมรรถกทางวัฒนธรรม 3) ทำฤษีตัดตน และ 4) แหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับฤษีตัดตน ระยะ
ที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤษีตัดตน
อยู่ในระดับมาก

626020009 : Major Archives and Cultural Heritage Information Management

Keyword : Cultural Heritage Informational, Website, Ruesi-Dudton

MISS Anchalee RIANGHA : Development of Cultural Heritage Informational Website A Case of Thai Hermit exercise (Ruesi-Dudton) Thesis advisor : Jutharat Changthong

The objectives of this research are to 1) study the needs for using a cultural heritage information website, a case study : Ruesi- Dudton, 2) develop the website, and 3) evaluate user satisfaction. This qualitative research a total of 43 people who are teachers using cultural heritage information. divided into 2 groups: 10 people for the needs assessment and 33 people for the satisfaction evaluation. The research tools included 1) a needs assessment form, 2) a cultural heritage information website developed according to the SDLC framework and MySQL as the database and PHP language 3) a website satisfaction evaluation form.

The study found that: 1. The study of user needs for the cultural heritage information website revealed that teachers required an easily accessible and online website that covers relevant and reliable information which can be referenced. The primary informants expected that the cultural heritage information website would facilitate easier access to needed information. 2. The development of the cultural heritage information website, the findings from the needs assessment were used to develop the Ruesi- Dudton a case study website. It consists of four categories: 1) history of Ruesi-Dudton 2) types of cultural heritage 3) Ruesi-Dudton postures and 4) information sources related with Ruesi-Dudton and 3. The user satisfaction with the cultural heritage information website a case study : Ruesi-Dudton. It was a high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษี
ตัดตน ได้ดำเนินแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษาวิจัยทุกประการ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความ
ช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ให้คำปรึกษาทุกท่าน คือ รอง
ศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุธีรัตนภิรมย์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นราธิป ปิติ
ธนบดี ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ในการแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ รวมถึง ดร.วราภรณ์ พูลสถิต
วัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศชัย วาสนานิกรกุลชัย คณาจารย์ผู้สอน และขอขอบคุณ ดร.
จุฑารัตน์ ช่างทอง อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ติดตามความก้าวหน้าอย่างดียิ่งมาจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน
ความกรุณา ของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา
ฤๅษีตัดตน ที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมถึงเจ้าหน้าที่ประสานงานที่เกี่ยวข้อง
ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

สำหรับส่วนที่เป็นประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบ
แต่คณาจารย์ผู้ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้ทำการศึกษาวิจัย ตลอดจนทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ
สนับสนุนและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
อาจารย์ผู้สอน และผู้มีส่วนร่วมทั้งหมด

อัญชลี เรียงหา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. มรดกทางวัฒนธรรม และ สารสนเทศมรดกวัฒนธรรม.....	7
2. ภาษีตัดตน.....	10
2.1 ประวัติความเป็นมาของภาษีตัดตน.....	10
2.2 โคลงสี่สุภาพภาษีตัดตน จำนวน 80 ท้า 82 ตน.....	12
2.3 การนำท้าภาษีตัดตน จำนวน 15 ท้า ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน.....	33
2.4 “นวดไทย” ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้.....	59

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศด้วยวงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC)	60
3.1 วงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC).....	60
3.2 ประโยชน์ของเว็บไซต์	61
3.3 ประเภทของเว็บไซต์	63
3.4 ความหมายของโฮมเพจ เว็บเพจ และเว็บไซต์.....	64
3.5 ขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์	65
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
4.1 งานวิจัยภายในประเทศ.....	67
4.2 งานวิจัยต่างประเทศ	68
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	70
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดตน ของผู้สอน.....	70
1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	70
กลุ่มตัวอย่างของผู้สอน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็น การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลโดยอาศัยการแนะนำของผู้สอนที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว จำนวน 10 คน	70
1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	71
ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน.....	71
2.1 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากหนังสือเอกสาร ตำราวิชาการ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง	72
2.2 วิเคราะห์เอกสาร สารระสำคัญ และองค์ความรู้.....	72

2.3 กำหนดรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศ	72
2.4 สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง	72
ระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม	
กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน	73
3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	73
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	75
บทที่ 4 ผลการวิจัย	76
4.1 ผลการศึกษาความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษี ตัด ตน.....	76
1. ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสำรวจ	76
2. แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” ที่เคยใช้งาน	76
3. ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้งานสารสนเทศ.....	77
4. ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” ที่ต้องการ	78
สรุปผลขั้นตอนแรก.....	78
4.2 ผลการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน	79
4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผลการวิจัย	93
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษี ตัดตน	93
ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ...	94

ระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน.....	94
5.2 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	96
5.2.1 อภิปรายผลการวิจัย.....	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	98
5.3.1 ข้อเสนอแนะการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัด ตน.....	98
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	98
รายการอ้างอิง	99
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก คู่มือการใช้งาน ระบบสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัด ตน.....	104
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของระบบสารสนเทศสมรรถก ทางวัฒนธรรมสำหรับผู้ ผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้เชี่ยวชาญ.....	114
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	118
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถก ทางวัฒนธรรม และแบบประเมินความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน	120
ประวัติผู้เขียน.....	127

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ภาพที่ 2 ท่าที่ 1.1 ท่าเสยผม	34
ภาพที่ 3 ท่าที่ 1.2 ท่าทาแป้ง	34
ภาพที่ 4 ท่าที่ 1.3 ท่าเช็ดปาก	35
ภาพที่ 5 ท่าที่ 1.4 ท่าเช็ดคาง	35
ภาพที่ 6 ท่าที่ 1.5 ท่ากดใต้คาง	36
ภาพที่ 7 ท่าที่ 1.6 ท่าถูหน้าหูและหลังหู	36
ภาพที่ 8 ท่าที่ 1.7 ท่าบดท้ายทอย	37
ภาพที่ 9 ท่าเตรียมเทพพนม (ตัดต้นแก้ลมข้อมือ)	38
ภาพที่ 10 ท่าบริหารเทพพนม (ตัดต้นแก้ลมข้อมือ)	38
ภาพที่ 11 ท่าเตรียมชูหัตถ์वादหลัง (ตัดต้นแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)	39
ภาพที่ 12 ท่าบริหารชูหัตถ์वादหลัง (ตัดต้นแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)	39
ภาพที่ 13 ท่าบริหารชูหัตถ์वादหลัง (ตัดต้นแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)	40
ภาพที่ 14 ท่าเตรียมเกียด (ท่าประยุกต์)	41
ภาพที่ 15 ท่าบริหารเกียด (ท่าประยุกต์)	41
ภาพที่ 16 ท่าบริหารเกียด (ท่าประยุกต์)	42
ภาพที่ 17 ท่าเตรียมไล่คาง (ท่าประยุกต์)	43
ภาพที่ 18 ท่าบริหารไล่คาง (ท่าประยุกต์)	43
ภาพที่ 19 ท่าเตรียมนั่งนวดขา (ตัดต้นแก้กร่อน)	44
ภาพที่ 20 ท่าบริหารนั่งนวดขา (ตัดต้นแก้กร่อน)	44
ภาพที่ 21 ท่าบริหารนั่งนวดขา (ตัดต้นแก้กร่อน)	45

ภาพที่ 22	ท่าเตรียมยิงธนู (ตัดต้นแก้มก่อนปีนฆาต)	46
ภาพที่ 23	ท่าบริหารยิงธนู (ตัดต้นแก้มก่อนปีนฆาต)	46
ภาพที่ 24	ท่าเตรียมอวดแหวนเพชร(ท่าประยุกต์)	47
ภาพที่ 25	ท่าบริหารอวดแหวนเพชร(ท่าประยุกต์)	47
ภาพที่ 26	ท่าเตรียมดำรงกายอายุยืน (ตัดต้นดำรงกายอายุยืน)	48
ภาพที่ 27	ท่าบริหารดำรงกายอายุยืน (ตัดต้นดำรงกายอายุยืน)	49
ภาพที่ 28	ท่าเตรียมนางแบบ (ตัดต้นแก้มเข้าแก้มขา)	50
ภาพที่ 29	ท่าบริหารนางแบบ (ตัดต้นแก้มเข้าแก้มขา)	50
ภาพที่ 30	ท่าเตรียมนอนหงายผายปอด (ตัดต้นแก้มโรคในอก)	51
ภาพที่ 31	ท่าบริหารนอนหงายผายปอด (ตัดต้นแก้มโรคในอก)	51
ภาพที่ 32	ท่าบริหารนอนหงายผายปอด (ตัดต้นแก้มโรคในอก)	52
ภาพที่ 33	ท่าเตรียมเต้นโขน (ตัดต้นแก้มตะคริวมือ, เท้า)	53
ภาพที่ 34	ท่าบริหารเต้นโขน (ตัดต้นแก้มตะคริวมือ, เท้า)	53
ภาพที่ 35	ท่าเตรียมยืนก้มนวดขา (ตัดต้นแก้มตะโพกสลักเพชร)	54
ภาพที่ 36	ท่าบริหารยืนก้มนวดขา (ตัดต้นแก้มตะโพกสลักเพชร)	55
ภาพที่ 37	ท่าเตรียมนอนคว่ำพับบาท	56
ภาพที่ 38	ท่าบริหารนอนคว่ำพับบาท	56
ภาพที่ 39	ท่าเตรียมองค์แอ่นแขนงักตร์	57
ภาพที่ 40	ท่าบริหารองค์แอ่นแขนงักตร์	58
ภาพที่ 41	หน้าหลักเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดต้น สำหรับผู้ดูแลระบบ	79
ภาพที่ 42	หน้าจอบริหารจัดการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดต้น สำหรับอาจารย์	80
ภาพที่ 43	หน้าจอบริหารหลัก ฤๅษีตัดต้น สำหรับนักศึกษา/ผู้ใช้ระบบ	80

ภาพที่ 44 หน้าจอ login สำหรับผู้ใช้ระบบ	81
ภาพที่ 45 หน้าจอข้อมูลหลักแบ่งเป็น 4 หมวด	81
ภาพที่ 46 หน้าจอข้อมูลหลักประวัติความเป็นมาและหัวข้อย่อย	82
ภาพที่ 47 หน้าจอข้อมูลหลักประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมและหัวข้อย่อย.....	82
ภาพที่ 48 หน้าจอข้อมูลหลักทำบัญชีตัดต้นและหัวข้อย่อย	83
ภาพที่ 49 หน้าจอข้อมูลหลักทำบัญชีตัดต้นและหัวข้อย่อยพร้อมคลิปวิดีโอแนบท้าย	83
ภาพที่ 50 หน้าจอข้อมูลหลักแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับบัญชีตัดต้นและหัวข้อย่อย.....	84
ภาพที่ 51 หน้าจอข้อมูลหลักแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับบัญชีตัดต้นและหัวข้อย่อย : หนังสือที่เกี่ยวข้อง โหลดไฟล์ PDF ได้	84
ภาพที่ 52 หน้าจอการเข้าสู่ระบบ ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษา บัญชีตัดต้น สำหรับอาจารย์.....	106
ภาพที่ 53 หน้าจอการเข้าสู่ระบบ ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษา บัญชีตัดต้น สำหรับอาจารย์.....	106
ภาพที่ 54 หน้าจอการเลือก คอสสอน สำหรับอาจารย์.....	107
ภาพที่ 55 หน้าจอการบริหารจัดการ คอสสอน สำหรับอาจารย์	107
ภาพที่ 56 หน้าจอการบริหารจัดการ บทเรียน สำหรับอาจารย์	108
ภาพที่ 57 หน้าจอการบริหารจัดการ บทเรียน สำหรับอาจารย์.....	108
ภาพที่ 58 หน้าจอแสดงคอสเรียน ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษา บัญชีตัดต้น สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ)	109
ภาพที่ 59 หน้าจอแสดงบทเรียน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ). 109	
ภาพที่ 60 หน้าจอเลือกบทเรียน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ). 110	
ภาพที่ 61 หน้าจอแสดงผลข้อมูลบทเรียน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็น สาธารณะ).....	110
ภาพที่ 62 หน้าจอการเข้าสู่ระบบ ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษา บัญชีตัดต้น สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน).....	111

ภาพที่ 63 หน้าจอแสดงคอเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)	111
ภาพที่ 64 หน้าจอแสดงคอเรียน และแสดงผลบทเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะใน คลาสเรียน).....	112
ภาพที่ 65 หน้าจอการกดเข้าสู่บทเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน) ...	112
ภาพที่ 66 หน้าจอแสดงผลข้อมูลบทเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)	113

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ลำดับที่ 1-40 สรุปชื่อผู้แต่ง-ชื่อฤๅษี-ท่าฤๅษีตัดตน-ประโยชน์การแก้อาการต่าง ๆ 80 ท่า 82 คน.....	31
ตารางที่ 2 ลำดับที่ 41-80 สรุปชื่อผู้แต่ง-ชื่อฤๅษี-ท่าฤๅษีตัดตน-ประโยชน์การแก้อาการต่าง ๆ 80 ท่า 82 คน.....	32
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และวิชาที่เกี่ยวข้อง.....	86
ตารางที่ 4 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน (ใน ภาพรวมในแต่ละด้าน).....	88
ตารางที่ 5 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ใน ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ.....	89
ตารางที่ 6 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ใน ด้านคุณภาพของเนื้อหา.....	89
ตารางที่ 7 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ใน ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม.....	90
ตารางที่ 8 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ใน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์.....	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ฤๅษีดัดตน เป็นวิชาว่าด้วยการบริหารร่างกายเพื่อบำบัดอาการปวดเมื่อย และการรักษาโรคต่าง ๆ (วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, 2560) เป็นท่าตามอิริยาบถของไทย ไม่ผาดโผนหรือฝืนตนเหมือนท่าโยคะ ประกอบด้วยท่าหลัก 4 ท่า คือ ท่านั่ง ท่ายืน ท่านอน และท่าดัดคู่ ปัจจุบันได้มีการประยุกต์เพิ่มเติมเป็น 127 ท่า ครอบคลุมทุกส่วนของร่างกาย ตั้งแต่หัวจรดปลายเท้า ช่วยฟื้นฟูสุขภาพ ลดความตึงของเอ็นประสาทและกล้ามเนื้อ ช่วยให้การเคลื่อนไหวของร่างกายคล่องแคล่วจิตใจสบาย คลายความตึงเครียด (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2563) ต่อมาฤๅษีดัดตนได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประจำปี 2554 ในกลุ่มที่ 6 ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล โดยมีคำประกาศส่วนหนึ่งระบุไว้ว่า “...ภูมิปัญญานี้ปรากฏอยู่ในตำราสมุดภาพโคลงฤๅษีดัดตนที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 3 โปรดเกล้าให้จารึกไว้ที่ศาลาและรูปหล่อฤๅษีดัดตนที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อเป็นวิทยาทานแก่ราษฎรทั่วไป นับเป็นภูมิปัญญาด้านการดูแลสุขภาพที่มีคุณค่ายิ่ง” (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2554)

ในปี 2554 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโกมีมติรับรองให้จารึกวัดโพธิ์ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกแห่งความทรงจำแห่งโลกในระดับนานาชาติ ในจำนวนจารึก จำนวน 1,440 แผ่น มีโคลงภาพฤๅษีดัดตนรวมอยู่ด้วย (วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, 2561) และต่อมาในปี 2562 ยูเนสโกขึ้นทะเบียนรับรอง “นวดไทย” ซึ่งนับเนื่องรวมฤๅษีดัดตนไว้ด้วย ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ (รัฐบาลไทย, 2562)

ฤๅษีดัดตนจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมประเภทมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งเป็นสิ่งซึ่งชุมชนและกลุ่มชน สร้างขึ้นทำให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกมีอัตลักษณ์ในการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ (UNESCO, 2003)

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) กำหนดศัพท์ขึ้นโดยยูเนสโก หมายถึง สิ่งของที่เป็นรูปธรรม เช่น โบราณสถาน แหล่งโบราณคดี งานสถาปัตยกรรม กลุ่มสิ่งก่อสร้าง ร่องรอยต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์สุนทรีย์ ศิลปะ มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์วรรณาและวิทยาศาสตร์ สามารถแบ่งตามลักษณะที่ปรากฏอยู่หรือมีอยู่ได้ 2 ประเภท คือ 1) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) เช่น โบราณสถาน อนุสาวรีย์สถาปัตยกรรม อาคาร กลุ่มอาคาร ย่านชุมชน ท้องถิ่น เมืองเก่า แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี แหล่งภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม โบราณวัตถุและผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น และ 2) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง

ไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) เช่น วิธีการดำรงชีวิต วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา ศิลปะการแสดงแนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล งานฝีมือดั้งเดิม การเล่นพื้นบ้าน ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล เป็นต้น (ชาคริต สิทธิฤทธิ์, 2559)

ด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมของชาติได้มีมติให้ใช้คำว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” จัดกลุ่มเป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) ศิลปะการแสดง 2) งานช่างฝีมือดั้งเดิม 3) วรรณกรรมพื้นบ้าน 4) กีฬาภูมิปัญญาไทย 5) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล 6) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และ 7) ภาษา (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2558) ในส่วนของกลุ่มที่ 6 ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ขยายความไว้ว่าเป็นองค์ความรู้วิธีการทักษะความเชื่อแนวปฏิบัติและการแสดงออกที่พัฒนา ขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและเหนือธรรมชาติแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ อาหารและโภชนาการ การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน เช่น การนวดไทยและฤๅษีดัดตน โหราศาสตร์และดาราศาสตร์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนรวมทั้งชัยภูมิและการตั้งถิ่นฐานความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล (กฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2559)

แนวทางหนึ่งสำหรับการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเหล่านี้ คือ การจัดการเรียนการสอนโดยผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยตรงให้นำเนื้อหาเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไปร่วมผูกโยงไว้กับเนื้อหาในหลักสูตรแนวทางนี้ยูเนสโกได้เสนอแนะไว้ว่าสามารถทำให้การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังช่วยเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนานและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืนต่อไปได้อีกด้วย (ลินินา พุทธิธาร, 2565)

ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำเรื่องฤๅษีดัดตนมาผูกโยงเพื่อการเรียนรู้ไว้ร่วมด้วยได้ เช่น 1) รายวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาระบุว่า “ศึกษาความรู้และวิถีในการบริการของธุรกิจเพื่อสุขภาพประเภทต่าง ๆ องค์ประกอบของการบริการเพื่อสุขภาพ สถานออกกาลังกาย สปา และนวดแผนไทย” โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้นเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่างกิจกรรมเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมเชิงสุขภาพ ได้แก่ การเที่ยวชมและใช้บริการรักษาด้วยสมุนไพร การใช้บริการในสถานส่งเสริมสุขภาพ เช่น สปา และการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย และ ใน 2) รายวิชามรดกไทย ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาระบุว่า “ศึกษาความหมาย ความสำคัญของมรดกไทย มรดกทางภูมิปัญญาไทย วิถีชีวิต วัฒนธรรม พุทธศาสนา คติ ความเชื่อ เทศกาลงานประเพณี อาหารและหัตถกรรมไทย การสร้างสรรค์สืบสานภูมิปัญญาทางมรดกไทย”

(มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ, 2564) และ 3) *รายวิชางานมัคคุเทศก์* ที่มีสมรรถนะของรายวิชา ระบุไว้ว่า *ผู้เรียนต้องสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการมัคคุเทศก์และการจัดการเที่ยว นำชมแหล่งท่องเที่ยวตามรายการนำเที่ยว ควบคุมการนำเที่ยวได้ เป็นต้น (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง , 2563)*

อย่างไรก็ตามในส่วนของการเข้าถึงองค์ความรู้ฤๅษีตัดตนสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนั้น พบว่ายังมีอุปสรรคบางประการทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างครบถ้วน นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์โรคระบาด โควิด-19 เป็นครั้งแรกที่โลกได้รู้จักไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในจีนเมื่อเดือน ธ.ค. 2562 (กรมอนามัยโลก กรมควบคุมโรค, 2563) ทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวเปลี่ยนไปโดยเฉพาะกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับหนึ่งของประเทศชบเซาลง โดยประชาชน นักท่องเที่ยว ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา งดการเดินทางหากไม่จำเป็นถึงแม้ปัจจุบันสถานการณ์ดีขึ้นตามลำดับแล้วก็ตาม อีกทั้งทางด้านการศึกษานั้นนับตั้งแต่ปี 2563 นักเรียน-นักศึกษา ต้องเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีออนไลน์ รวมถึงการค้นคว้าข้อมูล ต่าง ๆ ใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นหลักจนเกิดความเคยชินและในสถานการณ์ปกติสถานศึกษาจะจัดให้มีโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่โดยเฉพาะสาขาการท่องเที่ยว ระดับมหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษา ผู้สอนจะต้องพานักศึกษาไปชมสถานที่จริง เพื่อศึกษาถึงแหล่งที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา โบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญ สัมผัสประสบการณ์และฝึกปฏิบัติจริง แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว จึงไม่สามารถไปศึกษาหรือเยี่ยมชมสถานที่จริงได้ เหมือนอย่างที่เป็นมา และเมื่อให้นักศึกษาสาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตลาดกระบัง เดินทางไปสถานที่จริงด้วยตนเองเพื่อหาข้อมูลนำเสนอการรายงาน พบว่ามีใช้เวลาในการเดินทางยาวนาน หลงทาง จึงทำให้ไปถึงสถานที่จริงล่าช้า อีกทั้งเมื่อไปถึงป้ายข้อมูลสารสนเทศที่สร้างขึ้นใหม่โดยวัดพระเชตุพนฯ ได้ร่วมกับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข และกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม จัดสร้างรูปฤๅษีตัดตน 80 ท่า 82 ตนขึ้นใหม่อีกชุดหนึ่ง และสร้างสำเร็จครบถ้วนตามจำนวนในปี 2561 (ศรัณย์ ทองปาน, 2566) มีการชำรุดเสียหายหลายป้าย เช่น ป้ายหลุดจากรูปปั้นไปอยู่รูปอื่น สแกนคิวอาร์โค้ดไม่ติด เป็นต้น สอดคล้องกับผลวิจัยของพระครูพิมลธรรมภาณ (มานพ กนต์สีโล), ประเสริฐ ธิลาว และ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร (2561) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ระบุว่าวัดพบปัญหาด้านบุคลากร กล่าวคือบุคลากรในการจัดการบริหารวัดยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ส่วนด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ป้ายชนิดต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริการ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงควรมีสื่อเทคโนโลยีเข้ามารองรับเพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการค้นคว้าข้อมูลมากขึ้น แต่มีปัญหาและอุปสรรคบางประการคือ ข้อมูลดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างเต็มที่

เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่มากมายและหลากหลายทั้งบนเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงและคัดกรองข้อมูลที่ต้องการตามความต้องการของผู้ใช้ (ธิติพร ชาญศิริรัตน์, 2560) และในกรณีที่ผู้เยี่ยมชมไม่สามารถไปศึกษาค้นคว้าสถานที่จริงได้ เนื่องจากมีปัญหาในการเดินทาง ทำให้ประสบปัญหาทั้งด้านเวลา สถานที่ เศรษฐกิจ และบุคลากรประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับหนึ่ง หากมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลต่าง ๆ ของวัดพระเชตุพน อย่างเป็นระบบแล้ว จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น (พระมหากิตติศักดิ์ ไมตรีจิต, 2561)

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรมมาตอบสนองผู้ที่สนใจโดยบูรณาการข้อมูลสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรมประเภทรูปปั้นฤๅษีดัดตนที่เป็นมรดกไทยอันเป็นศาสตร์ที่มีมาแต่โบราณ และยังเป็นวิทยาการที่มีประสิทธิภาพจนถึงปัจจุบัน รวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่หลายแห่ง จัดทำข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งจะเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สอน นักเรียน นักศึกษาและผู้ทีสนใจสามารถเข้าถึงและนำสารสนเทศฤๅษีดัดตนไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน
2. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. การพัฒนาระบบครั้งนี้มีขอบเขตเฉพาะระบบสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรมสำหรับการเรียน การสอน เท่านั้น
2. ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาและพัฒนาสารสนเทศสมรรถกถาทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีดัดตน ปีการศึกษา 2566 (เมษายน 2566 – มีนาคม 2567)

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ฤๅษีดัดตน หมายถึง ทำบริหารร่างกายของนักพรตหรือนักบวชเมื่อได้บำเพ็ญเพียรสมาธิ นาน ๆ เกิดอาการปวดเมื่อย จึงหาวิธีคลายความปวดเมื่อยนั้น ทำให้เกิดเป็นท่าดัดต่าง ๆ รวมถึงรูป ปั้นฤๅษีดัดตน วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร

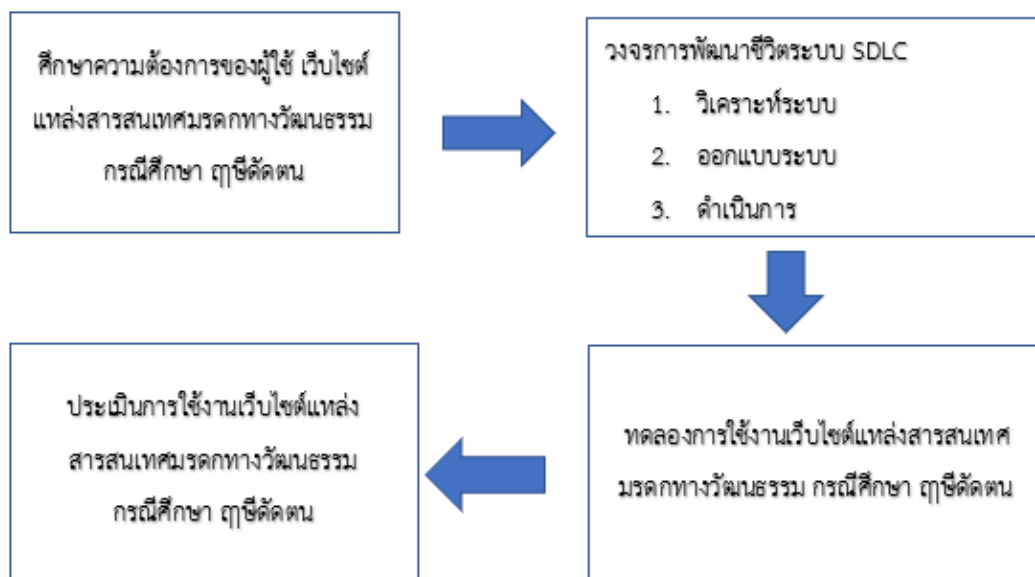
เว็บไซต์สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง เว็บไซต์สารสนเทศที่รวบรวมองค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมเรื่อง ฤๅษีดัดตน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน มาประยุกต์ ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มรดกไทย และงานมัคคุเทศก์
2. ได้เครื่องมือที่ช่วยเผยแพร่ มรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน ที่เข้าถึงได้ง่าย เพิ่มขึ้น
3. ได้เป็นต้นแบบในการใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอข้อมูลให้กับสาขาการท่องเที่ยวหรือสาขา อื่น ๆ ในสถานศึกษาต่อไป

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และการ พัฒนาระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบ สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม โดยใช้แบบสอบถามความต้องการกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้ระบบ สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อทำการพัฒนาระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมโดยใช้หลัก ทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ (System development life Cycle : SDLC) (เกียรติพงษ์ อุดมธนะ ธีระ, 2562) เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม

ภาพที่1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1. มรดกทางวัฒนธรรม และ สารสนเทศมรดกวัฒนธรรม
2. ฤๅษีตัดตน
 - 2.1 ประวัติความเป็นมาของฤๅษีตัดตน
 - 2.2 โคลงสี่สุภาพฤๅษีตัดตน จำนวน 80 ท้า 82 คน
 - 2.3 การนำทำฤๅษีตัดตน จำนวน 15 ท้า ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
 - 2.4 “นวดไทย” ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
3. การพัฒนาระบบสารสนเทศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. มรดกทางวัฒนธรรม และ สารสนเทศมรดกวัฒนธรรม

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) กำหนดศัพท์ขึ้นโดยยูเนสโก หมายถึง สิ่งของที่เป็นรูปธรรม เช่น โบราณสถาน แหล่งโบราณคดี งานสถาปัตยกรรม กลุ่มสิ่งก่อสร้าง ร่องรอยต่าง ๆ ที่มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ สุนทรียะ ศิลปะ มานุษยวิทยาชาติพันธุ์วรรณาและวิทยาศาสตร์ สามารถแบ่งตามลักษณะที่ปรากฏอยู่หรือมีอยู่ได้ 2 ประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

1.1 มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) คือ สถานที่หรือวัตถุที่เกิดขึ้นจากฝีมือการประดิษฐ์ คิดค้น การดัดแปลง การอยู่อาศัย หรือใช้ ประโยชน์จากมนุษย์ เป็นรูปธรรม สามารถเห็นและจับต้องได้ อาจเป็นการใช้ประโยชน์เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งแล้วทิ้งร้างไป หรือใช้ประโยชน์สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่ อนุสรณ์สถาน หมายถึง ผลงานทางสถาปัตยกรรม ผลงานทางประติมากรรม หรือจิตรกรรม ส่วนประกอบหรือโครงสร้างของโบราณคดีธรรมชาติ จารึก ถ้ำ ที่อยู่อาศัย และร่องรอยที่ผสมผสานกับของสิ่งต่าง ๆ ข้างต้น ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลในมิติทางประวัติศาสตร์ศิลปะหรือวิทยาศาสตร์ กลุ่มอาคาร หมายถึง กลุ่มของอาคารที่แยกจากกันหรือเชื่อมต่อกันโดยลักษณะทางสถาปัตยกรรม หรือโดยความสอดคล้องกลมกลืน หรือโดยสถานที่จากสภาพภูมิทัศน์ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลในมิติทาง

ประวัติศาสตร์ศิลปะหรือวิทยาศาสตร์ แหล่ง หมายถึง ผลงานที่เกิดจากมนุษย์หรือการผสมผสาน ผลงานที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติ รวมถึงแหล่งโบราณคดีซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากล ในมิติ ทางด้านประวัติศาสตร์สุนทรียศาสตร์ ชาติวงศ์วิทยาหรือมานุษยวิทยา (UNESCO, 1972) นอกจากนี้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ตามลักษณะที่ ปรากฏได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ ประเภทวัตถุเคลื่อนที่ได้ และประเภทวัตถุที่เคลื่อนที่ไม่ได้ ตามนิยามศัพท์ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ประกอบด้วย

1) โบราณสถาน คืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดย หลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดี ทั้งนี้ ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยาน ประวัติศาสตร์ด้วย เช่น วัด โบสถ์ วิหาร กำแพงแก้ว มัสยิด สุสานมุสลิม (กูโบร์) ศาลเจ้าจีน พระราชวัง ปราสาท บ้านโบราณ เป็นต้น

2) โบราณวัตถุ คือสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือเป็นสิ่ง ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่เป็นส่วนหนึ่ง ส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ ซึ่งโดยอายุ หรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์ หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็น ประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ได้แก่ รูปเคารพทางศาสนา เช่น พระพุทธรูป พระพิมพ์ เทวรูป รูปปั้น หนังสือโบราณ เช่น หนังสือสมุดไทย (สมุดข่อย) หนังสือбудขาว บุคดำ ศิลา จารึก ใบเสมา เป็นต้น

3) ศิลปวัตถุ คือ สิ่งที่ทำขึ้นด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะ เช่น งาน ศิลปะ ภาพวาด ผลงานของศิลปินชั้นครู ฯลฯ

4) งานจิตรกรรม ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 กำหนดให้ งาน สร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน “ลง บนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง” เช่น ภาพเขียนตามถ้ำและเพิงผา จิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์ วิหาร หอระฆัง หอไตร เจดีย์ ปราสาท ศาลา และผลงานที่ปรากฏอยู่ในงานศิลปวัตถุ ทั้งในหนังสือสมุด ไทย (สมุดข่อย) เช่น สมุดภาพไตรภูมิ พระมาลัย ตำราพิชัยสงคราม ตำราโหราศาสตร์ ตำราแพทย์ แผนโบราณ ตำราเอกลักษณ์ เป็นต้น

5) งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน คือ การใช้วัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นงานศิลปกรรมด้วย ฝีมือคนในชุมชน เช่น การทำเครื่องมือ เครื่องใช้ การทอผ้าพื้นเมือง ซึ่งใช้วัสดุในท้องถิ่น และผลิตโดย ชาวบ้าน คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็นสำคัญ (ธนันท์ บุนนวรรณา, 2565)

1.2 มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือถ่ายทอดความรู้ ทักษะจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคน อีกรุ่นหนึ่งเป็นสิ่งซึ่งชุมชนและกลุ่มชน สร้างขึ้นใหม่ อย่างสม่ำเสมอเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม

ของตน เป็นปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาที่มีต่อธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของตน และทำให้คนเหล่านั้นเกิดความรู้สึกมีอัตลักษณ์ และความต่อเนื่อง ดังนั้นจึงก่อให้เกิดความเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ (UNESCO, 2003) เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของคณะกรรมการวัฒนธรรมของชาติได้มีมติให้ใช้คำว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” จัดกลุ่มเป็น 7 ประเภท ได้แก่

- 1) ศิลปะการแสดง เช่น การแสดงโขน หนังใหญ่ ละครชาตรี และดิเกิร์ฮูลู
- 2) งานช่างฝีมือดั้งเดิม เช่น ผ้าซิ่นตีนจก ผ้าแพรวา เครื่องจักสาน ยานลิเกา
- 3) วรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น นิทานศรีธนญชัย นิทานขุนช้างขุนแผน และบททำขวัญนาค
- 4) กีฬามรดกภูมิปัญญาไทย เช่น ว้าวไทย ตะกร้อ และกระบี่กระบอง
- 5) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล เช่น พิธีไหว้ครู สงกรานต์
- 6) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล เช่น การนวดไทยและฤกษ์ตัดตน โหราศาสตร์และดาราศาสตร์ และ
- 7) ภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาท้องถิ่น และภาษาสัญลักษณ์ ต่าง ๆ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2558)

1.3 สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม

วิศปต์ย์ ชัยช่วย (2560) นำเสนอบทความเรื่อง “สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม: แนวคิดและประเด็นการวิจัย” ได้ตั้งข้อสังเกตว่าจากการปฏิศน์วรรณกรรมไว้ว่า มีการใช้คำว่า สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage Informational: CHI) และ สุนเทศศาสตร์ทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage Informatics) แทนกันได้ โดยได้สรุปประมวลนิยามสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม คือ สารสนเทศทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับทั้งตัวมรดกทางวัฒนธรรมเอง เช่น ชื่อ แนวคิด ขนาด วัสดุ ผู้สร้างสรรค์ แหล่งผลิต และที่เกี่ยวกับการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การเคลื่อนย้าย การจัดนิทรรศการ การค้นคว้าวิจัย รวมถึงที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันมรดกทางวัฒนธรรมนั้นด้วย ในอีกแง่หนึ่ง CHI คือ ทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับการประเมินคุณค่าให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เช่น เอกสารโบราณ (Ancient document) เอกสารจดหมายเหตุ (Archival records) เอกสารประวัติศาสตร์ (Historical records) เอกสารต้นฉบับ (Manuscript) ภาพถ่าย แผนที่โบราณ ภาพยนตร์ ซึ่งสารสนเทศเหล่านี้ นอกเหนือจากจะต้องมีการจัดเก็บจัดระบบ จัดทำคำอธิบาย และให้บริการแล้ว จะต้องมีการอนุรักษ์และสงวนรักษา เพื่อส่งต่อมรดกนี้จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งเพื่อบันทึกความทรงจำและเผยแพร่ให้คนอื่นรับทราบรวมถึงคนรุ่นหลังได้ศึกษา (UNESCO, 2003)

นอกจากนี้ยังสรุปประเด็นวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย ทั้งนี้รวมถึงแนวทางวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดทำระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage Information Systems) กล่าวคือ แนวทางการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบระบบที่ใช้ในการจัดแสดงหรือนำเสนอเรื่องราวต่างๆ โปรแกรมประยุกต์ที่สามารถสนับสนุนผู้ใช้ได้ สถาปัตยกรรมระบบ การออกแบบส่วนต่อประสานที่มุ่งเน้นผู้ใช้แบบจำลองระบบ ระบบต้นแบบ ระบบเครือข่าย เป็นต้น

2. ฤๅษีตัดตน

2.1 ประวัติความเป็นมาของฤๅษีตัดตน

ในสมัยโบราณ เมื่อนักพรตหรือนักบวชบำเพ็ญเพียรอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพรแสวงหาความสงบสันโดษมักได้รับการเรียกขานว่า "ฤๅษี" เมื่อท่านได้นั่งสมาธิเป็นเวลานาน อาจมีอาการเมื่อยขบ จึงได้ทดลองขยับเขยื้อนร่างกาย มีการยืดอและเกร็งตัว ตัดตน ทำให้เกิดเป็นท่าตัดต่างๆ ซึ่งทำให้อาการเจ็บป่วย เมื่อยขบหายไป จึงได้ข้อสรุปประสบการณ์บอกเล่าสืบต่อกันมา หรืออาจเกิดจากการคิดค้นโดยบุคคลต่างๆ ไป เพราะในสังคมไทยกว่า 2,000 ปี เรามีศาสนาพุทธเป็นที่ยึดเหนี่ยว ในการปฏิบัติตน ดังนั้น อาจเป็นชาวพุทธที่นิยมนั่งสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน เช่น นักบวช นักพรต อุบาสก อุบาสิกาและแม้แต่พระสงฆ์ ก็เป็นได้

การปั้นเป็นรูปฤๅษีนั้น ไม่มีหลักฐานว่าพระมหากษัตริย์ไทยลอกแบบมาจากที่ใด แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าคนไทยเคารพนับถือฤๅษีเป็นครูบาอาจารย์ การปั้นเป็นรูปฤๅษีและระบุชื่อฤๅษีเป็นผู้คิดค้นท่าเหล่านั้น อาจเป็นกลวิธีให้เกิดความเลื่อมใสและน่าเชื่อถือ เพราะผู้ฝึกต้องมาฝึกท่าทางต่าง ๆ กับรูปปั้นฤๅษีเปรียบเสมือนได้ฝึกกับครู เพราะฤๅษีเป็นครูของศิลปะวิทยาการต่าง ๆ ช่วงเวลาที่ผ่านมามีผู้ศึกษาบางคนพยายามเชื่อมโยงว่าคนไทยเลียนแบบท่าฤๅษีตัดตนจากท่าโยคะของอินเดีย แล้วพยายามนำท่าไปเทียบเคียงกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะท่าตัดตนของไทยไม่ใช่ท่าผาดโผนหรือฝืนร่างกายจนเกินไป ส่วนใหญ่เป็นท่าตัดตามอิริยาบถของคนไทย มีความสุภาพและคนทั่วไปสามารถทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในจำนวนท่า ฤๅษีตัดตน 80 ท่า มีท่าแบบจีน 1 ท่า ท่าแบบแขก 1 ท่า ท่าตัดคู่ 2 ท่า แสดงถึงการแลกเปลี่ยน ความรู้กัน และมีการระบุไว้ชัดเจนว่าเป็น ของต่างชาติ ซึ่งเชื่อว่าเป็นการปั้นเพิ่มเติมขึ้นภายหลัง เพราะมนุษย์ต่างแสวงหาแนวทางเพื่อช่วยเหลือตนเอง เพื่อให้ร่างกายแข็งแรงและมีอายุยืนยาว เช่น อินเดีย มีการบริหารร่างกายที่เรียกว่าโยคะ จีนมีการ รำมวยจีนที่เรียกว่า ไทเก๊ก ไทยมีการบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีตัดตน เป็นต้น (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, 2556)

ครั้นสมัยอยุธยา ในรัชสมัยพระบรมไตรโลกนาถ นอกจากจะมียาสมุนไพรแล้ว ยังมีนวดตัดตนประกอบ เป็นการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย โดยกรมหมอนวด มีศักดิ์นาเทียบเท่ากรมหมอ

ยา ประกอบด้วย กรมหมอนวดขวา (หมอนวดฝ่ายชาย) เจ้ากรมคือ หลวงราชรักษา กรมหมอนวดซ้าย (หมอนวดฝ่ายหญิง) เจ้ากรมคือ หลวงราช ในสมัยอยุธยาเรื่องของการตัดตนหรือฤๅษีตัดตนไม่ปรากฏหลักฐาน แต่เข้าใจว่าน่าจะมียุคควบคู่กับตำนานเรื่องฤๅษีของไทย

ในสมัยรัตนโกสินทร์ปรากฏหลักฐาน ในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงปฏิสังขรณ์วัดโพธาราม (วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม) เมื่อ พ.ศ. 2331 ได้โปรดให้มีการจารึกตำรายาและฤๅษีตัดตนไว้ตามศาลาราย เพื่อให้ประโยชน์แก่สาธารณสุข โดยทรงเห็นความสำคัญของการแพทย์ ประสงค์จะให้ราษฎรได้รู้จักรักษาตนเองยามเจ็บไข้ รูปฤๅษีตัดตนที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 นั้น ไม่ทราบจำนวนแน่ชัด และวัสดุในการปั้น แต่เข้าใจว่าน่าจะเป็นการปั้นด้วยดินหรือปูน

จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2379 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และโปรดให้กรมหมื่นณรงค์หริรักษ์ (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 1 พระนามเดิมพระองค์เจ้าชายดวงจักร) ซึ่งทรงกำกับกรมช่างหล่อปั้น ปั้นฤๅษีตัดตนท่าต่าง ๆ 80 ท่า แล้วหล่อด้วยสังกะสีผสมดีบุก เรียกว่า “ ชิน ” (จารึกวัดพระเชตุพน ตอนโคลงภาพฤๅษี ตัดตน, 2534) และมีโคลงสี่อธิบายประกอบครบทุกรูปตามศาลาราย โดยนักปราชญ์ราชบัณฑิตในสมัยรัชกาลที่ 3 เนื้อหาในโคลงภาพฤๅษีประกอบด้วย ชื่อฤๅษี วิธีการตัด และสรรพคุณในการตัด และพระองค์เองก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์โคลงไว้ถึง 6 บทด้วยกัน รวมทั้งสิ้น 80 บท อีกทั้งยังมีการวาดภาพสมุดไทยดำและมีโคลงกำกับไว้เช่นกัน เพื่อเก็บรักษาไว้ เป็นต้นตำรับสำหรับตรวจทานถือว่าเป็นสมบัติของชาติ การคัดลอกแล้วเสร็จ เมื่อแรม 11 ค่ำ เดือน 7 ปี จอ จ.ศ.1200 นับเป็นความรอบคอบอย่างยิ่งที่ได้มีการวาดภาพและเขียนโคลงลงในสมุดไทยไว้ด้วยเพราะโคลงที่จารึกไว้ตามผนังศาลารายรอบวัดสูญหายไปเป็นอย่างมากเหลือบอกรไว้เพียงเฉพาะชื่อบทนั้น ๆ เท่านั้น อีกทั้งมีการเคลื่อนย้ายรูปปั้นทำให้คำโคลงแยกจากรูปปั้นจึงเกิดความสับสน สำหรับคนรุ่นหลังที่ต้องการศึกษา อีกทั้งคนไทยบางคนได้ทำลายมรดกของชาติด้วยการขโมยรูปปั้นไปขายหลายครั้ง แต่ที่จับได้และมีหลักฐานคือ นายสุก ทหารรักษาวัง ขโมยไปถึง 16 ตน เหตุการณ์เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 วันที่ 14 กรกฎาคม 2438 การสูญหายเช่นนี้ทำให้เราไม่เห็นรูปปั้นเดิมที่เป็นของจริงและการปั้นขึ้นมาใหม่อาจทำให้ทำตัดตนไม่สอดคล้องกับคำโคลงได้ซึ่งจากการคัดลอกรวบรวมภาพและโคลงฤๅษีตัดตนกันต่อ ๆ มา โดยรวบรวมจากตำราหลายเล่มพบว่าภาพและโคลงไม่สอดคล้องและเพี้ยนไปบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพจากตำราศิลาจารึกวัดโพธิ์ ก็มีอยู่หลายภาพที่ไม่มีคำโคลงอธิบายหรือไม่สามารถนำโคลงมาจับคู่ได้ ทั้งนี้อาจเป็นท่าคิดค้นขึ้นมาใหม่ก็ได้ และบางตำรายังพบโคลงใหม่เพิ่มเติมจากโคลงเดิมอีกด้วย เพราะต่อมาโคลงที่จารึกไว้ตามผนังศาลารายรอบวัดปรากฏว่าชำรุดสูญหายเหลือเพียงชื่อแต่ละบทเท่านั้น อีกทั้งยังมีการเคลื่อนย้ายรูปปั้น ทำให้เกิดความสับสนระหว่างโคลงที่กำกับรูปปั้น ซึ่งในปัจจุบันรูปปั้นฤๅษีตัดตนที่เหลืออยู่ นำมารวมไว้บริเวณเขามอด้านทิศใต้ของวิหาร

ทิศปัจฉิมทิศัย วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, 2556)

สมัยรัชกาลที่ 4 มีการวาดภาพฤๅษีตัดตนไว้ที่ศาลาโถงวัดมัชฌิมาวาส (วัดกลาง) อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 40 ท่า สันนิษฐานว่าน่าจะวาดเลียนแบบจากวัดโพธิ์ ในยุคนี้ถือเป็นการเปิดประเทศ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมุ่งพัฒนาตามอย่างตะวันตก ในสมัยของพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนาง

2.2 โคลงสี่สุภาพฤๅษีตัดตน จำนวน 80 ท่า 82 ตน

เดิมเป็นสมุดไทยกระดาษคำ เขียนเส้นตรงโดยนักปราชญ์ราชบัณฑิตในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่งขึ้น เป็นโคลงชุดเดียวกับจารึกประกอบรูปปั้นฤๅษีในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (จารึกวัดพระเชตุพน ตอน โคลงภาพฤๅษีตัดตน, 2534) มีดังนี้

	ตัดตนแก้เกี้ยว ¹	
สังข์สี่ตีบุกเข้า		รคนเจือ
หล่อคณะนั่งหนึ่งเสื่อ		สลิตยไ้ว
กามันตะเกีเขื่อ		ช้อยหนุ่ม นัคนอ
เหยียดยัดหัตถ์ตัดได้		แต่แก้เกี้ยวกาย ๆ
		พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
		พระราชนิพนธ์
	ตัดตนแก้เอวขดขั้ดขา ²	
ชฎิลตัดตนนี้่น่า		นิกเอะ ใจเอย
ชี้ชื่อสั่งปติเหงะ		หง่อมจ้อม
กวัดเท้าท่ามวยเตะ		ตึงเมื่อย หายฮา
แก้กะเอวขดค้อม		เช่าคูโยยกโยยง ๆ
		พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
		พระราชนิพนธ์

ตัดตนแก้ลมในอกในเอว³

(ศิลาจารึกยังอยู่)

อายันญาณยังผู้	ผนวชแขก
เนาพนศฝ่าแฝก	หาบหิ้ว
โรคลมแล่นดุแตก	วางหาบ ตัดแฮ
แอนอกเอี้ยวเอวสยิว	แสยะหน้าเงยหงาย ๆ
	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
	พระราชนิพนธ์

ตัดตนแก้ขัดเอว⁴

วังนซ์เนาพนศห้วย	หุบเหว
นอบนบเพลิงเปล่งเปลว	ค้ำเข้า
อาหารขบขัดเอว	ไอ้เทวษ ฉิ่งเอย
เก็งคอกดตะคากเข้า	ศอกคูขมึงทึง ๆ
	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
	พระราชนิพนธ์

ตัดตนแก้ลมปวดศีรษะ⁵

พระมโนชนสำนักด้าว	ดงยูง ยางเอ
จิตรพรันหวั่นหวาดผุ่	มฤคิร้าย
กำเร็บโรคชบสูง	สังเวช องค์กรเอย
นั่งตัดหัตถ์ขวาซ้าย	นบเกล้าบริการรม ๆ

ตัดตนแก้ช่นเท้า⁶

เอนกายกรกตเท้า	พักตร์เหิน หาวแฮ
หายที่ชนลมเดิน	ขัดข้อง
นามอชีสุขวัฒน์เจริญ	ฉานเกิด ไผ่ฤ
โลกเรียกชีสุขพ้อง	ชื่อผู้เจริญฉาน ๆ
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ตัดตนแก้ปวดท้อง แก้ข้อเท้า ⁷

ฤษีสี่ชื่อให้	นามนคร รามเอย
อัจนะคารีอักษร	อะตั้ง
พิบชงฆ์เทิดกวัดกร	สองไปล์ หลังนา
แก้ขัดข้อเท้าทั้ง	ป่วยท้องบรรเทา ฯ
	<i>กรมหมื่นนุชิตชิโนรส</i>

ตัดตนแก้เสมหะในลำคอ ⁸

พระยทุทอักษรไว้	นามยทุท
สี่บอักษรตราบสุด	สี่สิ้น
นั่งสมาธิหัตถ์สี่ประยทุท	เคียรอีก แข็งนา
เสมหะปะทะต้นลิ้น	ล่งล้าล้ำคอ ฯ
	<i>กรมหมื่นนุชิตชิโนรส</i>

ตัดตนแก้ลมในแขน ⁹

เหยียดหัตถ์ตัดนิ้วนั่ง	ชันเพลลา
แก้เมื่อยขัดแขนเบา	โทษได้
ยาकरูปนี้เอา	ยาชื่อ ไส้เฮย
ผสมสีน้กสิทธีให้	ชื่ออ้างอยู่ทยา ฯ
	<i>กรมหมื่นนุชิตชิโนรส</i>

ตัดตนแก้สะบักหน้าจม ¹⁰

หัตถ์หนึ่งนิ้วเท้าพับ	ชงฆ์ชิต เพลลาเฮย
แก้สลักไหลเพื่อพิษ	ผ่อนน้อย
วตันตะปะปะฤทธิ	มฤครัก ท่านแฮ
มีแม่โคห้าร้อย	หยาดน้ำนมถวาย ฯ
	<i>นายปรีดาเดช</i>

ตัดตนแก้ลมท้าวสารพวงค์ ¹¹

เสลขกามนามวิสุทท้อง	ไตรภพ
องค์แอนแหงนพักตรขบ	ขเม่นฟ้า
กลับแขนกดขาทบ	เน้นนั่ง อยู่่นา
ลมเสียดสารพวงค์กล้า	ดับด้วยตัดเอง ฯ
	<i>พระมุนีนายก</i>

ตัดตนแก้เข่าขาดาย ¹²

ฤๅษีชีรู้อาศาตร	สฤๅษฏิกาย กบแอส
ชื่อเทพมณโฑชวย	มากชู้
แก้ลมเข่าชวย	ตึงเมือย มินเอย
เท้าหัดถ้ช้นเข่าคู้	ทำเม้นลม้วยสิงห์ ๗
	หลวงชวยญเบคร์

ตัดตนแก้ช้ดชวยช้ดคอ ¹³

คูกเข่าช้นติดเข่า	เข่าชวย
มือประท้บกับเพลหมาย	มุงฟ้า
ช้ดชวยช้ดคอหวย	ท่างเมือย ลงแอส
โรมสิงค์ลธิศักต์ก้กล้า	กล่าวนั้นามชนวน ๗
	พระพุทโธชวยจกร์

ตัดตนแก้เม้นหน้าอก ¹⁴

โคตมมหาราชนี้	หนวยยว ยุง่นา
นกรจอบทำรังรว	กะวะไม้
แหงหน้าทำเรอหวย	ยีนดัด หล้งเอย
แก้เม้นนาลีได้	อกด้วยดีเหลือ
	พระสมุห์จัน

ตัดตนแก้ลมวิงเวียนศิริษะ ¹⁵

สมาธิช้ดหัดถ้ช้ดทั้ง	เพลาศ็ยร
สสร้างแอสลงลมเวียน	ศิริเกล้า
นามระหะพระผู้เพียร	ผนวชเน็น นานแอส
ระอักชวยควบเข่า	เพิ่มให้นามกรุง ๗
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ตัดตนแก้เข่าแก้ชวย ¹⁶

(ศิลจกรียังอยู่)

อิสีสิงค์หน้ามฤค	ณามมอด ม้วยแอส
สลบเพือนางฟ้ากอด	ท่านนั้น
พื่อนองค์ครันครางออก	ชวยไหล่ ช้ดเอย
ยีนย่อบาทบิบัคัน	เข่าทั้งโคนชวย ๗
	พระญานปริยัติ

ตัดตนแก้โรคในอก ¹⁷

วระชชฎแปลงเปลี่ยนข้อ	ลิขิตสาร
พระรทเรื่องโบราณ	บอกแจ้ง
ไสยาศน์เหยียดเคียดปาน	ฉุดชัก ไว้แฮ
แก้โรคไ้ออกแห่ง	เหือดให้เห็นคุณ ๆ
	พระเพ็ชรชฎา

ตัดตนแก้ตะคริวมือ, เท้า ¹⁸

อัคนีเนตรนี้อัค	คีโชน เนตรฤ
ยื่นแยอย่างยักษ์โชน	ออกเดิน
ทางกรกดสองโคน	ขานืด เน้นนอ
แก้ตะคริวรั้วเส้น	แต่แข็งตลอดแขน ๆ

สวามิตรคุกเข่าแล้ว	เหลียวพัคตร์ ผินแฮ
วสิษฐเหยียบยันสลัก	เพ็ชรเคล้น
กรขวาจับบาทซึก	เฉวียงจุด แขนแฮ
โรคตะคริวกร่อนเส้น	หย่อนได้หลายเดือน
	พระญาณปริยัติ

ตัดตนแก้ลมท้าวสารพางค์ ²⁰

อิสือศัพเนตรเจ้า	ดำหรับ
สรรพว่านประกอบกับ	เวทใช้
เท้าแขนพับเพียบทับ	หัตถ์เอน องค์กร
แก้ท้าวสารพางค์ให้	เสื่อมลิ้นสรรพลม ๆ
	พระองค์เจ้าศิริวงศ์

ตัดตนแก้เสียดอก ²¹

ยื่นเหนียวข้อเท้าเขิด	หัตถ์เห็น ยากแฮ
แก้เสียดทรวงเส้นเอ็น	ขอได้
นารทเศกไม้เป็น	ปลิงเกาะ กระบี่พ้อ
ยืมเยาะวานรให้	เหือดร้ายรังแก ๆ
	พระศรีวิสุทธิวงศ์

ตัดตนแก้ลมจันทฆาฏ, ลมเช่า, ลมขา, ลมหน้าอก ²²

พระนารอทวายุเจ้า	ทรวงรัน ทำนา
ซัดเช่าขาและจัน	ทฆาฏร้าย
ฉวยเท้าทำยื่นหัน	เหินเยียง เหาะแฮ
มือหนึ่งคั้นเช่าซ้าย	เสื่อมลิ้นสี่ลม ฯ
	สมเด็จพระสังฆราช

ตัดตนแก้เช่าซัด ²³

ชฎิลดาบสเบื่อง	แบบฉบับ
ยื่นยกขาขวาทับ	เช่าซ้าย
ประนมหัตถ์ตัดกายกลับ	เบือนบิด ตนแฮ
ลมซัดซ้อเช่าร้าย	เร่งร้างห่างศูนย์ ฯ
	พระยาอัฐภาเรืองเดช

ตัดตนดำรงกายอายุยืน ²⁴

ทศกัณฐ์พันผนวชข้าง	เขาเขิน
ทิวพนักชายเนิน	ทำน้ำ
ปรนนิบัติตัดองค์เจริญ	ชนมชีพ พระนา
กุมกตธารกรค้ำ	พ่างพินยิ้นยิ้น
	กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ตัดตนแก้ลมปะกั้ง ²⁵

กาลชฎิลตัดมล้าง	ลมตุ
โคลนมับจับหณ	นวดเน้น
มีนเศียรมีดจักชู	เสื่อมล้าง ไซ้แฮ
ไฉนบับบอกเส้น	ประสิทธิแก้ลมปะกั้ง ฯ
	เจ้าพระยาพระคลัง

ตัดตนแก้ตะโพกสลักเพชร ²⁶

สรภังค์ดาบสตั้ง	ตนตรง
ถ่างบาททั้งสองทรง	แย้แต่
กำหมัดตัดกรมจง	กตู่ ชานา
ตะโพกสลักเพชรแม่	เมื่อยล้ำซาหาย ฯ
	พระอมรมโกลี

ตัดตนแก้ลมชักปากเบี้ยว ²⁷

ลมล้มตาย, ลมเท้าเย็น, ลมมือเหน็บ

ผิวลมเข้าคอขี้	เหน็บน้ก
กายสั่นฟันชิดชัก	ปากเบี้ยว
พระกาลสิทธิแกลงลักษณะ	เลศท่า แก้นอ
เหนียวไหล่หน่วงเท้าเอี้ยว	อกไอ้อนิจจ้ง ๆ
	หลวงลิขิตปรีชา

ตัดตนแก้เข้าขี้ต ²⁸

นักสิทธิโสภาคย์พร้อม	พรหมจรรย์
ชื่อมหาสุธรรม	เลิศแท้
เท้าเหยียดยึดหัตถ์ยืน	ขยำเข้า สองนา
ขบขัดข้อเข้าแก้	เมื่อยล้ำลมถอย ๆ
	พระอมรโมลี

ตัดตนแก้ลมในลำลิ่งค์ ²⁹

อัคตะตะบะเพียง	เพลิงผลาญ ภพฤ
ถวายเกราะองค์อวตาร	ทำนนั้น
นั่งตัดหัตถ์สองฝสาน	พนมนั่ง อยู่่นา
เพื่อขัดปัสสาวะอัน	ออกได้โดยใจ ๆ
	พระอมรโมลี

ตัดตนแก้มือแก้เท้า ³⁰

พระสุทัศน์สถิตย์ถ้ำ	เถื่อนระหง
ครองเครื่องนักสิทธิ์ทรง	ห่อเกล้า
ลมคั้งคอหัตถ์ขงฆ	หัตถ์ช่วย ดัดแฮ
นั่งกระหย่งยุตเท้า	หัตถ์ซ้อยเช่นรำ ๆ
	พระยาธิเบศร์บดี

ตัดตนแก้ก่อนแก้ปัญญาต ³¹

แยกขายืนเข้าตั้ง	ตนตรง
แขนแนบหนีบสเอวองค์	แน่นแพ้น
คาวิรินทร์ดำรง	กายตัด น้ฎ
แก้ก่อนปัญญาตแม่น	แพทย์แก้มวมีน ๆ
	พระศรีวิสุทธิวงค์

ตัดตนแก้ลมอัมพฤก ³²

โควินทร์ณะกให้	รามเพลง อสุรฤ
สาบไถ่นนทรีแรง	ฤทธิเฝ้า
อัมพฤกพิบัติแสดง	ดัดดับ คลายนอ
ตั้งชนสองมือเข้า	ประทับข้างชินองค์ ฯ
	พระศรีวิสุทธิวงค์

ตัดตนแก้ลมช่นเท้า ³³

นาไลยไกรเกริกฟ้า	ดินขาม
หมู่แพทย์พืงนับนาม	ท่านไหว
บาทาธิกกะทกตาม	ดาตุ่ม แลพ้อ
กตเข้าเหนี่ยวแข็งให้	ช่นเท้ามละลม ฯ
	พระศรีวิสุทธิวงค์

ตัดตนแก้เอา ³⁴

พระวัชมฤคเลี้ยง	บุตรลบ
นั่งหย่องสองมือจบ	เจ็ดหน้า
แก้เส้นสดุ้งขบ	เวยอก หายนอ
ใครอย่าหมิ่นประมาทถ้า	ท่านทำให้ลอง ฯ
	พระศรีวิสุทธิวงค์

ตัดตนแก้ลมในขา ³⁵

รูปมนุษย์หน้าประหนึ่งเนื้อ	นามกระไลย โกฎแฮ
บุตรอิลีสิงห์ไสย	ศาสตร์รู้
ระบอบระบิลไตร	ดายุค โพนพ้อ
นั่งหย่องสองหัตถ์คู่	ศอกแก้ลมขา ฯ
	พระศรีวิสุทธิวงค์

ตัดตนแก้เวียนศีรษะ ³⁶

แบะขาคู่เข้าเข้า	ช่นเสมอ
บิดไหล่หางยแขนเผยอ	ยึดไว้
เวียนเศียรจิตใจเปลอ	พลันเสื่อม ส่างนอ
พระสุรามนต์ได้	ดัดแล้วอย่าฉงน ฯ
	พระพุทโธษาจารย์

ตัดตนแก้ลิ้นกระด้าง 37

พระภรรยาหว่าชะเขื้อ	ซีตง
อยู่ป่าอาศัยพง	พุ่มไม้
คุกเข้าหัตถ์ไคว่ตรง	อุระภาค ตนนา
แก้กระด้างลิ้นได้	ทำนี่ดีจริง ๆ
	พระรัตนมุนี

ตัดตนแก้กร่อนในทรวง 38

พระวัชอัคนิศนี้	เชิญนารายณ์ มานอ
มล้างเหล่าอสุรหลาย	เลี่ยนหล้า
แยกขาแย่ยอกาย	สองหัตถ์ เท้าแฮ
แก้กร่อนร้อนอุระกล้า	เกลื่อนลิ้นเสื่อมศุนย์ ๆ
	พระรัตนมุนี

ตัดตนแก้ไหล่แก้ตะโพก 39

(ศิลาจารึกยังอยู่)

พระชนกนักสิทธ์นี้	ชนะมาร
ไตรเพทไตรพิธญาณ	ยอมแจ้ง
ยกไหล่ยกตะโพกปาน	ป็นปีก อยู่่นอ
คู้เข้าศอกกดแข็ง	หัตถ์เคลื่นไคลทรวง ๆ
	พระรัตนมุนี

ตัดตนแก้เท่าเย็นใจสวิงสวาย 40

(ศิลาจารึกยังอยู่)

นักพรตประพตติสร้าง	จรรยา
เจ็ดชื่อกระบิลดา	บสเจ้า
เท่าซ่ายไขว่เพลาขวา	มือหน่วง เข้าเอย
ลมระงับจับเย็นเท่า	อีกทั้งสวิงสวาย ๆ
	หลวงลิขิตปรีชา

ตัดตนแก้ไหล่แก้ขา ⁴¹

สุกพันต้นนักสิทธิ์เถ้า	เที่ยวเก็บ ยานา
ทาไหล่ชาซาเหน็บ	บ่เปลื้อง
ลูกนั่งยิงยอกเจ็บ	จึงตัด ตนแฮ
ยื่นยัดเอวองค์เยื้อง	ย่างเท้าทำหนังสือ ๖
	พระองค์เจ้านวม

ตัดตนแก้กร่อนปัญญาต ⁴²

สัชนาไลยลี้หลีก	ละสง สารแฮ
ยื่นยัดหยัดเหยียดองค์	อ่อนแล้
สองหัตถ์ทำที่ทรง	ศรสาตร ไปเอย
บ่าบัดปัญญาตแก้	กล่อนแห่งหืดหาย ๖
	หลวงชาญเบคร์

ตัดตนแก้คอเคล็ดไหล่ขัด ⁴³

นักพรตพักตร์เพศม้า	มีแผน พม่านา
ชื่ออัศวมุขีแขน	คู่คู่
ทำอัดตัดเหลี่ยมแบน	แบะเข้า
คอเคล็ดแคลงไหล่หลู่	โฉลกแก้ตลอดกัน ๖
	พระองค์เจ้าทินกร

ตัดตนแก้คอแก้ไหล่ ⁴⁴

อิสี่สิงค์ดาบสหน้า	เป็นมนุษย์
เขางอกแงเคียรดูจ	ตั้งเนื้อ
ยื่นตัดหัตถ์สองยุค	กันกด เหวนา
คอไหล่ใช้รั้งเรือ	โรคร้ายเรียงถอย ๖
	จมีนราชานาคา

ตัดตนแก้ลมอ้นทวาต ⁴⁵

โยคีอะหม่มแมน	แขกพราหมณ์ พรตแฮ
มือสิบเอ็ดนิ้วสลาม	ศิวะไท้
แก้ลมอ้นทวาตตาม	ลำแล่น เสียวนำ
คู่เช่าเท้าสองไขว้	หัตถ์เคล้นไคลคอ ๖
	พระองค์เจ้าศิริวงศ์

ตัดตนแก้เสียดข้าง ⁴⁶

พระองค์อมรมเศแก่	กายโอง
ลมเสียดเสียวสลักโครง	ปวดอู้
ชนเหนียวเกี่ยวไหลโซลง	ลมแบ่ง เบาเฮย
มือหนึ่งเหนียวขาคู้	ขยาดถ้ำระอาทำ ฯ
	พระอริยวงคฺมฺนี

ตัดตนแก้วิงเวียน ⁴⁷

	(ศิลาจารึกยังอยู่)
ฤชีสุเมธนี้นั่ง	ไม่ถนัด
กระหย่งเท้าเข้าขัด	เหลียมถ้ำ
เอี้ยวองค์อีกสองหัตถ์	ไหวเหวียง อยู่เฮย
แขนงพัคตร์ที่เฟ่งฟ้า	บอกแก้วิงเวียน ฯ
	พระอริยวงคฺมฺนี

ตัดตนแก้ลมมหาบาทย์กข์ ⁴⁸

	(ศิลาจารึกยังอยู่)
ดาบสบรมเศศรีแก่	ลมหลัก
เรียกลมมหาบาทย์กข์	ยิงร้าย
นั่งสมาธิหัตถ์สองซัก	จุดแค่ง ขาแฮ
อกแอ่นอิตอัถยัย	โยกเอื้องอินทรีย์ ฯ
	พระอริยวงคฺมฺนี

ตัดตนแก้แขนขัด ⁴⁹

(ศิลาจารึกยังอยู่)

ระบือนามโคบุตรก้อง	กฤษณ์สรรร สฤษฏีเฮย
ถอดหทัยทศกัณฐ์	เก็บไว้
ท่าตัดพับเพียบผัน	พักตร์หน้อย ณ แเฮ
แขนใดขัดเท้าให้	หัตถ์บไซ้นวดแขน ฯ

	พระอริยวงศมนี
	ตัดตนแก้ลมปิดขามในเอว ⁵⁰
จุลพรหมสี่พักตร์นี้	แผลงฤทธิ์
ยกเข้าเหยียดแขนอิสิต	เสือกเท้า
แผนแพทย์พัตโหนดพิศ	ดาร์บอก ไวंना
แก้ปัดมาภูขึ้นเร้า	อกบันเอวหาย ฯ
	พระยาศรีสหเทพ
	ตัดตนแก้ลมในเท้า ⁵¹
อัศทิศนั่งแอ่นเอี้ยว	องค์เปร
ทับแค้นขาหนึ่งเฉ	เฉียดล้ม
กรขวากดอกเอ	เอียงเหยียด ซ้ายเอย
แก้เจ็บบาทบักม	พักตร์พลิวแผลงหงาย ฯ
	พระญาณปริยัติ

ตัดตนแก้ลมในคอ ⁵²

พระกาญจน์ลมเสียดเส้น	สอเสียว
เพื่อนตื่นบเดิรเที่ยว	เที่ยววัง
แก้คอปิดคอเหลียว	ลมเหือด หายแฮ
คู่เข้าซาก่อมก้อ	หัตถ์เคลื่อนไคลขา ฯ
	พระญาณปริยัติ

ตัดตนแก้ลมขา ⁵³

ขุทธาลกะเจ้า	เจ็บบาท
เพื่อพิการลมกาจ	กับเส้น
ตัดตนตัดลมขาด	ขาเมื่อย ม้วยแฮ
มือหนึ่งนิ้วดอกเน้น	หนึ่งค้ำคางแขน ฯ
	พระญาณปริยัติ

ตัดตนแก้ลมลำไส้ลมอ้นทะ ⁵⁴

(ศิลาจารึกยังอยู่)

โยคีอังคตกล้า	สมาบัติ
รู้ชาติเนาวรัตน์ชัด	ชื่อนั้น
แก้ลมเสียดเสียวชัด	ลำฝัก หายแฮ
นั่งสมาธินวดคอคั้น	ขบเขี้ยวตา ขมึง ฯ
	ขุนธนสิทธิ์

ตัดตนแก้ลมข้อมือ ⁵⁵

อนิตถิคันธท่านิ้วหน้า	ตาลึง
ลมเสียดสองหัตถ์ตั้ง	ปวดตัว
พับเขานั่งค้ำนึ่ง	นีกัดต ดั่งฤ
กายชดชระตัดนิ้ว	นบถ้าเทพพนมฯ
	พระญาณปริยัติ

ตัดตนแก้ลมอก ⁵⁶

สัจพันธุ์นักสิทธิผู้	สฤติยส์จ พันธเอย
ลมเสียดทรวงอกอัด	โรคเรื้อ
ประจงสองพระหัตถ์ตัด	ดันเช่า สองนา
นรชาติใครได้เชื้อ	นวดเท้าอชิฐฐาน ฯ
	ขุนชนสิทธิ

ตัดตนแก้เส้นมหาสนุกระงับ ⁵⁷

กามินทร์มือยุตเท้า	เหยียดหยัด
มือหนึ่งเท้าเข้าขัด	สมาธิคู้
เข้าฌาณช่วยแรงตัด	ทุกคำ คีนนา
รับราคอยากจะสู้	โรคร้ายภายใน ฯ
	พระมหามนตรี

ตัดตนแก้เท่าขัด⁵⁸

มิกาชินทร์มัทไต้เต้า	เตร่เตร็จ
ลุ่มพลาตแพลงแคลงเคล็ด	ขอดเส้น
ตัดแก้กอปกะละเม็ด	นั่งแบะ บาทเฮย
เข้าหนึ่งชั้นมือนั้น	นวดแข่งขำค้ำ
	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชนิพนธ์

ตัดตนแก้เส้นทิวสารพวงค์⁵⁹

อัลทึปะกะโพ้น	พวงค์กัษัตริย์
ออกผนวชพนัศลัด	หลีกเร้น
กรทอตระหวัด	องค์อ่อน งามเอย
แก้ทิวสารพวงค์เส้น	รังปได้โดยเพียร ๆ

นายบริดาราช

ตัดตนแก้ไหล่ขัดตะโพกขัด⁶⁰

พระอัลกัปะกะเบื่อง	บรรพ์รบัล นั้นฤ
รู้ฤกษ์บมนนตร์พิณ	ผะเหลาะข้าง
เศียรหกหัตถ์จรดดิน	ยื่นหย่ง แยกนา
แก้ไหล่ตะโพกเกลียวข้าง	เข้าแข่งขำหาย ๆ

จำจิตรนุกูล

ตัดตนแก้ลมเอว ⁶¹

(ศิลาจารึกยังอยู่)

พระไชยาศิขะเชื้อ	ชฎิลดง
ลมเสียดเส้นสเอวองค์	ขดค้อม
นั่งสมาธิถ่วง	กรเวียด เอวแฮ
เหยียดหัตถ์ตัดตนน้อม	เหนียวแก้สกลกาย ฯ
	ออกญาไชยกราชเศรษฐี

ตัดตนแก้ลมกร่อน ⁶²

สิทธิกรรมนั่งหนองเท้า	ไขว่คอ
หลังขดคู้ตัวอ	งูบง่า
ตั้งตลอดสอดมือพอ	ชโลงเข้า ไวแฮ
แก้กร่อนแห้งกร่อนน้ำ	กล่อนเส้นกล่อนกษัย ฯ
	พระยาราชนนตรีบริรักษ์

ตัดตนแก้ลมมือลมเท้า ⁶³

สิทธิห้อยเท้านั่ง	เนินไศล
ชื่อพยาธิประลัย	เลื่องหล้า
ชูหัตถ์หัดหนึ่งไศล	คลังศอก ไช้ณา
ตัดไล่ลมกลัดกล้า	เมื่อยเท้ามือคลาย ฯ
	พระมุนีนายก

ตัดตนแก้สลักไหล ⁶⁴

เพ็ชโองการยอเท้า	เปื้องขวา ยืนเฮย
เท้าหนึ่งยกยันขา	กดเส้น
หัดหนึ่งเหนียวองศา	นิ้วรีด เส้นแฮ
กรหนึ่งกุมศอกเคล้น	ไหลเท้าลมถอย ฯ
	พระสมบัตินิบาล

ตัดตนแก้ลมริดสีดวง ⁶⁵

อุดมনারอทู้	กอดัด กายเฮย
ขาไคว้ไหล่ส่นัด	เข้าเข้า
เหยียดกร่อนเอาหัตถ์	หนึ่งส่ง ศอกณา
ลมโรคริดสีดวงเร้า	ชอบถ้าทำหาย ฯ
	กรมหมื่นศรีสุเทพ

ตัดตนแก้แน่นหน้าอก ⁶⁶

ฤๅษีสำมัทธ์แมน	ครูหมอ นวดนา
ยื่นหยัดยกเท้าอ	ไควไว้
สองมือตัดคางคอ	เขย่งยึด ตัวแฮ
แก้แน่นหน้าอกได้	เสียดเส้นลมหาย ฯ
	พระยาไชยวิชิต

ตัดตนแก้กล่อน ⁶⁷

(ศิลาจารึกยังอยู่)

วาสุเทพทอดอกขว้า	ลงกับ อาศน์เอย
นักสิทธิสุพรหมทับ	ไหลแล้
เหยียบยันจระโปกจับ	ดินเหนียว นาพ้อ
วาสุเทพวานแก้	กล่อนร้ายเร็วหาย ฯ
	พระยาบำเรอบริรักษ์

ตัดตนแก้ลมจุกเสียด ⁶⁸

นักสิทธิสันโดษตัน	แดนดง
นามพุทธชฎิลทรง	ตำหรับแหร์
ไควหัตถ์รัดดอกองค์	สมาธิเพ็ช นังนา
จุกเสียดสรรพางค์แก้	กอบด้วยตัดหาย ฯ
	พระสุพรรณสมบัติ

ตัดตนแก้ขา ⁶⁹

สุทธาวาชาตีทุกข์แจ้ง	มรณะ เทียงแฮ
ผนวชนายไอสุรย์สละ	เสลขได้
อาหารเพื่อวาตะ	ดิงเมื่อย ขาแฮย
ยกเขาคู้บาทไขว้	หัตถ์นำวเหนียวขา ฯ
	กรมหมื่นไกรสรวิชิต

ตัดตนแก้กล่อน ⁷⁰

ธาระนีพัฒน์งน้อม	โน้มกาย
เท้าเหยียดมือหยิกปลาย	แม่เท้า
ลมกร่อนเหือดห่างหาย	เห็นประจักษ์
อีกแน่นนาภิเฐว	รับเส้นกล่อนกษัย ฯ
	พระสมบัตินิบาล

ตัดตนแก้ปวดท้องแก้สะบักจม ⁷¹

ทรงนามยามหนูนี	เนาพนา เวศนา
ชูเข็ดสองพาหา	หัตถ์ซ้อย
นั่งแบะฝ่าบาหา	ซ้อนทับ กั้นแฮ
แก้ป่วนปวดท้องน้อย	อีกเส้นสับักจม ฯ
	พระองค์เจ้าคเนจร

ตัดตนแก้ลมในอก ⁷²

พระโสเมษาคะโอ	อักคก
อาพาธแน่นในอก	อัดอั้น
เหยียดแขนยึดเข้าผงก	แขนงพักตร์ อยู่พื่อ
เอวแอ่นอึดใจกลั่น	ตัดแล้วลมถอย ฯ
	พระองค์เจ้านวม

ตัดตนแก้ตะโพกขัดหาย, ต้นขาขัดหาย ⁷³

พระสมุทร์ทำท่าตัด	ปลาตหลีก เพื่อนแฮ
ขาแยกยกเฉียดฉีก	ครากแท้
ใครเห็นจักหัดอีก	รอาออก โธษฐ์เอย
แต่ท่านเดียวตัดแก้	ตะโพกต้นขาแคลง ฯ
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ตัดตนแก้เท้าเหน็บ ⁷⁴

เห็นทุกข์เห็นแท้โทษ	เบญจขันธ
คือพระมาฆะนักรธรรม	สถิตย์ถ้ำ
มีอยู่ดฝ่าเท้ายัน	ยืนย่อ ตัวนา
เท้าเหน็บเย็นยิ่งน้ำ	เหนียวแก้เหน็บหาย ฯ
	พระยาธิเบศร์บดี

ตัดตนแก้ปวดขาแก้ตะคริว ⁷⁵

ดาบสเทวบิฐนี้	นักรงาน น่านา
ตักส่งสรงศิวญาณ	อยู่เกล้า
กายป่มป่วยพิการ	ปวดขาแก้ ตะคริวเฮย
ยืนดัดเคียรเยอเท้า	ท่านแก้กลหมอ ฯ
	พระองค์เจ้าทินกร

ตัดตนแก้จุก 76

พระภะรัตดาบสโพ้น	พากเพียร นักรบ
ตำหรับปรอทเรียน	รอบรู้
โรคลมจุกเสียดเบียน	บ้ำบัด องค์กรเอย
นั่งคุกกอดเข้าคู้	หัตถ์ค้ำคางหาย ฯ
	พระมหาข้างเปรียญฯ

ตัดตนแก้ไหล่แก้ท้องแก้อก 77

(ศิลาจารึกยังอยู่)

นักสิทธิ์สมาบัติสร้าง	สร้างเกลศ
กาละกรุกข์รบือเดช	เพรียกพร้อง
กตผากกตท่ายเกศ	บาทขัด คุกแฮ
รงับโรคลมไหล่ท้อง	อูระด้วยดั่งแผน ฯ
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ตัดตนแก้ขัดแขน 78

พระโสณะสันโดษค้ำ	ดงคริม
ภูตโฆมดโฆษครหิม	กูก้อง
ลัมไข้ขบเคียรซิม	ยอกขัด แขนนา
ยกศอกขึ้นเข้าจ้อง	จรตซ้ายเปลี่ยนขวา ฯ
	พระองค์เจ้าทินกร

ตัดตนแก้ขัดแข้งขัดขา 79

ปริพาชกนี้ชื่อ	โยฮัน แลแฮ
น้ำฟิ่งตักแตนฉัน	เช่นเข้า
อยู่ยั้งฝิ่งโยระดัน	หนั่งอุฐ ครงนา
นั่งตัดหัตถ์ถ่างเท้า	ขัดแข้งขาหาย ฯ
	พระองค์เจ้าทินกร

ตัดตนแก้เส้นสลักทรวง 80

ผู้ผนวชจีนแจ้ชื่อ	หลี่เจ้ง
อยู่เขตเขาซาเหล้ง	ตั้งลิว
ลัทธิท่านเคร้งเหม้ง	เมืองท่าน ถือฮอ
มือเหวี่ยงผวาทำจัว	รงับเส้นสลักทรวง ฯ
	ออกญาไชยสุริราชเศรษฐี

จารึกวัดพระเชตุพน ตอน โคลงภาพฤๅษี ตัดตน (2534) จำนวน 80 โคลง ซึ่งสามารถ
สรุบบชื่อผู้แต่ง ชื่อฤๅษี ทำฤๅษีตัดตนและ นิภาพร เหล่าชา (2553) ได้บอกถึงประโยชน์ในการแก้
อาการต่างๆ ของแต่ละท่า ผู้วิจัยจึงสรุบบเป็นตารางดังนี้

ลำดับที่	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อฤๅษี	ชื่อทำฤๅษีตัดตน	ประโยชน์
1	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	กามันตะกั	ท่าตัดตนแก้เกียง(คร้าน)	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
2	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	สังปะติเหงะ	ตัดตนแก้ขัดขาเอวชด	แก้อาการที่บั้นเอว
3	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	อายันญาณ	ท่าแก้ลมในอกในเอว	แก้อาการที่บั้นเอว
4	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	วังนัช	แก้ขัดเอว	แก้อาการที่บั้นเอว
5	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	พระมนโฆ	แก้ลมปวดศีรษะ	แก้อาการที่ศีรษะ
6	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	อิชีสุวณัม	แก้ลมสันเท้า	แก้อาการที่สันเท้า
7	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	อัจนะคาวิ	แก้ปวดท้อง และข้อเท้า	แก้อาการที่ท้อง
8	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	พระยุทธ	แก้เสมหะในลำคอ	แก้อาการที่คอ
9	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	ยาคะ	แก้ลมในแขน	แก้อาการที่แขน
10	นายปริเตาเดช	วตินตะ	แก้สะบักหน้าจม	แก้อาการที่สะบัก
11	พระมนีนายก	เสลขกาม	แก้ลมทั่วสรรพางค์	แก้อาการทั่วสรรพางค์กาย
12	หลวงชาญภูเบศร์	ฤๅษีวัชร	แก้เข้าและขาตาย	แก้อาการที่เข้า
13	พระพุทโธเมฆาจารย์	โรมลิลคิลหิ(ศักดิ์)	แก้ขัดขาขัดคอ	แก้อาการที่คอ
14	พระสมุห์จัน	โคตม	แก้แน่นหน้าอก	แก้อาการที่อก
15	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	ระหะ	แก้ลมเวียนศีรษะ	แก้อาการที่ศีรษะ
16	พระญาณปริยัติ	อิสสิลคั*	แก้เข้าแก้ขา	แก้อาการที่เข้า
17	พระเพชรชฎา	วรเชษฐ	แก้โรคในอก	แก้อาการที่อก
18	จำจิตนุกูล	อัคนินะตร	แก้ตะคริวที่มือและเท้า	แก้อาการที่แขน
19	พระญาณปริยัติ	สวามิตรและวสิษฐ	แก้ลมตะคริว	แก้อาการที่สะโพก
20	พระองค์เจ้าศิริวงศ์	อิสสิอุท	แก้ลมทั่วสรรพางค์(ร่างกาย)	แก้อาการทั่วสรรพางค์กาย
21	พระศรีวิสุทธิวงศ์	นารท	แก้เสียดอก	แก้อาการที่อก
22	สมเด็จพระสังฆราช	นารอท	แก้ลมจันทมาฏ ลมเข้า ขา และหน้าอก	แก้อาการที่เข้า
23	พระอภัยภูรังษี	ชฎิลดาบส	แก้เข้าขัด	แก้อาการที่เข้า
24	กรมหมื่นไกรสรวิชิต	ทิวพันต์	ตำรายาอายุยืน	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
25	เจ้าพระยาพระคลัง	กาลชฎิล	แก้ลมปะกัง (ไมเกรน)	แก้อาการที่คอ
26	พระอมรโมลี	สรกัังคดาบส	แก้สะโพกสลักเพชร	แก้อาการที่สะโพก
27	หลวงลิขิตปรีชา	พระกาลสิทธิ	แก้ลมชักปากเบี้ยว ลมสันตยา ลมเท้าเย็น ลมมือเหน็บ	แก้อาการที่ศีรษะ
28	พระอมรโมลี	โสภาคย์	แก้เข้าขัด	แก้อาการที่เข้า
29	พระอมรโมลี	อัครตะ	แก้ลมในลำไส้ (อินปัสสาวะ)	แก้อาการที่ลำไส้ อัมตะ
30	พระยาธิเบศร์บดี	พระสุทัศน์	แก้(ลม)มือ (ลม)เท้า	แก้อาการที่แขน
31	พระศรีวิสุทธิวงศ์	ควินทร์	แก้กล่อน แก้ปฏุมหาต	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
32	พระศรีวิสุทธิวงศ์	โควินทร์	แก้ลมอัมพฤกษ์	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
33	พระศรีวิสุทธิวงศ์	นาโลย	แก้ลมสันเท้า	แก้อาการที่สันเท้า
34	พระศรีวิสุทธิวงศ์	พระวชมฤค	แก้เอวโยก	แก้อาการที่บั้นเอว
35	พระศรีวิสุทธิวงศ์	กระไลโกฏ	แก้ลมในขา	แก้อาการขา
36	พระพุทโธเมฆาจารย์	พระสุธามนต์	แก้เวียนศีรษะ	แก้อาการที่ศีรษะ
37	พระรัตนมุนี	ภาวะทวาจะ	แก้ลิ้นกระด้าง	แก้อาการที่ศีรษะ
38	พระรัตนมุนี	พระวัชอัคนิช	แก้กษัยกล่อนในทรวง	แก้อาการที่อก
39	พระรัตนมุนี	พระชนก	แก้ไหล่ ตะโพกโยก	แก้อาการที่ไหล่
40	หลวงลิขิตปรีชา	กระบิลดาบส	แก้ลมเท้าเย็น ใจสวิตสวาย	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน

ตารางที่ 1 ลำดับที่ 1-40 สรุบบชื่อผู้แต่ง-ชื่อฤๅษี-ท่าฤๅษีตัดตน-ประโยชน์การแก้อาการต่าง ๆ

ลำดับที่	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อฤาษี	ชื่อท่าฤาษีตัดตน	ประโยชน์
41	พระองค์เจ้าฉนวนม	สุกทันต์	แก้ไหล ขาขาเป็นเหน็บ	แก้อาการที่ไหล
42	หลวงชาญภูเบศร์	สัชชาโลย	แก้ก่อนปฏิกฎ	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
43	พระองค์เจ้าทินกร	อัสวมุขี	แก้คอเคล็ด ไหล่ขัด	แก้อาการที่ไหล
44	จมีนราชนาคร	อิสสิลิ่ง*	แก้คอและไหล	แก้อาการที่คอ
45	พระองค์เจ้าศิริวงศ์	โยคีอะหม่ม (แขกพราหมณ์)	แก้ลมอันทวาท	แก้อาการที่ลำสึ่งค์ อันตะ
46	พระอริยวงศมนี	อมรเมศ	แก้เสียดข้าง	แก้อาการที่บั้นเอว
47	พระอริยวงศมนี	ฤาษีสุมธ	แก้วงเวียน	แก้อาการที่ศีรษะ
48	พระอริยวงศมนี	ดาบศรเมศร์	แก้มหาบดทะยัก	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
49	พระอริยวงศมนี	โคบุตร	แก้แขนขัด	แก้อาการที่แขน
50	พระยาศรีสหเทพ	จุลพรหม	แก้ลมปัตฆาต ลมในเอว	แก้อาการที่บั้นเอว
51	พระญาณปริยัติ	อัสทิต	แก้ลมในเท้า	แก้อาการที่เท้า
52	พระญาณปริยัติ	พระกาญจน	แก้ลมในคอ	แก้อาการที่คอ
53	พระญาณปริยัติ	ขุทธาลกะ (ขุทธเวกะ)	แก้ลมขา	แก้อาการขา
54	ขุนธนสิทธิ์	โยคีอัคตา	แก้ลมลำสึ่งค์ หรือลมอันตะ	แก้อาการที่ลำสึ่งค์ อันตะ
55	พระญาณปริยัติ	อนิถิณันท์	แก้ลมข้อมือ	แก้อาการที่แขน
56	ขุนธนสิทธิ์	สังพันธ์	แก้ลมอก (ลมเสียดทรวง)	แก้อาการที่อก
57	พระมหามนตรี	กามินทร์	แก้เส้นมหาสุนุกระจับ	แก้อาการที่ลำสึ่งค์ อันตะ
58	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	มิคาชินทร์	แก้เท้าขัด	แก้อาการที่เท้า
59	นายปริตราช	อัสทิตปะกะ	แก้เส้นหัวสรรพางค์	แก้อาการหัวสรรพางค์กาย
60	จำจิตนกุล	พระอัลกะปะกะ	แก้ไหลและสะโพกขัด	แก้อาการที่ไหล
61	ออกญาไขฎีกาพรหมศรี	พระไชยาศิ	แก้ลมเอว เอวขัด	แก้อาการที่บั้นเอว
62	พระรามนตรีบริรักษ์	สิทธิกรรม	แก้ลมกลอน	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
63	พระมนีนายก	ลิตธา	แก้ลมมือ ลมเท้า	แก้อาการที่แขน
64	พระสมมติธิดา	เพ็ชโองการ	แก้สลักไหล	แก้อาการที่ไหล
65	กรมหมื่นศรีสุเทพ	อุดมมารอท	แก้ลมริดสีดวง	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
66	พระยาไชยวิชิต	ฤาษีสัมมิตร	แก้แน่นหน้าอก	แก้อาการที่อก
67	พระยาบำเรอบริรักษ์	वासเทพและนักลิตธิสุพรหม	แก้กลอน (1)	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
68	พระสุพรรณสมบัติ	พุทธภูฏิล	แก้ลมจุกเสียด	แก้อาการที่ท้อง
69	กรมหมื่นไกรสรวิชิต	สุทธาวาศ	แก้ขา (ขาตั้งเพราะลม)	แก้อาการขา
70	พระสมมติธิดา	ธาระนีพิณ	แก้กลอน (2)	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
71	พระองค์เจ้าเคนจร	ยามทณู	แก้ปวดท้องและเส้นสะบักจม	แก้อาการที่สะบัก
72	พระองค์เจ้าฉนวนม	พระโสมะยาคะ	แก้ลมในอก (แน่นในอก)	แก้อาการที่อก
73	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	พระสมุทร์	แก้สะโพก ต้นขาขัด	แก้อาการที่สะโพก
74	พระยาธิเบศร์บดี	พระมาชะ	แก้เท้าเหน็บ	แก้อาการที่เท้า
75	พระองค์เจ้าทินกร	ดาบสเทวปฏิฐ	แก้ปวดขาและตะคริว	ไม่ระบุส่วนที่ชัดเจน
76	พระมหาข้าง (เปรียญ)	พระภะรัตดาบส	แก้จุก (ลมจุกเสียด)	แก้อาการที่ท้อง
77	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส	กาละกูร์กัษ	แก้ไหล แก้ท้อง แก้อก	แก้อาการที่ไหล
78	พระองค์เจ้าทินกร	พระโสณะ	แก้ขัดแขน	แก้อาการที่แขน
79	พระองค์เจ้าทินกร	โยฮัน	แก้ขัดแข้งขัดขา	แก้อาการขา
80	ออกญาไขฎีกาพรหมศรี	หลี่เจ้ง	แก้เส้นสลักทรวง	แก้อาการที่อก

ตารางที่ 2 ลำดับที่ 41-80 สรุปชื่อผู้แต่ง-ชื่อฤาษี-ท่าฤาษีตัดตน-ประโยชน์การแก้อาการต่าง ๆ

2.3 การนำท่าฤๅษีตัดตน จำนวน 15 ท่า ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.3.1 หลักการและแนวคิดในการคัดเลือกท่าฤๅษีตัดตน จำนวน 15 ท่า

สถาบันการแพทย์แผนไทย ได้รวบรวมท่าฤๅษีตัดตนแบบดั้งเดิม 127 ท่า สถาบันการแพทย์แผนไทยพบว่ามีการใช้ท่าฤๅษีตัดตนช่วยในการบำบัดอาการต่าง ๆ ซึ่งตรงกับจารีกวัตรพระเชตุพน จำนวน 80 ท่า สถาบันการแพทย์แผนไทยร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการคัดเลือกท่าฤๅษีตัดตนพื้นฐาน 15 ท่า โดยมีแนวคิด ดังนี้

1. เป็นท่าที่เป็นตัวแทนของอวัยวะต่าง ๆ และสามารถบริหารร่างกายได้ครอบคลุมทุกส่วน ตั้งแต่คอ ไหล่ แขน ออก ท้อง เอว เข้าไปจนถึงเท้า

2. เป็นท่าพื้นฐานทั่วไป สำหรับการเริ่มต้นฝึกปฏิบัติให้เกิดความเคยชินและช่วยให้เห็นความสำคัญของการจัดโครงสร้างร่างกายของตนเองให้สมดุล

3. เป็นท่าที่เลือกมาจากท่าฤๅษีตัดตนดั้งเดิมแล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ในท่าต่าง ๆ เช่น นั่ง นอน หรือยืน มีการสรุปความเคลื่อนไหวต่อเนื่องหรือนำท่าเดิมหลายท่ามาเคลื่อนไหวต่อเนื่องกัน

4. การคัดเลือกท่าต่าง ๆ โดยใช้ความสมดุลของโครงสร้างร่างกายและการบริหารร่างกายตามแนวต่าง ๆ เช่น แนวตั้ง แนวราบ แนวเฉียง โดยเพิ่มเติมการตรวจร่างกายอย่างง่าย ๆ เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างร่างกายของตนเองที่ไม่สมดุล โดยใช้ด้านดุลยภาพของ รศ . แพทย์หญิง ลดาวัลย์ สุวรรณกิตติ มาใช้ในการคัดเลือกท่าที่เหมาะสม อีกทั้งผู้ปฏิบัติสามารถฝึกหัดได้โดยไม่ทำให้โครงสร้างที่เสียสมดุลอยู่เดิมมีความเสียหายมากขึ้น

5. ท่าฤๅษีตัดตนที่คัดเลือกไว้ ได้มีการเพิ่มท่าบริหารกล้ามเนื้อบนใบหน้า ซึ่งคิดค้นโดย ร .ศ.นายแพทย์กรุงไกร เจนพานิชย์ (ท่านล่วงลับไปแล้ว) เป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกระดูกและข้อและเคยศึกษาการนวดไทยจากอาจารย์ณรงค์ศักดิ์ บุญรัตน์หรือ หมอนวดราชสำนัก และได้คิดค้นท่านวดกล้ามเนื้อบนใบหน้า 7 ท่าขึ้นมา

6. การคัดเลือกท่าต่าง ๆ ไม่เน้นการรักษาเฉพาะโรค แต่เป็นการเตรียมพร้อมการปรับสมดุลโครงสร้างร่างกายอย่างง่ายด้วยตัวเอง

7. การวิเคราะห์ท่าที่คัดเลือกไว้ โดยใช้ความรู้ทางแพทย์แผนปัจจุบันทั้งในแง่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสถาบันการแพทย์แผนไทย ยังคงสนับสนุนให้เกิดการวิจัยควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, 2556)

2.3.2 ท่าฤๅษีดัดตนที่บุคคลทั่วไปสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ประกอบไปด้วยท่าพื้นฐานคือ ท่านั่ง ทำยีน และทำนอน 15 ท่า มีดังนี้

ท่าที่ 1 ทำนวดบริเวณกล้ามเนื้อบนใบหน้า (ท่าประยุกต์) ฤๅษีดัดตนท่าที่ 1

ประโยชน์ : ถนอมสายตา มี 7 ท่า เป็นท่า ใช้ขนาดถนอมสายตา

ช่วยบริหารกล้ามเนื้อบริเวณใบหน้า

ในแต่ละท่า ให้กำหนดลมหายใจเข้า-ออกไปด้วย

ท่าที่ 1.1 ท่าเสยผม

ภาพที่ 2 ท่าที่ 1.1 ท่าเสยผม

ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนางกดขอบกระบอกตาบนทั้งสองข้างพร้อมๆกัน ค่อย ๆ กดพร้อมกับเลื่อนนิ้วมือทั้ง 3 เลื่อนขึ้นไปบนศีรษะ ทำต่อเนื่องไปจนถึงท้ายทอย ทำซ้ำ 10 ครั้ง

ท่าที่ 1.2 ท่าทาแป้ง

ภาพที่ 3 ท่าที่ 1.2 ท่าทาแป้ง

ใช้นิ้วกลางทั้งสองข้างกดด้านข้างดั้งจมูกพร้อมกัน ค่อย ๆ กดพร้อมกับเลื่อนนิ้วขึ้นไปจนถึงหน้าผาก โดยให้ปลายนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อยทั้งสองข้าง จรดกันที่กลางหน้าผากจากนั้นลูบมือทั้งสองข้างไปทางหางคิ้วผ่านแก้มต่อเนื่องไปจนถึงคาง ทำซ้ำ 10 ครั้ง

ท่าที่ 1.3 ท่าเซ็ดปาก

ภาพที่ 4 ท่าที่ 1.3 ท่าเซ็ดปาก

ใช้ฝ่ามือซ้ายวางทาบบนปาก โดยให้ปลายนิ้ววางอยู่ที่ปลายตึงหูข้างขวา ลากมือมายังด้านซ้ายพร้อมกับเม้มริมฝีปากโดยให้ฝ่ามือกดแนบสนิทขณะทำสลับเป็นมือขวา ทำซ้ำข้างละ 10 ครั้ง

ท่าที่ 1.4 ท่าเซ็ดคาง

ภาพที่ 5 ท่าที่ 1.4 ท่าเซ็ดคาง

ใช้หลังมือซ้ายวางทาบใต้คางโดยให้ปลายนิ้วอยู่ที่ตึงหูขวา ลากมือตั้งแต่หูขวาไปตามคางโดยให้ปลายนิ้วอยู่ที่ตึงหูขวา ลากมือตั้งแต่หูขวาไปตามคางจนถึงใต้หูซ้าย โดยให้หลังมือกดแนบสนิทขณะทำสลับมือทำแบบเดียวกัน ทำซ้ำข้างละ 10 ครั้ง

ท่าที่ 1.5 ท่ากอดใต้คาง

ภาพที่ 6 ท่าที่ 1.5 ท่ากอดใต้คาง

ใช้ปลายนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างกดตรงกลางคางโดยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือตั้งฉากกับคางก้มหน้า

เล็กน้อยเพื่อต้านนิ้วมือ ใช้แรงกดพอสมควร นิ่งสักครู่ นับ 1-10 เลื่อนจุดให้ทั่วบริเวณใต้คางตามลำดับ โดยเลื่อนทีละจุด ทำซ้ำ 5 ครั้ง

ท่าที่ 1.6 ท่าอุหน่าหุและหลังหุ

ภาพที่ 7 ท่าที่ 1.6 ท่าอุหน่าหุและหลังหุ

ใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองข้างคิบบุโดยให้ฝ่ามือแนบกับแก้ม อุหน่าหุขึ้นลงแรงๆ นับเป็น 1 ทำซ้ำ 20 ครั้ง

ท่าที่ 1.7 ท่าตบท้ายทอย

ภาพที่ 8 ท่าที่ 1.7 ท่าตบท้ายทอย

ใช้สันมือทั้งสองข้างปิดหูไว้ โดยให้ปลายนิ้วทั้งสองข้างวางอยู่บริเวณท้ายทอยโดยไม่เคยฝ่ามือ
ทำซ้ำ 10 ครั้ง

เครดิตภาพ : นางสาวฮาया สุนัขชะดาเมรี่

ท่าบริหารร่างกาย 14 ท่าที่เหลือจะเป็นท่าบริหารที่มีแต่ดั้งเดิมและเป็นท่าประยุกต์ส่วนอื่นๆ
ของร่างกาย ก่อนทำท่าบริหารทุกครั้ง ทุกๆ ท่า จะเริ่มจากท่าเตรียม ดังนี้

ท่าที่ 2 ท่าเทพพนม (ตัดตนแก้ลมข้อมือ)⁵⁵ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 2

ประโยชน์ : แก้ลมในข้อมือและแก้ลมในลำไส้ เป็นการบริหารข้อมือ

ท่าเทพพนม (ตัดตนแก้ลมข้อมือ)⁵⁵

อนิตถิคันธท่านนิ้วหน้า

ตาถลิ่ง

ลมเสียดสองหัตถ์ตั้ง

ปวดตัว

พับเข่านั่งค้ำนั่ง

นึกตัด ดั่งฤ

กายชดชระตัดนิ้ว

นบถ้ำเทพพนมฯ

พระญาณปริยัติ

ท่าเตรียม

ภาพที่ 9 ท่าเตรียมเทพพนม (ตัดต้นแก้ลมข้อมือ)

- นั่งขัดสมาธิพนมมือ โดยให้มือที่พนมอยู่ห่างจากหน้าอก ให้แขนตั้งฉากกับลำตัว

ท่าบริหาร

ภาพที่ 10 ท่าบริหารเทพพนม (ตัดต้นแก้ลมข้อมือ)

-ให้มือซ้ายดันมือขวา มือขวาด้านแรงมือซ้ายพร้อมกับตัดปลายนิ้วให้โน้มไปด้านตรงข้ามในขณะที่ดันมือ ให้ค่อย ๆ สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดแล้วให้กลั้นลมหายใจ แหม่วท้อง ขมิบก้นไว้สักครู่ จากนั้นให้ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับค่อย ๆ คลายมือกลับมาอยู่ท่าเตรียม ให้ทำสลับกันระหว่างมือซ้ายกับมือขวาจนครบ ซ้ำละ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 3 ท่าชูหัตถ์वादหลัง (ตัดตนแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)⁷ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 3

ประโยชน์ : เมื่อฝึกทำนี้ต่อเนื่องกัน จะทำให้การเคลื่อนไหวของข้อไหลได้ดีขึ้น ส่งผลให้การไหลเวียนของเลือดไปที่ศีรษะ แก้วปวดแขน ปวดท้องและข้อเท้า

ท่าชูหัตถ์वादหลัง (ตัดตนแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)⁷

ฤๅษีสื่อชื่อให้	นามนคร รามเอย
อัญนะคาวิอักษร	อะตั้ง
พัพขงฆ์เทิดกวัตร	สองไปล์ หลังนา
แก้ขัดข้อเท้าทั้ง	ป่วยท้องบรรเทา ๆ
	กรมหมื่นนุชิตชิโนรส

ท่าเตรียม

ภาพที่ 11 ท่าเตรียมชูหัตถ์वादหลัง (ตัดตนแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)
-นั่งขัดสมาธิมือทั้งสองข้างประสานกันอยู่ประมาณระดับลิ้นปี

ท่าบริหาร

ภาพที่ 12 ท่าบริหารชูหัตถ์वादหลัง (ตัดตนแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)

ท่าบริหาร

ภาพที่ 13 ท่าบริหารชูหัตถ์วาทหลัง (ตัดตนแก้ปวดท้องแก้ข้อเท้า)

-สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับค่อย ๆ ชูมือขึ้นเหนือศีรษะ แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงแนบใบหู กลับลมหายใจไว้สักครู่ พร้อมกับตัดมือที่ประสานกันเหนือศีรษะให้หงายขึ้น ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับค่อย ๆ วาดมือทั้งสองออกจากกัน ไปทางด้านหลังจากนั้นกำหมัดแล้วมาวางไว้ที่บั้นเอวทั้งสอง ใช้กำปั้นกดบริเวณเอวทั้ง 2 ข้าง พร้อมกับให้สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด แล้วจากนั้นกลับลมหายใจไว้สักครู่พร้อมกับกดเน้นผ่อนลมหายใจออกและคลายการกดกำปั้นเลื่อนตำแหน่งที่กดไปทางกลางหลังทีละน้อย จนกำปั้นชิดกันที่บริเวณกลางหลัง ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 4 ท่าเกี้ยว (ท่าประยุกต์) ฤๅษีตัดตนท่าที่ 4

ประโยชน์ : มีประโยชน์ในการ แก้ม เจ็บศีรษะและตามัว เป็นท่าง่ายๆ ที่ใช้กันบ่อยคือการบิดขี้เกียจ โดยประยุกต์ให้เคลื่อนไหวครบทุกทิศ เป็นการยืดแขนเต็มที่ทุกทิศ

ท่าเกี้ยว

มุนีมีฤทธิ์มาก	เพียงใด
ฤๅพันทุกขโรครภัย	นั้นได้
ปวดเวียนเศียร	ม้วนย่นอาจแก้ หายนา
ขัดสมาธิยกหัตถ์ขึ้น	หัตถ์นั้น อิงเศียร

ท่าเตรียม

ภาพที่ 14 ท่าเตรียมเกี้ยว (ท่าประยุกต์)

-นั่งสมาธิมือทั้งสองข้างประสานกันอยู่บริเวณล้นปี

ท่าบริหาร

ภาพที่ 15 ท่าบริหารเกี้ยว (ท่าประยุกต์)

ภาพที่ 16 ท่าบริหารเกี้ยว (ท่าประยุกต์)

- สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับเหยียดแขน คัดให้ฝ่ามือยื่นไปทางด้านซ้ายให้มากที่สุด โดยให้ลำตัวตรง หน้าตรงแขนตึง กลั้นลมหายใจไว้สักครู่แล้วผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับงอแขนทั้งสองข้างกับเข้ามาอยู่ในท่าเตรียม ทำซ้ำเช่นเดิม โดยเหยียดแขนไปทางด้านซ้าย ด้านขวา ด้านหน้าและด้านหลัง ตามลำดับ นับเป็น 1 ครั้ง ทำซ้ำจนครบ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 5 ท่าไล่คาง (ท่าประยุกต์) ฤๅษีตัดตนท่าที่ 5

ประโยชน์ : เป็นท่าที่ทำงานง่าย ทำให้ลดปัญหาแขนขดที่พบบ่อยๆ และเป็นการบริหารหัวไหล่

ท่าไล่คาง

พระนารอทโยคี	มียานกล้า
แต่ยังคงเมื่อยล้า	ฤๅหามได้
จึงตัดตนเร่งค้นคว้า	ตามบอก ไว้เอย
พบเพียบหัตถ์คลึงศอกได้	อีกไคล้ คลึงคาง

ท่าเตรียม

ภาพที่ 17 ท่าเตรียมไล่คาง (ท่าประยุกต์)

-นั่งสมาธิ ลำตัวตรง ยกศอกข้างซ้าย ให้ตั้งฉากกับลำตัว โดยให้ฝ่ามือวางไว้แนบแก้มซ้าย มือข้างขวา กุมข้อศอกซ้ายที่ตั้งขึ้น

ท่าบริหาร

ภาพที่ 18 ท่าบริหารไล่คาง (ท่าประยุกต์)

-ให้สุดลมหายใจในให้ลึกที่สุด จากนั้นใช้มือขวาที่กุมได้ศอกดึงข้อศอกข้างซ้ายมาทางแขนข้างขวาให้มากที่สุด พร้อมกับเกร็งข้อศอกซ้ายต้านมือขวาไว้ ขณะดึงข้อศอกฝ่ามือข้างที่ตั้งศอกจะถูกดึงให้ไล่ไปตามแนวคาง

กลั้นลมหายใจไว้สักครู่ ผ่อนลมหายใจออก พร้อมกับปล่อยมือให้กลับมาอยู่ในท่าเตรียม ทำซ้ำเช่นเดิม แต่เปลี่ยนข้างใหม่ สลับซ้ายและขวานับเป็น 1 ครั้ง ทำซ้ำจนครบ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 6 ทำนั่งนวดขา (ตัดตนแก้กร่อน)⁷⁰ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 6

ประโยชน์ : แก้กร่อนกษัย แก้ขัดเข่า เป็นการบริหารบริเวณเข่า หลัง เอว

ทำนั่งนวดขา (ตัดตนแก้กร่อน)⁷⁰

ธารณีพัฒน์นั่งน้อม	โน้มกาย
เท้าเหยียดมือหยิกปลาย	แม่เท้า
ลมกร่อนเหือดห่างหาย	เห็นประจักษ์
อีกแน่นนาถิเร้า	ระงับเส้น กร่อนกระษัย
	พระสมบัตินิบาล

ท่าเตรียม

ภาพที่ 19 ท่าเตรียมนั่งนวดขา (ตัดตนแก้กร่อน)

-นั่งเหยียดขาทั้งสองข้าง เท้าชิดกัน มือทั้งสองข้างวางไว้บริเวณหน้าขา หน้าตรง หลังตรง

ท่าบริหาร

ภาพที่ 20 ท่าบริหารนั่งนวดขา (ตัดตนแก้กร่อน)

ภาพที่ 21 ท่าบริหารน่องนวดขา (ดัดตนแก้กร่อน)

-สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับใช้มือทั้งสองข้างนวดตั้งแต่ต้นขาต่อเนื่องไปจนถึงปลายเท้าใช้มือจับปลายเท้าและก้มหน้าให้มากที่สุด กลั้นลมหายใจไว้สักครู่พอลมหายใจออกพร้อมกับคลายมือจากปลายเท้า นวดจากข้อเท้า กลับขึ้นมาจนถึงต้นขาแล้วกลับมาอยู่ในท่าเตรียมเริ่มต้นทำซ้ำจนครบ 5-10 ครั้ง เครดิตภาพ : นางสาวธิติมา อลินตา

ท่าที่ 7 ทำyingธนู (ดัดตนแก้กล้ามเนื้อ)⁴² ฤๅษีดัดตนท่าที่ 7

ประโยชน์ : แก้กล้ามเนื้อตึงตัวและแก้เส้นประสาทอักเสบ มีผลที่อกและขา กล้ามเนื้อตึงตัวหมายถึงภาวะอาการขัดเจ็บของกล้ามเนื้อบริเวณต่าง ๆ

ทำyingธนู (ดัดตนแก้กล้ามเนื้อ)⁴²

สัชนาไลยลี้หลีก	สะสง สารเฮ
ยืนอย่างหยัดเหยียดองค์	อ่อนแล้
สองหัตถ์ท่าที่ทรง	ศรสาตร ไปเอย
บำบัตปัญญาตแก้	กร่อนแห่ง หืดหาย
	หลวงชาญภูเบศร์

ท่าเตรียม

ภาพที่ 22 ท่าเตรียมยิงธนู (ตัดต้นแก๊กก่อนปีนฆาต)

-นั่งเหยียดขาข้างซ้ายให้เฉียงออกทางด้านซ้าย งอเข่าขวาให้ฝ่าเท้าชิดต้นขาซ้าย กำหมัดทั้งสองข้างให้ขนานกันไว้ที่ระดับอก โดยให้ห่างจากอก

ท่าบริหาร

ภาพที่ 23 ท่าบริหารยิงธนู (ตัดต้นแก๊กก่อนปีนฆาต)

-สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับยื่นกำปั้นซ้ายเหยียดออกไปทางปลายเท้าซ้าย หันหน้าไปตามกำปั้นในลักษณะเล็งเป้าหมาย ดึงกำปั้นและศอกข้างขวาไปทางด้านหลังให้เต็มที่ จนรู้สึกตึงสะบักและหลัง กลับลมหายใจไว้สักครู่ผ่อนลมหายใจออก พร้อมกับเปลี่ยนกลับมาอยู่ในท่าเตรียมเริ่มต้นทำซ้ำใหม่ แต่เปลี่ยนเป็นข้างขวา ทำสลับกันซ้าย ขวา นับเป็น 1 ครั้ง ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

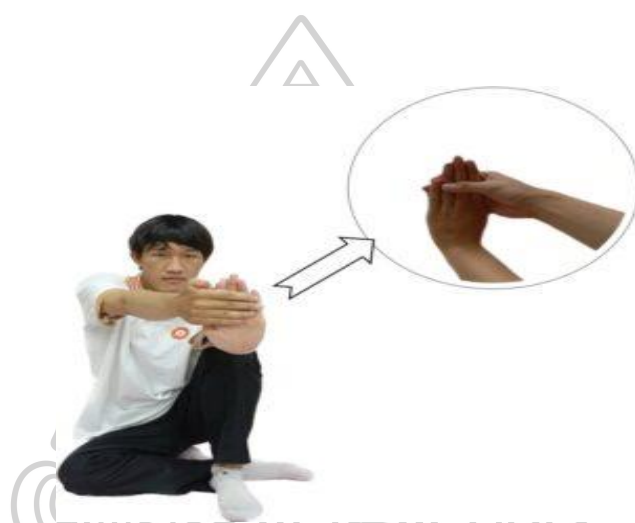
ท่าที่ 8 ทำอวดแหวนเพชร (ท่าประยุกต์) ฤๅษีตัดตนท่าที่ 8

ประโยชน์ : เป็นการแก้ลมในแขน ข้อมือและนิ้ว ช่วยให้แขนข้อมือและนิ้วแข็งแรง

ทำอวดแหวนเพชร

เหยียดหัวเข่านิ้วนิ่ง	ชั้นเพลลา
แก้เมื่อยขัดแขนเบา	โทษได้
ยากะรูปนี้เอา	ยาชื่อ ใส่เฮย
ผสมสีนักษิทธิให้	ชื่ออ้อ่าง อยุรยา

ท่าเตรียม

ภาพที่ 24 ท่าเตรียมอวดแหวนเพชร(ท่าประยุกต์)

- สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับบอกร่างกายแข็งแรงดันมือข้างซ้ายที่ยื่นออกไป ด้านกับการดึงบริเวณนิ้วมือข้างขวา เข้าหาตัวโดยแขนทั้งสองข้างเหยียดตึงและกลั้ลมหายใจไว้สักครู่ท่าบริหาร

ท่าบริหาร

ภาพที่ 25 ท่าบริหารอวดแหวนเพชร(ท่าประยุกต์)

-สุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับออกแรงดันมือข้างซ้ายที่ยื่นออกไปต้านกับการดึงบริเวณนิ้วมือ ข่าขวา เข้าหาตัว โดยแขนทั้งสองข้างเหยียดตึงกลั้นลมหายใจไว้สักครู่ ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับ ปล่ยมือที่จับไว้ กางนิ้วมือข้างซ้ายที่ยื่นออกไปให้เต็มที่กรีดนิ้วหรือพับนิ้วมือลงที่ละนิ้วจนครบ หัก ข้อมือลงและลดมือมาไว้ข้างลำตัวทำซ้ำเช่นเดิม โดยเปลี่ยนเป็นนั่งชันเข่าขวา และยื่นแขนขวาทำ สลับกันซ้ายขวานับเป็น 1 ครั้ง ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 9 ท่าดำรงกายอายุยืน (ตัดตนดำรงกายอายุยืน) ²⁴ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 9

ประโยชน์ : เป็นการทดสอบการทรงตัว บริหารเข้า ต้นขา และช่วยระบบขับถ่าย เป็นท่าที่ทดสอบ การทรงตัว ยืนขาเดียว บริหารเข้า มีการยืดร่างกายตามแนวตั้ง

ท่าดำรงกายอายุยืน (ตัดตนดำรงกายอายุยืน) ²⁴

ทศกัณฐ์โพ้นผนวชข้าง

เขาเขิน

ทิวพนัสชายเนิน

ทำน้ำ

ปรนนิบัติตอดองค์เจริญ

ชนมชีพ พระนา

กุมกตธารกรค้ำ

พ่างพินยยืนยัน

กรมหมื่นไกรสรวิจิต

ท่าเตรียม

ภาพที่ 26 ท่าเตรียมดำรงกายอายุยืน (ตัดตนดำรงกายอายุยืน)

- สุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับออกแรงดันมือข้างซ้ายที่ยื่นออกไปต้านกับการดึงบริเวณนิ้วมือ ข่าขวา เข้าหาตัวโดยแขนทั้งสองข้างเหยียดตึงกลั้นลมหายใจไว้สักครู่สุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด

ท่าบริหาร

ภาพที่ 27 ท่าบริหารดำรงกายอายุยืน (ตัดตนดำรงกายอายุยืน)

-ย่อตัวลงช้าๆ กลั้นลมหายใจไว้สักครู่ พร้อมกับแขม่วท้อง ขมิบก้น ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับค่อยๆ ยืดตัวให้กลับมาอยู่ในท่าเตรียม ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 10 ท่านางแบบ (ตัดตนแก้เข้าแก้ขา) ¹⁶ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 10

ประโยชน์ : แก้ไหล่ ขา เอว ใช้บริหาร เอว ออก ขา ไหล่

ท่านางแบบ (ตัดตนแก้เข้าแก้ขา) ¹⁶

(ศิลาจารึกยังอยู่)

อิสีสิงค์หน้ามฤค	ฉานมอด ม้วยแฮ
สลบเพื่อนางฟ้ากอด	ท่านั้น
พี่น้องค์ครั้นครางออก	ขาไหล่ ชัดเอย
ยืนย่อบาทบิบบิ้น	เข้าทั้งโคนขา ฯ
	พระญาณปริยัติ

ท่าเตรียม

ภาพที่ 28 ท่าเตรียมนางแบบ (ตัดต้นแก้เช่าแก้ขา)

- ยืนก้าวขาข้างซ้ายเฉียงออกไปทางซ้าย มือข้างเดียวกันวางแนบหน้าขา มือขวาทำอูอยู่บนสะโพกในลักษณะ คว่ำมือ สันมือดันสะโพก ปลายมือเฉียงไปทางด้านหลังสุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด

ท่าบริหาร

ภาพที่ 29 ท่าบริหารนางแบบ (ตัดต้นแก้เช่าแก้ขา)

-ค่อยๆ ย่อตัวทิ้งน้ำหนักลงไปบนขาข้างซ้ายที่ก้าวออกไปขณะย่อตัวค่อยๆ ปิดตัวให้หันหน้าไปทางด้านขวา โดยขาซ้ายจะย่อ ขาขวาคงตั้ง กลั้นลมหายใจไว้สักครู่ พร้อมกับกดเน้นเส้นมือที่ทำอูอยู่บนสะโพกผ่อนลมหายใจ ออก พร้อมกับค่อยๆ เปลี่ยนกลับมาอยู่ในท่าเตรียมทำซ้ำ โดยทำสลับกันซ้ายขวานับเป็น 1 ครั้ง ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 11 ท่านอนหงายผายปอด (ตัดตนแก้โรคในอก) ¹⁷ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 11

ประโยชน์ : แก้โรคในอก ทำให้ปอดแข็งแรง

ท่านอนหงายผายปอด (ตัดตนแก้โรคในอก) ¹⁷

วรเชษฐแปลงเปลี่ยนชื่อ	ลิขิตสาร
พระรทเรีองโบราณ	บอกแจ้ง
ไสยาศน์เหยียดเครียดปาน	อุตุชัก ไว้แฮ
แก้โรคไอกอออกแห้ง	เหือดให้เห็นคุณ ฯ
	พระเพ็ชรชฎา

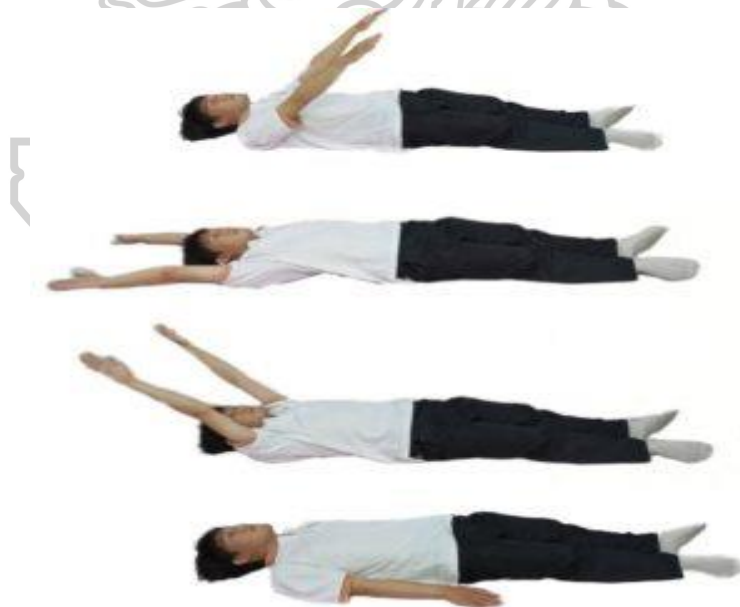
ท่าเตรียม

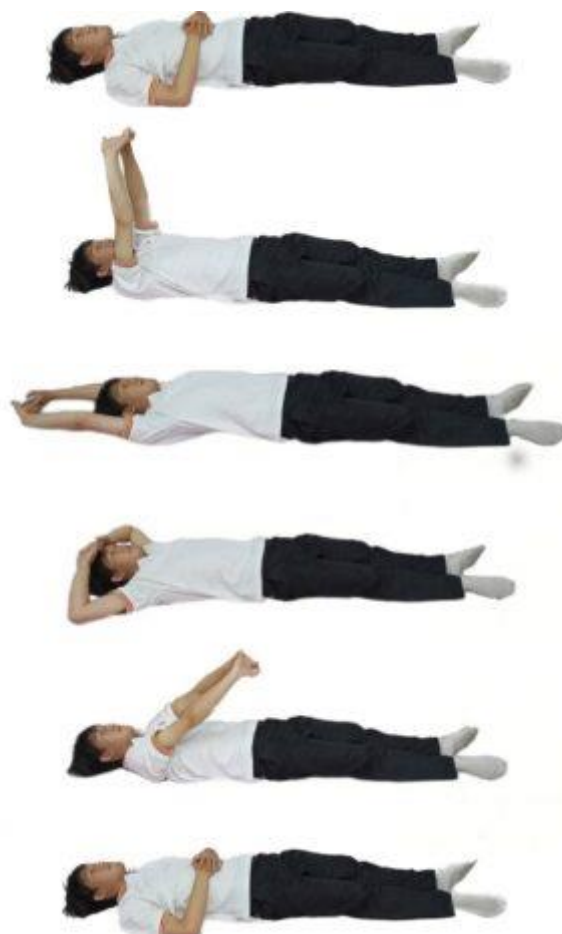
ภาพที่ 30 ท่าเตรียมนอนหงายผายปอด (ตัดตนแก้โรคในอก)

- นอนหงาย ขาและลำตัวเหยียดตรง แขนทั้งสองข้างวางแนบลำตัว มือคว่ำลง สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด

ท่าบริหาร

ภาพที่ 31 ท่าบริหารนอนหงายผายปอด (ตัดตนแก้โรคในอก)

ภาพที่ 32 ทำบริหารนอนหงายผายปอด (ตัดต้นแก๊โรคในอก)

- ยกแขนทั้งสองข้างไปวางไว้เหนือศีรษะในลักษณะเหยียดตรงให้แขนแนบชิดใบหู กลั้นลมหายใจไว้สักครู่ แล้วผ่อนลมหายใจออก พร้อมกับยกแขนกลับมาอยู่ในท่าเตรียม ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง จากนั้นให้ประสานมือ

ทั้งสองข้างในลักษณะคว่ำมืออยู่บนหน้าท้อง ขาและลำตัวเหยียดตรงสุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด ยกมือที่ประสานกัน ดัดให้ฝ่ามือหงายแขนเหยียดตรงค่อยๆ ยกมือขึ้นไปวางไว้เหนือศีรษะขาเหยียด ตรงแขนทั้ง

สองข้างแนบชิดใบหูกลั้นลมหายใจไว้สักครู่ ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับลดมือที่ประสานกันมาวางบนหน้าผากในลักษณะหงายมือสุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด พร้อมกับดัดเหยียดมือที่ประสานไว้ไปทางท้องน้อย จนไหล่ ดึง คางยกขึ้นขาเหยียดตรง ปลายเท้าข่มลง ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับเปลี่ยนกลับมาเป็นท่าเตรียม ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

เครดิตภาพ : นายธนรัชต์ วีระรักษ์

ท่าที่ 12 ท่าเดินโขน (ตัดตนแก้ตะคริวมือ, เท้า) ¹⁸ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 12

ประโยชน์ : แก้ตะคริวมือและเท้า เป็นการบริหารยืดร่างกายตามแนวตั้ง เป็นการบริหารเอว และ ขา

ท่าเดินโขน (ตัดตนแก้ตะคริวมือ, เท้า) ¹⁸

อัคนีเนตรนี้อัค	ศิโชน เนตรฤ
ยืนแยอย่างยักษโชน	ออกเดิน
กางกรกดสองโคน	ขานืด เน้นนอ
แก้ตะคริวรั้วเส้น	แต่แข็งตลอดแขน ฯ
	จำจิตนุกูล

ท่าเตรียม

ภาพที่ 33 ท่าเตรียมเดินโขน (ตัดตนแก้ตะคริวมือ, เท้า)

-ยืนแยกขาให้ปลายเท้าแบะออกย่อตัวเล็กน้อย กางศอก คว่ำมือวางไว้ที่หน้าขาทั้ง 2 ข้าง โดยหันสันมือออกด้านข้าง

ท่าบริหาร

ภาพที่ 34 ท่าบริหารเดินโขน (ตัดตนแก้ตะคริวมือ, เท้า)

-สุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับยกขาข้างซ้ายลอยขึ้นเหนือพื้น และด้านการกดของมือซ้าย โดยให้หลัง ตรง เข่างอ ปลายเท้ากระดกขึ้นกลั้นลมหายใจไว้สักครู่พร้อมกับกดมือทั้งสองข้างแน่นนิ่งผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับวางขาให้อยู่ในท่าเตรียม เริ่มต้นทำใหม่แต่เปลี่ยนเป็นยกขาข้างขวา ทำซ้ำเช่นเดิมสลับซ้ายขวา นับเป็น 1 ครั้ง ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 13 ทำยีนกัมนวดขา (ตัดตนแก้ตะโพกสลักเพชร) ²⁶ ฤๅษีตัดตนท่าที่ 13

ประโยชน์ : แก้ตะโพกสลักเพชร แก้ไหล่ ขาขัด โดยเน้นท่าท่าที่ทำได้ตามสภาพหลังของแต่ละคน ทำโดยไม่ต้องฝืน

ข้อควรระวัง : ผู้มีอาการปวดหลัง ปวดร้าวชาลงไปตามขาควรหลีกเลี่ยงท่านี้ และขณะก้มลง ถ้ามือไม่สามารถแตะพื้นได้ก็ไม่ควรฝืน

ทำยีนกัมนวดขา (ตัดตนแก้ตะโพกสลักเพชร) ²⁶

สรภังค์ดาบสตั้ง

ตนตรง

ถ่างบาททั้งสองทรง

แย้แต่

กำหมัดตัดกรณจง

กดคู่ ชานา

ตะโพกสลักเพชรแม่

เมื่อยล้าซาหาย ฯ

พระอมรโมลี

ท่าเตรียม

ภาพที่ 35 ท่าเตรียมยีนกัมนวดขา (ตัดตนแก้ตะโพกสลักเพชร)

-ยีนให้ขาทั้งสองข้างขนานกันหรือเท้าชิดกัน มือทั้งสองจับที่ต้นขา

ท่าบริหาร

ภาพที่ 36 ท่าบริหารยืนก้มนวดขา (ตัดต้นแก้มตะโพกสลักเพชร)

-สูดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับใช้มือบีบนวดจากต้นขาไปจนถึงข้อเท้าจนสามารถก้มแตะหรือวางฝ่ามือลงที่พื้นได้โดยขาทั้งสองข้างเหยียดตรงผ่อนคลายใจออกพร้อมกับบีบนวดจากข้อเท้าย้อนกลับขึ้นมาจนถึงต้นขา แล้วกลับมาอยู่ในท่าเตรียม ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 14 ท่านอนคว่ำพับบาท (ท่าประยุกต์) ฤๅษีตัดต้นท่าที่ 14

ประโยชน์ : แก่ลมรัดทั้งตัว และลมเลือดในตามัว เป็นท่าที่ใช้ในการบริหาร ส่วนคอ ขา และหน้าอก

ข้อควรระวัง : ผู้มีอาการเวียนศีรษะปวดต้นคอ หรือขา แขน ควรหลีกเลี่ยงท่านี

ท่านอนคว่ำพับบาท

เวณฐที่ประโพน	พงษ์กษัตริย์
ออกผนวชพัชรลัด	หลิกลเส้น
กรทอตระทวยดัด	องค์อ่อน งามเอย
แก้ท้าวสรรพยางค์	เส้นระงับได้ โดยเพียร

ท่าเตรียม

ภาพที่ 37 ท่าเตรียมนอนคว่ำพับบาท

-นอนคว่ำ ขาทั้งสองข้างเหยียดตรง ส้นเท้าชิดกัน มือทั้งสองข้างประสานกัน วางบนพื้นระดับคาง
ท่าบริหาร

ภาพที่ 38 ท่าบริหารนอนคว่ำพับบาท

-สุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับยกศีรษะขึ้นเต็มที่ งอขาทั้งสองข้างให้ปลายเท้าจุ่มขึ้นมาทางส่วนหลังให้มากที่สุด มือหน้าท้องและหน้าขาให้แนบพื้นเข้าชิดกัน กลั้นลมหายใจไว้สักครู่ผ่อนคลายใจออกพร้อมกับ

ลดศีรษะ และขาทั้งสองข้างกลับมาอยู่ในท่าเตรียม ทำซ้ำ 5-10 ครั้ง

ท่าที่ 15 ท่าองค์แอ่นแขนงักตร์ (ท่าประยุกต์) ฤๅษีดัดตนท่าที่ 15

ประโยชน์ : แก้ปวดเมื่อยปลายมือ และปลายเท้า

ข้อควรระวัง : ไม่ควรแหงนหน้ามากเกินไป จะทำให้เป็นตะคริวที่น่องได้

ท่าองค์แอ่นแขนงักตร์

หัตถ์หน่วงนิ้วเท้าทาบ	จรบก้น
นอนเหยียดเบียดดอกพัน	เหยียดแขน
องค์แอ่นแขนงักตร์หัน	เห็นทวาราว ตะนา
กาลสิทธิแก้มือยแสบ	มือเท้า เพลาหาย

ท่าเตรียม

ภาพที่ 39 ท่าเตรียมองค์แอ่นแขนงักตร์

-นอนตะแคง ขาทั้งสองข้างชิดกัน ลำตัวเหยียดตรง แขนทั้งสองข้างเหยียดตรง ขนานกับลำตัว มือคว่ำลงกับพื้น ศรีษะหนุนต้นแขนซ้าย แขนข้างขวาเหยียดตรง คว่ำมือลงแนบลำตัว

ท่าบริหาร

ภาพที่ 40 ท่าบริหารรองค้แอนแห่งนภักตร์

-สุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุดพร้อมกับยกศีรษะขึ้นเต็มที่ และใช้มือข้างที่แนบลำตัวเลื่อนลงไปจับข้อเท้าข้างเดียวกับมือเหนียวข้อเท้าให้ยกขึ้นจนหัวเข่าแยกออกจากกันโดยให้แขนตึงกลั้นลมหายใจไว้สักครู່ผ่อนลม

หายใจออก พร้อมกับปล่อยมือที่จับข้อเท้าหรือปลายเท้าลงช้า ๆ ลดศีรษะลงกลับมาอยู่ในท่าเตรียมทำซ้ำเช่นเดิม ทำสลับกันซ้ายขวาจนครบข้างละ 5-10 ครั้ง (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, 2556) เครดิตภาพ: นางสาวนาตาลี เอี่ยมจรรยา

การบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีตัดต้นที่คัดเลือกมาใช้มีอยู่ 15 ท่า เป็นท่าบริหารร่างกายครอบคลุมทุกส่วนตั้งแต่ ใบหน้า คอ ไหล่ แขน ท้อง ไปจนถึงเท้านอกจากใช้เป็นท่าในการบริหารร่างกายแล้ว ท่าต่าง ๆ ที่ใช้ยังมีสรรพคุณในการรักษาโรคเบื้องต้นได้และประโยชน์เป็นอันมาก ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของแขน ขาหรือข้อต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างคล่องแคล่ว เน้นการนวด ซึ่งบางท่าจะมีการกด หรือบีบนวดร่วมไปด้วย
2. ทำให้โลหิตหมุนเวียนเลือดลม เดินได้สะดวกดีขึ้น นับเป็นการออกกำลังกายซึ่งสามารถกระทำได้ในทุกอิริยาบถของคนไทย
3. เป็นการต่อต้านโรคร้ายบำรุงรักษาสุขภาพให้มีอายุยืนยาว

4. มีการใช้สมาธิร่วมด้วย จะช่วยยกระดับจิตใจให้พ้นอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิด ความง่วง ความท้อแท้ ความเครียด เป็นต้น และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการหายใจ หากมีการฝึกการหายใจร่วมด้วย (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, 2556)

2.4 “นวดไทย” ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ตามภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโก ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 8 - 14 ธันวาคม 2562 ณ กรุงโบโกตาสาธารณรัฐโคลอมเบีย มีวาระประกาศผลการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ The Intangible Cultural Heritage (ICH) ประจำปี 2019 และในวันที่ 12 ธันวาคมพ.ศ. 2562 นวดไทยได้ขึ้นทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติจากองค์การยูเนสโก โดยนวดไทยจัดอยู่ในกลุ่ม Representative List of ICH หรือรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติซึ่งในที่ประชุมมีมติรับรองและประกาศให้ “นวดไทย” NUAD THAI ขึ้นทะเบียนในรายการดังกล่าวซึ่งนวดไทยเป็นมรดกของไทยรายการที่สองที่ขึ้นทะเบียนกับยูเนสโกต่อจากรายการโขนที่ขึ้นไปเมื่อปลายปี 2561 โดยการเสนอนวดไทยในปี 2562 ตามเอกสาร นวดไทยได้รับการรับรองจากยูเนสโกด้วยมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของยูเนสโกประกอบด้วย

1. นวดไทยสอดคล้องกับลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามที่นิยามไว้ใน มาตรา 2 ของอนุสัญญาฯ จัดอยู่ในสาขาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาลเป็นภูมิปัญญาที่มีพัฒนาการเริ่มในระดับครอบครัวและชุมชนเกษตรกรรมและพัฒนาต่อเนื่องมาจนเป็นศาสตร์ในการดูแลสุขภาพที่ใช้มือหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการปรับพลังและโครงสร้างของร่างกายโดยไม่ใช้ยาเพื่อบำบัดความเจ็บป่วยที่เกิดจากลมในเส้นตืดขัดและทำให้ธาตุทั้ง 4 ในร่างกายเป็นปกติ

2. การขึ้นทะเบียนนวดไทยจะเป็นประโยชน์และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางทั่วโลกและสะท้อนถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ของมนุษย์จะกระตุ้นให้นานาชาติสนใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหมอนวดไทยคนในชาติร่วมกัน ปกป้องภูมิปัญญาการนวดไทยไม่ให้ถูกนำไปใช้ในทางเสื่อมเสีย นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ การคิดค้นอุปกรณ์ช่วยนวดที่เหมาะสมกับกลุ่มชน

3. มีมาตรการส่งเสริมและรักษาอย่างละเอียดที่สามารถคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญา มรดกทางวัฒนธรรมนั้นได้ โดยรัฐไทยมีการรับรองสถานภาพทางกฎหมายของภูมิปัญญาการนวดไทยโดยได้วางระบบการคุ้มครองสิทธิในภูมิปัญญาทั้งที่เป็นของชาติและของบุคคลกำหนด มาตรฐานต่างๆเกี่ยวกับการนวดไทยทั้งด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านผู้นวด ด้านการให้บริการ

และด้านสถานที่ให้บริการรวมทั้งสนับสนุนการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชน และคุณสมบัติที่สำคัญคือชุมชนกลุ่มคนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมได้รับทราบ ให้ความเห็นชอบและยินยอมพร้อมใจในการเสนอนวดไทย

4. นวดไทยได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศไทยโดยกระทรวงวัฒนธรรมในสาขาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาลประเภทการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านแล้ว

“นวดไทย”เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชาติ อีกทั้งยังอนุรักษ์ภูมิปัญญานวดไทยให้อยู่คู่กับสังคมไทยอีกด้วย (รัฐบาลไทย, 2562)

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศด้วยวงจรการพัฒนากระบวนการ (System Development Life Cycle : SDLC)

3.1 วงจรการพัฒนากระบวนการ (System Development Life Cycle : SDLC)

คือ การแบ่งขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบงาน หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยแก้ปัญหาทางธุรกิจหรือตอบสนองความต้องการขององค์กร การพัฒนาระบบแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การค้นหาปัญหาขององค์กร (Problem Recognition) เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อการปรับปรุงโดยใช้ระบบเข้ามาช่วย นำข้อมูลปัญหาที่ได้มาจำแนกจัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญให้เหมาะสม โดยโครงการที่จะทำการพัฒนาต้องสามารถแก้ปัญหาที่มีในองค์กรและให้ประโยชน์กับองค์กรมากที่สุด

2) การศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) โดยพิจารณาเรื่องค่าใช้จ่าย (Cost) และเวลา (Time) น้อยที่สุดแต่ให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ และหาความต้องการของผู้เกี่ยวข้องใน 3 เรื่อง คือ เทคนิคเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ บุคลากรและความพร้อม และความคุ้มค่า เพื่อให้นำเสนอต่อผู้บริหารพิจารณาอนุมัติดำเนินการต่อไป

3) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการที่มีเพื่อนำไปออกแบบระบบ ขั้นตอนนี้จะศึกษาจากผู้ใช้งาน โดยวิเคราะห์การทำงานของระบบเดิม (As Is) และความต้องการที่มีจากระบบใหม่ (To Be) จากนั้นนำผลการศึกษาและวิเคราะห์มาเขียนเป็นแผนภาพผังงานระบบ (System Flowchart) และทิศทางการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagram)

4) การออกแบบ (Design) นำผลการวิเคราะห์มาออกแบบเป็นแนวคิด (Logical Design) เพื่อแก้ไขปัญหา โดยในส่วนนี้จะยังไม่ระบุถึงรายละเอียดและคุณลักษณะอุปกรณ์มากนัก โดยออกแบบโครงร่าง แล้วส่งให้ผู้ออกแบบระบบนำไปออกแบบ (System Design) ซึ่งขั้นตอนนี้จะ

เริ่มมีการระบุลักษณะการทำงานของระบบทางเทคนิค ลักษณะอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ ชนิดฐานข้อมูลการออกแบบ เครือข่ายที่เหมาะสม ลักษณะของการนำข้อมูลเข้า ลักษณะรูปแบบรายงานที่เกิด และผลลัพธ์ที่ได้

5) การพัฒนาและทดสอบ (Development & Test) เป็นขั้นตอนการเขียนโปรแกรม (Coding) เพื่อพัฒนาระบบจากแบบบนกระดาษให้เป็นระบบตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการทดสอบหาข้อผิดพลาด (Testing) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จนมั่นใจว่าถูกต้องและตรงตามความต้องการ หากพบว่ามีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจากการทำงานของระบบต้องปรับแก้ไขให้เรียบร้อยพร้อมใช้งานก่อนนำไปติดตั้งใช้จริง

6) การติดตั้ง (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำระบบที่พัฒนาจนสมบูรณ์มาติดตั้ง (Installation) และเริ่มใช้งานจริง โดยการเตรียมขั้นตอนการใช้งานให้สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ หลังจากนั้นจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมผู้ใช้งาน (Training) เอกสารประกอบระบบ (Documentation) และแผนการบริการให้ความช่วยเหลือ (Support) เพื่อให้ระบบสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

7) การซ่อมบำรุงระบบ (System Maintenance) เมื่อเริ่มดำเนินการ ผู้ใช้ระบบอาจจะพบกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลัง เช่น ปัญหาเนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับระบบใหม่ จึงควรกำหนดแผนค้นหาปัญหาอย่างต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล เก็บรวบรวมคำร้องขอแนะนำ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลร้องขอให้ปรับปรุงระบบ จากนั้นออกแบบการทำงานที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขและติดตั้ง ซึ่งต้องมีกรฝึกอบรมให้แก่ผู้ใช้ระบบ เพื่อที่จะทราบความพึงพอใจของผู้ใช้ (เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ, 2562)

การดำเนินการตามแนวทางวงจรการพัฒนาจะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน สามารถควบคุมเวลาและงบประมาณได้ง่าย โดยดำเนินการนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการหรือขั้นตอนที่จะนำมาใช้ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับองค์กร และควรมีการติดตามประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

3.2 ประโยชน์ของเว็บไซต์

อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เราสามารถเข้าไปใช้งานบริการต่าง ๆ บนเครือข่ายจากผู้ให้บริการซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานต้องการ เช่น อีเมล (email), เว็บบอร์ด (webboard), กระดานสนทนา (usenet, พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ (E commerce), บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E learning), การถ่ายโอนไฟล์ (Files Transfer Protocol : FTP), โซเชียลมีเดีย (social media) รวมไปถึง เวิลด์ไวด์เว็บ (world wide web : WWW) หรือที่เราเรียกสั้น ๆ ว่า "เว็บ"

ซึ่งเป็นรูปแบบการให้บริการการสื่อสารข้อมูลอย่างหนึ่งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยประโยชน์หลัก ๆ ของเว็บไซต์มีดังนี้

1) สังคมออนไลน์ (Social Network) เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารเว็บไซต์โดยนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายและสามารถเชื่อมโยงคนทั่วโลกให้ติดต่อถึงกันได้ ในปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก สามารถติดต่อสื่อสารกันทั้งที่เป็นแบบข้อความสนทนา ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว รวมไปถึง สนทนาแบบเห็นหน้าจริง เช่น facebook Instragram เป็นต้น

2) เอกสารประชาสัมพันธ์ (Catalog, Brochure) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลถือว่าสำคัญเพื่อนำเสนอข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรซึ่งอินเทอร์เน็ตก็เป็นสื่อที่มีจำนวนผู้เข้าชมหลายพันล้านคน เป็นสื่อขนาดใหญ่ที่สามารถประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึงทำให้ง่ายต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลการติดต่อกับเจ้าของกิจกรรมหรือ ติดต่อกับองค์กรนั้น ๆ เช่นการรับสมัครงาน รับสมัครนักเรียนนักศึกษา กิจกรรมทางสังคม เป็นต้น

3) ข่าวสถานการณ์ปัจจุบัน (News) เป็นรูปแบบการนำเสนอข่าวสถานการณ์ความเป็นไปของโลกและสังคม ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งผู้เข้าชมสามารถเลือกกลุ่มของข่าวสารที่ตนเองสนใจ ข่าวที่นำเสนอบนเว็บไซต์นี้ทำให้สามารถนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา ทันสถานการณ์ และสามารถนำเสนอสื่อที่เกี่ยวข้องกับข่าวได้หลากหลาย ในรูปแบบ ข้อความ รูปภาพ วีดีโอ เสียงให้สัมภาษณ์ เช่น การเมือง บันเทิง กีฬา เป็นต้น

4) ความบันเทิง (Entertainment) เว็บไซต์นำเสนอข้อมูลทางด้านความบันเทิงกำลังเป็นที่นิยมเนื่องจากผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และสะดวก ทำให้ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ควรคำนึงถึงปัญหาเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ของสื่อความบันเทิงที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วย เพื่อป้องกันปัญหาหรืออาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น เช่น การดูหนังออนไลน์ ดูรายการทีวีย้อนหลัง ฟังเพลงโหลดหนัง เป็นต้น

5) การศึกษาทางไกล (Distance Education) ด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เกิดรูปแบบการศึกษาที่เปลี่ยนไป จากที่เคยค้นหาข้อมูลตามห้องสมุดเปลี่ยนมาใช้ระบบออนไลน์เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการค้นหาและข้อมูลมีปริมาณที่มาก การประยุกต์ใช้งานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถนำเสนอสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือการติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อสอบถามเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ การทบทวนเนื้อหา และอินเทอร์เน็ตสามารถนำเสนอสื่อที่yakต่อความเข้าใจให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ เช่น Google Classroom Microsoft Teams และ Zoom เป็นต้น

6) ธุรกิจออนไลน์ (Online Business) รูปแบบธุรกิจในปัจจุบันมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่เปลี่ยนไป เจ้าของกิจการสามารถนำข้อมูลรวมถึงคุณลักษณะสินค้าและบริการต่าง ๆ ของตนเองแสดงบนเว็บไซต์เพื่อนำเสนอโปรโมชั่น ราคา สเปคของอุปกรณ์ แนะนำบริการ เป็นต้น ผู้สนใจสามารถทำการค้นหาและเข้าถึงข้อมูลได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อดูรายละเอียดเปรียบเทียบราคาหรือดูโปรโมชั่นของสินค้าตามช่วงเทศกาลต่าง ๆ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

7) ศูนย์บริการ (Service Center) เว็บไซต์จำนวนมากให้บริการข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดต่อสื่อสารกับคนทั้งโลก นอกจากนี้ ศูนย์บริการข้อมูลยังรวมถึงข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ภัยพิบัติ แผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศ ข้อมูลการจราจร ฐานข้อมูลคนป่วยของโรงพยาบาล ฐานข้อมูลพิกัดสถานที่ท่องเที่ยว การให้อัพโหลดฝากไฟล์ การดาวน์โหลดไฟล์เอกสาร เช่น การค้นหาข้อมูล (search engine), การให้บริการอีเมล (e-mail), การให้บริการฐานข้อมูลการศึกษา เช่น งานทะเบียน ดูเกรดออนไลน์ ลงทะเบียนออนไลน์ เป็นต้น (RBRU Academy, 2016)

3.3 ประเภทของเว็บไซต์

การให้บริการเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันสามารถแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับว่าใช้กฎเกณฑ์อะไรในการแบ่ง หากจะแบ่งประเภทของเว็บไซต์ตามรูปแบบการทำงานนั้น เราสามารถแบ่งเว็บไซต์ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

1) Static Website หรือเว็บที่อยู่ในยุค Web 1.0 ที่มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเพียงทางเดียว ไม่มีการรับข้อมูลจากผู้ใช้งานสามารถอ่านได้อย่างเดียว เหมาะสำหรับเว็บไซต์ที่มีขนาดเล็กและมีจำนวนเพจไม่มากนัก โดยทั่วไปจะเป็นเว็บไซต์ที่พัฒนาด้วยภาษา HTML ธรรมดา ข้อมูลเนื้อหา ข้อความ รูปภาพ หรือสื่ออื่น ๆ ที่นำเสนอขึ้นขึ้นอยู่กับผู้พัฒนาเขียนขึ้นมา หน้าเว็บเพจที่นำเสนอข้อมูลจะนิ่ง ๆ อยู่กับที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล Static Website และไม่มีการติดต่อกับฐานข้อมูล (Database) หากมีการร้องขอข้อมูล (request) จากเครื่องผู้ร้องขอบริการ (client) ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครื่องผู้ให้บริการ (server) จะทำการค้นหาเอกสาร (web document) แล้วส่งกลับมายังเครื่องผู้ร้องขอบริการ เพื่อให้เว็บเบราว์เซอร์ทำหน้าที่ในการแปลโค้ดให้แสดงผลข้อมูล

2) Dynamic Website (Styles, 2554) หรือเว็บที่อยู่ในยุค Web 2.0 เป็นเว็บไซต์ที่มีการโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลเองได้ มีการติดต่อกับระบบฐานข้อมูลเพื่อทำการบันทึกข้อมูลรวมถึงการประมวลผล เช่น เว็บกระดานข่าว ระบบสมาชิก ระบบสืบค้นข้อมูล การแสดงผลคะแนนหรือเกรดออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจะรับข้อมูลจากผู้ใช้และแสดงผลโดยที่ผู้พัฒนาไม่ต้องสร้างหน้าเว็บเพจใหม่ เว็บไซต์แบบ Dynamic นี้ถูกพัฒนาขึ้นโดยภาษาสคริปต์

(scriptlanguage) เช่น PHP, ASP, JSP เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นภาษาในฝั่งเครื่องผู้ให้บริการ (server side script) โดยจะมีการติดต่อกับฐานข้อมูลเพื่อบันทึกข้อมูล ลบ หรือแก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูล เช่น การโพสต์ข้อความแสดงความคิดเห็น การอัปโหลดรูปภาพ และการคอมเมนต์รูปภาพ เป็นต้น ซึ่งข้อแตกต่างคือในฝั่งของเครื่องผู้ให้บริการจะต้องมีการติดตั้งตัวแปลภาษา (interpreter) เพื่อแปลภาษาเชิงโปรแกรมที่นักพัฒนาเขียนขึ้น และจะต้องมีฐานข้อมูลเพื่อรองรับข้อมูลจากผู้ใช้งาน

3) Active Website เป็นเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันเป็นการพัฒนาต่อยอดจาก Dynamic Website เพื่อให้สามารถประมวลผลและสามารถแสดงผลข้อมูลได้ในขณะนั้นทันทีโดยไม่ต้องโหลดหน้าใหม่ โดยการรับส่งข้อมูลในฉากหลังของเว็บเบราว์เซอร์ เพื่อลดแบนด์วิดท์ (bandwidth) คือความเร็วในการเชื่อมต่อที่เป็นอัตราการถ่ายโอนข้อมูลสูงสุดของสายเคเบิลหรืออุปกรณ์เครือข่าย ซึ่งปกติจะวัดเป็นบิตต่อวินาที และเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการรับส่งข้อมูล โดยส่วนมากจะใช้สคริปต์และอาศัยเทคนิคการรับส่งข้อมูลแบบ แอซิงโครนัส (Asynchronous JavaScript and XML : AJAX) (RBRU Academy, 2016)

3.4 ความหมายของโฮมเพจ เว็บเพจ และเว็บไซต์

ในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์นั้น เพื่อป้องกันการสับสนผู้ใช้ควรรู้จักความหมายและข้อแตกต่างของทั้ง 3 คำนี้ก่อน ดังนี้

1) โฮมเพจ (homepage) หมายถึงหน้าแรกหรือหน้าหลักของเว็บไซต์ ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ และสามารถลิงค์เชื่อมโยงไปยังเว็บเพจข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เสมือนหน้าปกของหนังสือ (RBRU Academy, 2016)

2) เว็บเพจ (webpage) หมายถึงหน้าเอกสารย่อย ๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการนำเสนอข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จะต้องอาศัยเว็บเบราว์เซอร์ในการแปลผลและแสดงผล ในหนึ่งหน้าเว็บเพจจะประกอบไปด้วย ข้อมูล เนื้อหา ตัวอักษร หรือสื่อมัลติมีเดียอื่น ๆ เช่นรูปภาพ วีดีโอ เพลง เป็นต้น (RBRU Academy, 2016)

3) เว็บไซต์ (website) หมายถึงสื่อนำเสนอข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือการรวบรวม หน้าเว็บเพจหลายหน้า โดยเชื่อมโยงกันผ่านทางไฮเปอร์ลิงก์ ซึ่งต้องเปิดด้วยโปรแกรมเฉพาะทางที่เรียกว่า Web Browser โดยถูกจัดเก็บไว้ในเวิร์ลด์ไวด์เว็บ และเว็บไซต์นั้นถูกสร้างขึ้นด้วยภาษาทางคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า HTML (Hyper Text Markup Language) และได้มีการพัฒนาและนำภาษาอื่น ๆ เข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้มีความสามารถมากขึ้น เช่น PHP , SQL , Java ฯลฯ ปัจจุบันการออกแบบ เว็บไซต์มีเครื่องมือในการ ออกแบบ เว็บไซต์ ให้เลือกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมสำเร็จรูป หรือแม้กระทั่ง CMS (Content Management System) อย่าง joomla, wordpress, drupal เป็นต้น (สมาคมผู้ดูแลเว็บไซต์และสื่อออนไลน์ไทย, 2567)

3.5 ขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์

การพัฒนาเว็บไซต์ผู้พัฒนาจะต้องมีพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ ซึ่งวิธีการพัฒนาหรือการให้ได้มาซึ่งเว็บไซต์จะมีอยู่หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับผู้พัฒนาและขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์ก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของผู้พัฒนา โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (2016) กำหนดขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

1) วางแผนกำหนดหัวเรื่อง เป็นขั้นตอนการเตรียมการซึ่งผู้พัฒนาเว็บไซต์จะต้องมีการวางแผนกำหนดหัวเรื่อง ขอบเขตของเว็บไซต์ และกำหนดวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ เช่นจะพัฒนาเว็บไซต์เกี่ยวกับอะไร เป็นเว็บไซต์แบบไหน นำเสนอเรื่องอะไรบ้าง เป็นต้น รวมถึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามาชมเว็บไซต์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายจะบ่งบอกถึงการจัดโทนสี รูปภาพ กราฟิก หน้าตาที่เหมาะสม เป็นต้น และที่สำคัญคือจะต้องมีการเตรียมทักษะพื้นฐานของผู้พัฒนาเว็บไซต์เองด้วย ในขั้นตอนนี้ผู้พัฒนาจะต้องมีการจัดเตรียมเครื่องมือหรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ในการพัฒนา เช่น คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ที่ต้องใช้ เป็นต้น

2) รวบรวมข้อมูลและมัลติมีเดีย หลังจากกำหนดหัวเรื่อง ขอบเขต วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเว็บไซต์แล้ว ผู้พัฒนาจะต้องเตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ วิธีการหาข้อมูล เช่น ข้อมูลที่ผู้พัฒนามีอยู่แล้วจากประสบการณ์ของผู้พัฒนา การศึกษาค้นคว้าในหนังสือ อ้างอิงข้อมูลจากหน้าเว็บไซต์อื่น การสอบถามผู้รู้ การแจกแบบสอบถาม หรือจากการลงพื้นที่ไปถ่ายรูปรูปถ่ายวิดีโอจากสถานที่จริง เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจอยู่ในรูปแบบของ ตัวเลข ตัวอักษร รูปภาพ วิดีโอ ผู้พัฒนาจะต้องทำการคัดเลือกเนื้อหาที่ดีที่สุดหรือรูปที่ดีที่สุด โดยข้อมูลหรือสื่อมัลติมีเดียอาจผ่านการตัดต่อหรือตกแต่ง เพื่อให้ขนาดพอเหมาะกับเว็บไซต์เตรียมไว้เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ในขั้นตอนการพัฒนา

3) สร้างผังความสัมพันธ์ข้อมูล สำหรับผู้พัฒนาเว็บไซต์มือใหม่ อาจจะสับสนเวลาที่มีการพัฒนาเว็บไซต์เริ่มมีจำนวนหน้าเว็บเพจเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งเราอาจจะสร้างผังข้อมูลแบบง่าย ๆ ให้อยู่ในรูปแบบของแผนภูมिरากต้นไม้ โดยการแบ่งเนื้อหาหรือหัวข้อหลักออกมาเพื่อความสะดวกในการเตรียมข้อมูล และการพัฒนาจะได้แยกออกเป็นส่วน ๆ และจัดกลุ่มข้อมูลตามเนื้อหาที่เราได้วิเคราะห์และกำหนดหัวเรื่องเอาไว้

4) กำหนดชื่อไฟล์เอกสาร นักพัฒนาเว็บไซต์มือใหม่หลังจากสร้างแผนภูมिरากต้นไม้แล้วจะต้องมีการกำหนดชื่อไฟล์เอกสาร เพื่อประโยชน์ในการทำลิงค์เชื่อมโยงและสอดคล้องกับข้อมูล เพื่อให้ง่ายต่อการปรับปรุงแก้ไข หรืออาจจะตั้งชื่อตามที่คุณผู้พัฒนาเองเข้าใจก็ได้

5) ออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์ ผู้พัฒนาจะต้องออกแบบและจัดวางโครงสร้างหน้าตาของเว็บไซต์ โดยออกแบบโครงสร้างออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการพัฒนา เช่น การจัดวางโลโก้เมนู ส่วนหัวของเว็บ รายละเอียดเนื้อหา รวมไปถึงส่วนท้ายของเว็บไซต์ ซึ่งรูปแบบการแสดงผลทุกเว็บเพจจะต้องมีความคล้ายคลึงกัน เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของเว็บไซต์

6) สร้างโลคอลไซต์ (local site) คือโพลเดอร์หรือพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นบนเครื่องของผู้พัฒนา ซึ่งเป็นโพลเดอร์ที่ไว้สำหรับเก็บไฟล์เอกสารเว็บทั้งหมด เช่น ไฟล์เว็บเพจ ไฟล์รูปภาพ หรือไฟล์เอกสาร สื่อต่าง ๆ โดยจัดให้เป็นหมวดหมู่ ระหว่างการพัฒนาจะต้องจัดเก็บไว้ในที่ ๆ เดียวกัน

7) พัฒนาและทดสอบ การพัฒนาเว็บไซต์มีเครื่องมืออยู่หลากหลายด้วยกันที่ช่วยในการอำนวยความสะดวกในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ ซึ่งในขั้นตอนนี้พื้นฐานการพัฒนาเว็บไซต์ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้พัฒนาถือเป็นส่วนที่สำคัญ ซึ่งซอฟต์แวร์แบ่งออกได้หลายหมวดหมู่ตามลักษณะการประยุกต์ใช้ในงานนั้น ๆ

8) อัปโหลดเว็บไซต์ หลังจากพัฒนาเว็บไซต์แล้วเสร็จจะต้องทำการทดสอบเพื่อดูผลการพัฒนาผ่านโปรแกรมที่อยู่ในกลุ่มเว็บเบราว์เซอร์ ตรวจสอบความเรียบร้อยของเว็บสามารถลิงค์เชื่อมโยงได้อย่างถูกต้อง จะต้องทำการอัปโหลดเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นไปบนเครื่องคอมพิวเตอร์ผู้ให้บริการ เพื่อให้สามารถเรียกดูเว็บไซต์ที่พัฒนานี้ได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้โปรแกรมสำหรับการอัปโหลด เช่น โปรแกรม FileZilla, CuteFTP, WS FTP เป็นต้น

9) ปรับปรุงแก้ไข หากพัฒนาเว็บไซต์แบบ Web 1.0 หรือ Static Website ผู้พัฒนาจะต้องปรับปรุงหน้าเว็บไซต์ให้มีความใหม่และทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ โดยทำการแก้ไขไฟล์เว็บ แล้วทำการอัปโหลดไปทับไฟล์เอกสารเดิม

10) ประชาสัมพันธ์ หลังจากอัปโหลดข้อมูลเว็บไซต์เสร็จ จะได้ยูอาร์แอลสำหรับเข้าถึงเว็บไซต์ที่อัปโหลดขึ้นไป ตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อทำการประชาสัมพันธ์ส่งให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ของเราได้ โดยการนำยูอาร์แอลนั้นไปโฆษณา โปสท์ในกระตุ้แชร์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือสร้างอีเมลเพื่อเป็นการแจ้งให้กลุ่มเป้าหมายทราบ เป็นต้น (RBRU Academy, 2016)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความต้องการระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมโดยนำมาประยุกต์ใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์หรือเว็บไซต์ ดังนี้

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

กิตติศักดิ์ ไมตรีจิต (2562) ศึกษาการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลกของวัดพระเชตุพน เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย โดยศึกษาองค์ประกอบที่เหมาะสมของแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ คุณภาพด้านสื่อและเนื้อหาและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลกของวัดพระเชตุพน เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มตัวอย่างวิจัย จำนวน 2,189 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ศุภวัฒน์ ฐานวุฑโฒ (2562) ศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 โดยศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และเสนอแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย คณะสงฆ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม นักวิชาการ และนักบริหาร จำนวน 10 รูป/คน ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

สุภาสิณี วิเชียร และ ลำปาง แม่นมาตย์ (2562) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเข้าถึงความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้: กรณีความรู้ภูมิปัญญาคชศาสตร์ชาวกูย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ในการเข้าถึงความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กรณีความรู้ภูมิปัญญาคชศาสตร์ชาวกูย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 คน ประกอบด้วยผู้ใช้ความรู้ 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการ กลุ่มผู้มีความรู้ ความทรงจำ และประสบการณ์ด้านคชศาสตร์ชาวกูยโดยตรง และกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าและบริการด้านคชศาสตร์ชาวกูย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลและการบรรยายเชิงคุณภาพ

สุภกิติ มุสิราช (2564) ศึกษาการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมของหอสมุดแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติและหอสมุดแห่งชาติสาขา 12 แห่ง รวม 518 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ผลวิจัยพบว่ามีการใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

มาโนทย์ ปรีชานันท์ (2552) ศึกษาเรื่องการบูรณาการกายวิภาคศาสตร์และการนำเสนอแบบ 3 มิติกับภูมิปัญญาไทยท่าฤๅษีดัดตน ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแบบจำลองสามมิติ (3D) ในรูปแบบการเคลื่อนไหวเป็นจังหวะขั้นตอน (Step motion) สำหรับนำเสนอท่าฤๅษีดัดตนอย่างง่าย จำนวน 4 ท่า โดยบูรณาการร่วมกับกายวิภาคสัมพันธ์ เครื่องมือด้านซอฟต์แวร์ที่ใช้ ได้แก่ โปรแกรม Poser7 และ Macromedia Flash งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการแพทย์แผนไทยควบคู่กับการแพทย์แผนปัจจุบัน สื่อนำเสนอที่พัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นขั้นตอนสุดท้ายของฤๅษีดัดตนแต่ละท่า พร้อมทั้งแสดงให้เห็นขั้นตอนสุดท้ายของกล้ามเนื้อที่สัมพันธ์กัน สื่อนี้ได้รับการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค จำนวน 3 ท่าน ว่าอยู่ในระดับดี ($x = 4.29$)

สรุญา เปรี๊ยะประสิทธิ์ (2545) ศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน วัตถุประสงค์คือสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษีดัดตนเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ และหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่องการบริหารกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1.บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน 2. แบบทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3. แบบสอบถามความหาพึงพอใจของผู้เรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ปวส.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 31 คน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Amin, Ossenbruggen, Hardman & Nispen (2008) ศึกษาความต้องการสารสนเทศด้านมรดกทางวัฒนธรรมของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 17 คน จากองค์กรต่างๆ 9 แห่งของประเทศเนเธอร์แลนด์ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมประจำวัน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการค้นคว้าแสวงหาสารสนเทศ ประเภทแหล่งสารสนเทศ และเครื่องมือที่ใช้ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้เลือกใช้แหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือสูง เช่น การสืบค้นวรรณกรรม เอกสารจดหมายเหตุ ผู้เชี่ยวชาญ การเข้าชมนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ และแหล่งสารสนเทศออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ

Shimray & Ramaiah (2021) ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างชาวชนชาติตังกูล (Tangkul tribe) มลรัฐมณีปุระ (Manipur state) ประเทศอินเดีย จำนวน 500 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งสารสนเทศที่ใช้เพื่อแสวงหาสารสนเทศด้านมรดกวัฒนธรรม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรกับแหล่งสารสนเทศที่เลือกใช้ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลวิจัยพบว่าชาวชนชาติตังกูลเลือกใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล โดยเฉพาะ

ผู้ที่อาวุโสกว่าเป็นแหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม ลำดับที่สองคืออินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ ผลวิจัยยังพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรทางด้านประชากรกับแหล่งสารสนเทศที่เลือกใช้ เช่น เพศกับการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

Shimray & Ramaiah (2023) ศึกษาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนชาวตั้งคูล มลรัฐมณีปุระ ประเทศอินเดีย เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ รวมจำนวน 400 ชุด ผลวิจัยพบว่าอุปสรรคของการเข้าถึงสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม เช่น สารสนเทศไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ขาดผู้รู้ที่สามารถเป็นแหล่งสารสนเทศได้ และการขาดทักษะการสืบค้นสารสนเทศ เป็นต้น

Koutromanos, et al. (2023) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้งานแพลตฟอร์มแบบมีส่วนร่วมสำหรับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหามรดกทางวัฒนธรรม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่สุ่มตัวอย่างวิจัยตามความสะดวก (Convenience Sampling) และมีครูเข้าร่วมการวิจัย 8 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสังเกตการใช้งานแพลตฟอร์ม ผลวิจัยพบว่าครูผู้สอนพึงพอใจกับแพลตฟอร์มที่นำมาใช้ ทำให้มีโอกาสได้ออกแบบเผยแพร่แบ่งปันเนื้อหาด้านสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม โครงสร้างของเนื้อหาครบประกอบด้วยข้อความ ภาพ และมัลติมีเดีย เช่น เสียง และ วิดีโอ

Abdallah & Alkaabi (2023) ศึกษาบทบาทของครูที่มีต่อการเสริมสร้างความตระหนักในมรดกทางวัฒนธรรมให้กับนักเรียนที่โรงเรียนอาบูดาบี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (Abu Dhabi schools) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู 339 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามออนไลน์ผ่านเว็บ Survey Monkey ผลวิจัยสรุปได้ว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความตระหนักในมรดกทางวัฒนธรรมให้กับนักเรียน โดยครูจะทำหน้าที่รับผิดชอบจัดการเรียนรู้และการสอนคุณภาพสูง มุ่งเน้นความสำเร็จ (success-oriented) และจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้สอน 2) เพื่อพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้สอน และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน งานวิจัยนี้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้สอน

ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์

ระยะที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์

การวิจัยแต่ละระยะมีรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้สอน

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้สอน เพื่อนำความต้องการใช้งานสารสนเทศและเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศไปออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอน ผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศและเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศ กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน เป็นกลุ่มผู้ใช้สารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมเพื่อนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เช่น รายวิชาด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มัคคุเทศก์ รายวิชาด้านวัฒนธรรม รายวิชาของสาขาบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างของผู้สอน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลโดยอาศัยการแนะนำของผู้สอนที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว จำนวน 10 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้ การใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาเป็นร่างแนวคำถาม แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลหลัก แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมที่เคยใช้งาน ด้านปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมและระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” ที่ต้องการ และข้อเสนอแนะอื่น

2) นำแนวคำถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม พร้อมปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลหลักจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขประเด็นข้อคำถามให้มีความชัดเจนและครอบคลุมก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยติดต่อบริษัทผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพียงคนเดียว

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) ในช่วงเดือนมีนาคม 2566 โดยการใช้แนวคำถามที่จัดทำไว้เพื่อซักถามผู้ให้ข้อมูล

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถอดคำสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นที่รวบรวมจากนั้นจึงสรุปความ และนำเสนอผลการวิจัยโดยการบรรยาย

ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

ขั้นตอนของการพัฒนาเว็บไซต์ จะเป็นการนำผลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลหลักในการออกแบบการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศ ประกอบด้วยขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากหนังสือเอกสาร ตำราวิชาการ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ สาระสำคัญโดยกำหนดแนวทางการศึกษาและรวบรวมประเด็นหรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา System Development Lifecycle (วงจรการพัฒนาซอฟต์แวร์หรือ SDLC) โดยใช้วิธีการศึกษาและค้นคว้าด้วยตนเอง ได้แก่ ข้อมูลฤๅษี ตัดตน วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลก งานวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 งานวิจัยเรื่องการบูรณาการกายวิภาคศาสตร์และการนำเสนอแบบ 3 มิติกับภูมิปัญญาไทย ท่าฤๅษีตัดตน ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแบบจำลองสามมิติ (3D) ในรูปแบบการเคลื่อนไหวเป็นจังหวะขั้นตอน (Step motion) สำหรับนำเสนอท่าฤๅษีตัดตนอย่างง่าย จำนวน 4 ท่า โดยบูรณาการร่วมกับกายวิภาคสัมพันธ์ เครื่องมือด้านซอฟต์แวร์ที่ใช้ ได้แก่ โปรแกรม Poser7 และ Macromedia Flash และงานวิจัยเรื่องบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษีตัดตน วัตถุประสงค์คือสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษี ตัดตนเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนประสิทธิผลทางการเรียนรู้ และหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

2.2 วิเคราะห์เอกสาร สาระสำคัญ และองค์ความรู้

จากการศึกษาในข้อที่ 2.1 และรวบรวมประเด็นหรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบ System Development Lifecycle (วงจรพัฒนาระบบหรือ SDLC) เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

2.3 กำหนดรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศ

นำเสนอเกี่ยวกับความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศ และให้ผู้ใช้ระบบประเมิน เอกสารที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของงานวิจัย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับขอบเขต กระบวนการ และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

2.4 สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สามารถทดลองใช้ และวัดประสิทธิภาพของเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดตน โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทดสอบ

ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ใช้ ตรวจสอบความถูกต้อง และการทำงานของระบบอีกครั้งเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สอน ผู้ที่ต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน เป็นกลุ่มผู้ใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เช่น รายวิชาด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มัคคุเทศก์ รายวิชาด้านวัฒนธรรม รายวิชาของสาขาบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือ อาจารย์ผู้สอนที่ใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดตน เลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลโดยอาศัยการแนะนำของผู้สอนที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว จำนวน 33 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน โดยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาร่างแบบสอบถาม ของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อความที่เกี่ยวของกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List) โดยเลือกข้อที่ตรงกับตนเองมากที่สุด โดยแบบสอบถามจะใช้มาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท

5	หมายถึง	พอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	พอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	พอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	พอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	พอใจในระดับน้อยที่สุด

ระดับเกณฑ์เฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอื่น ๆ ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended)

2) นำคำถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม พร้อมปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงที่เรียบร้อยแล้ว ไปสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่วัด (IOC: Index of item objective congruence)

+1 = แน่ใจว่าข้อความมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อความมีความเหมาะสมหรือไม่

- 1 = แน่ใจว่าข้อความไม่มีความเหมาะสม

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4) หลังจากคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องแล้ว เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจแบบสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ให้กับผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนการสอน 1 ท่าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน พบว่าการประเมินความพึงพอใจรวมของผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC เท่ากับ 1 หมายความว่า ข้อคำถามวัด

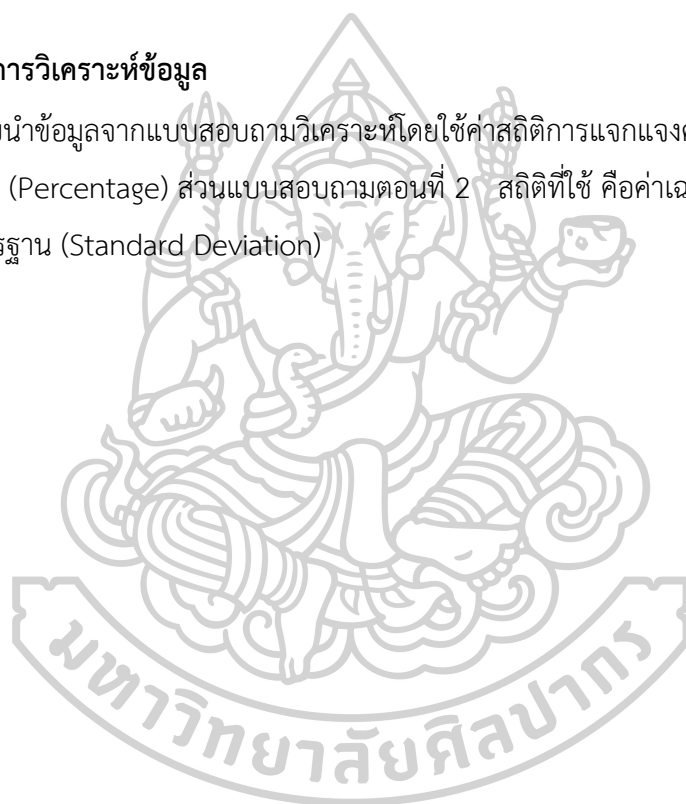
ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และใช้ได้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การออกแบบและการจัดรูปแบบ หน้าจอ คุณภาพของเนื้อหา การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม และการนำไปใช้ ประโยชน์ สามารถสรุปผลดังต่อไปนี้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างผู้สอนในการวิจัยระยะ ที่ 1 หลังจากที่ได้รับการตอบรับแล้ว และได้นำ QR Code ของระบบสารสนเทศและ แบบสอบถาม ส่งไปให้ผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนได้ตอบแบบสอบถามออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 สถิติที่ใช้ คือค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการกับกลุ่มตัวอย่าง คือครู-อาจารย์ผู้สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตนโดยผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1. ผลการศึกษาความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
2. ผลการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

4.1 ผลการศึกษาความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

จากการสำรวจความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ทำการศึกษาวิจัยโดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured interview) ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 10 คน ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสำรวจ

ผู้สอนจำนวน 10 คน แบ่งเป็นชาย 2 คน หญิง 8 คน ในจำนวนนี้มีอายุระหว่าง 31-40 ปี 3 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี 5 คน และอายุ 51 ปีขึ้นไป 2 คน ผู้สอนจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 8 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน สาขาวิชาที่ผู้สอนจบการศึกษา ประกอบด้วย สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม สาขาประวัติศาสตร์ และสาขาบรรณารักษศาสตร์

ผลการสำรวจความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตนเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนทุกคนรู้จักและสนใจสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมเรื่อง “ฤๅษีตัดตน” และเห็นว่าสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” สามารถนำไปประกอบการเรียนการสอนได้หลากหลายวิชา อาทิ วิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (4 คน) วิชาแหล่งสารสนเทศ (3 คน) วิชางานมัคคุเทศก์ (2 คน) และวิชามรดกไทย (1 คน)

2. แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” ที่เคยใช้งาน

ผู้สอนมีประสบการณ์การใช้งานแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องโดยจัดลำดับได้ดังนี้ ค้นหาสารสนเทศจากเว็บไซต์ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 70.00 (7 คน) เว็บไซต์/วิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 20.00 (2 คน) เว็บไซต์/ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 10.00 (1 คน)

3. ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้งานสารสนเทศ

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลาย เช่น การทำงาน ระบบการเรียน การสอน รวมไปถึงการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งช่วงเวลาที่ผ่านมามีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้ผู้สอนต้องปรับตัวและการใช้ชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ไม่ควรอยู่ในบริเวณที่มีผู้คนแออัด มีข้อจำกัดในการเว้นระยะห่าง และการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล คือ มีการเดินทางไปยังสถานที่จริงน้อยลงและมีการใช้เว็บไซต์ในการหาข้อมูลมากยิ่งขึ้น หากมีการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในการเรียนการสอน ก็จะช่วยประหยัดเวลาและมีแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ได้จริง ดังคำตอบต่อไปนี้

“การเดินทางไปสถานที่จริง กรณีขับรถไปเอง หากที่จอดรถยาก หรือกรณีนั่งรถสาธารณะใช้เวลาในการเดินทางนานและนั่งรถหลายต่อหรือเกิดการหลง ทำให้ใช้เวลานานในการเดินทาง อีกทั้งวัดมีข้อจำกัดเรื่องเวลา แต่ถ้าเป็น เว็บไซต์สามารถดูได้ตลอด 24 ชั่วโมง ” (ผู้สอนคนที่ 1, 2 และ 9)

“กรณีศึกษาทำฤๅษีตัดตน ในเว็บไซต์ มีบางทำที่ยากหรือไม่เข้าใจ อยากทราบข้อมูลเพิ่มเติมและวิธีที่ถูกต้อง โดยสามารถติดต่อหรือสอบถามผู้เชี่ยวชาญ โดยคลิกลิงค์เข้าไปสอบถามเพิ่มเติมได้” (ผู้สอนคนที่ 3)

“รวบรวมข้อมูลให้อยู่ในเว็บไซต์เดียวกันซึ่งมีหลากหลายแหล่งที่มาอ้างอิงชัดเจน ข้อมูลถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ และไม่ซ้ำซ้อน” อีกทั้งนำมาประยุกต์ในการสอนได้มากกว่า 1 วิชา เพราะผู้สอน 1 คน สอนหลายวิชา” (ผู้สอนคนที่ 4, 6,8 และ 10)

“ข้อมูลเกี่ยวกับฤๅษีตัดตนยังมีน้อย ซึ่งมีประวัติที่น่าศึกษาอีกทั้งมีความโดดเด่นคือเป็น มรดก ความทรงจำแห่งโลก ส่วนใหญ่มีข้อมูลเกี่ยวกับพระนอน เจดีย์ พระประธาน ตุ๊กตาตาหิน เป็นต้น ” (ผู้สอนคนที่ 5)

“กรณีเดินทางไปวัดโพธิ์ เพื่อศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง ป้ายแสดงข้อมูลโดยการสแกนคิวอาร์โค้ด แต่ข้อมูลฤๅษีตัดตนบางตนสแกนคิวอาร์โค้ดไม่ได้ เช่นป้ายชื่อบอกทำฤๅษีตัดตนหลุดจากฐาน ตัวสแกนคิวอาร์โค้ดชำรุดและป้ายอยู่สูงเกินไปสแกนไม่ถึง หากมีมีข้อมูลเหล่านี้ในเว็บไซต์เดียวกันก็จะสะดวกในการค้นคว้ามากยิ่งขึ้น” (ผู้สอนคนที่ 7)

4. ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” ที่ต้องการ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) เนื้อหาสารสนเทศฤๅษีตัดตนที่ต้องการ จัดลำดับได้ดังนี้ ประวัติความเป็นมา และทำฤๅษีตัดตน คิดเป็นร้อยละ 100 (10 คน) การนำฤๅษีตัดตนไปประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 80.00 (8 คน) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตนและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตน คิดเป็นร้อยละ 70.00 (7 คน) แหล่งกำเนิดทำฤๅษีตัดตนมาจากที่ใด คิดเป็นร้อยละ 20.00 (2 คน) และรางวัลที่ได้รับเกี่ยวกับฤๅษี ตัดตน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ คิดเป็นร้อยละ 10.00 (1 คน)

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากข้อมูลข้างต้นเป็นเรื่องข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม “ฤๅษีตัดตน” ซึ่งผู้สอนหลายท่านได้เสนอความคิดเห็นในหลากหลายด้านเพื่อนำมาพัฒนาระบบและสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้จริง และยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

“เพิ่มหัวข้อที่สอดคล้องกับด้านสุขภาพและออฟฟิศซินโดรม” (ผู้สอนคนที่ 2 และ 5)

“ควรจัดระบบให้ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลหรือเว็บไซต์” (ผู้สอนคนที่ 3)

“รวบรวมข้อมูลให้อยู่ในเว็บไซต์เดียวกัน เช่นข้อความ ภาพและวิดีโอ เพื่อสะดวกในการสืบค้น” (ผู้สอนคนที่ 6 และ 10)

“ควรคัดเลือกสารสนเทศที่น่าเชื่อถือลงใน website พร้อมใช้งาน อ้างอิงได้ สามารถดาวน์โหลดเอกสารที่เผยแพร่แบบ open access ได้” (ผู้สอนคนที่ 8 และ 9)

สรุปผลขั้นตอนแรก

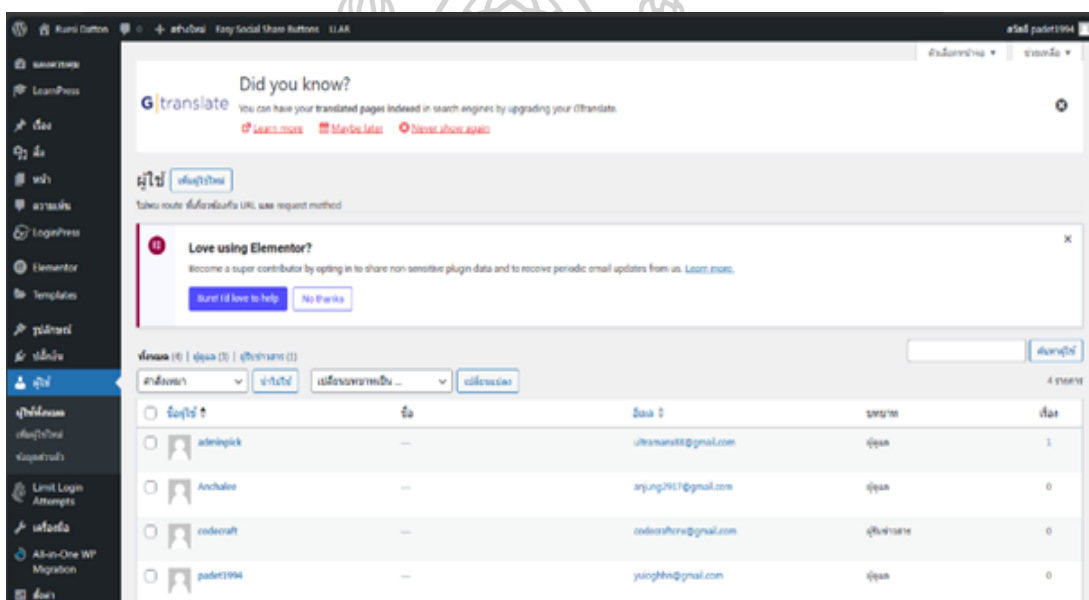
ผลการศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตนพบว่า ผู้สอนมีความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศแบบออนไลน์ที่เข้าถึงและใช้งานได้ง่าย ครอบคลุมข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ข้อมูลน่าเชื่อถือ สามารถนำไปอ้างอิงได้ โดยกลุ่มตัวอย่างคาดว่าเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน จะเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ หลังจากได้รับผลการวิจัยระยะแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจักได้นำผลสรุปไปเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ต่อไป

4.2 ผลการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

ผลการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน โดยพัฒนาในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน แบบรองรับทุกอุปกรณ์ ใช้ฐานข้อมูล MySQL แบ่งการพัฒนาได้เป็น 2 ส่วน คือผลการออกแบบฐานข้อมูล และผลการออกแบบข้อมูลนำเข้าและผลลัพธ์ สามารถสรุปผลวิจัยตามหลักวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลของการออกแบบระบบ ในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน โดยมีการวิเคราะห์แบบประเมินความต้องการผู้ใช้และผู้เชี่ยวชาญ ออกแบบระบบ ดังนี้

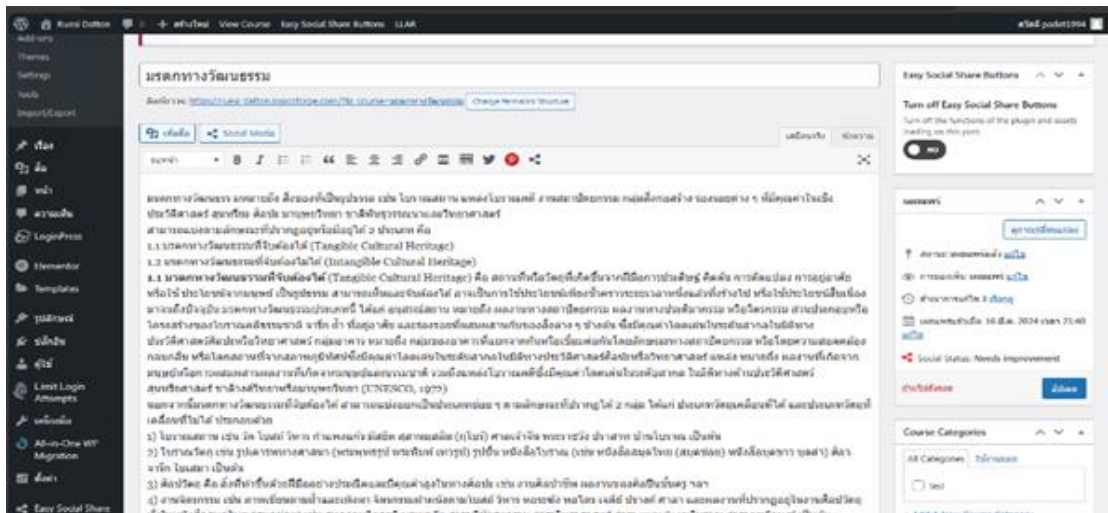
1.1 ผู้ดูแลระบบหรือ Admin มีหน้าที่ดูแลเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน สร้าง ลบ แก้ไข การกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลฤๅษีตัดตน ดังภาพที่ 41

ภาพที่ 41 หน้าหลักเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน สำหรับผู้ดูแลระบบ

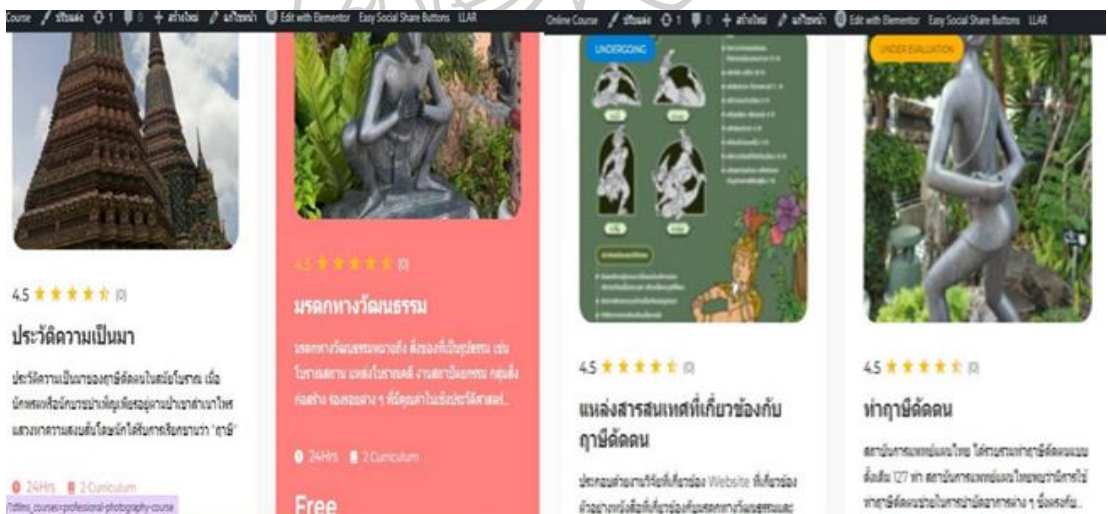
สารสนเทศฤๅษีตัดตนจะเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ หลังจากได้รับผลการวิจัยระยะแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำผลสรุปไปเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ต่อไป

1.2 อาจารย์ มีหน้าที่ สามารถ สร้าง เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูล ฤๅษีตัดตน ดังภาพที่ 42

ภาพที่ 42 หน้าจอการจัดการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดตน สำหรับอาจารย์

1.3 นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ มีหน้าที่ เข้าสู่ระบบ และเข้าไปเรียนรู้ ข้อมูลฤๅษีตัดตน ตามที่ อาจารย์กำหนดไว้ ภาพที่ 43

ภาพที่ 43 หน้าจอเมนูหลัก ฤๅษีตัดตน สำหรับนักศึกษา/ผู้ใช้ระบบ

2. ผลการออกแบบข้อมูลนำเข้าและผลลัพธ์

2.1 เข้าสู่เว็บไซต์ด้วยอีเมลและรหัสผ่าน และกด login เข้าสู่เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของอาจารย์ผู้สอน ดังภาพที่ 44

ภาพที่ 44 หน้าจอ login สำหรับผู้ใช้ระบบ

2.2 เมื่อเข้าเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน โดยมีข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 4 หมวด คือ 1) ประวัติความเป็นมาฤๅษีตัดตน 2) ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม 3) ท่าฤๅษีตัดตน และ 4) แหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตน ดังภาพที่ 4.5

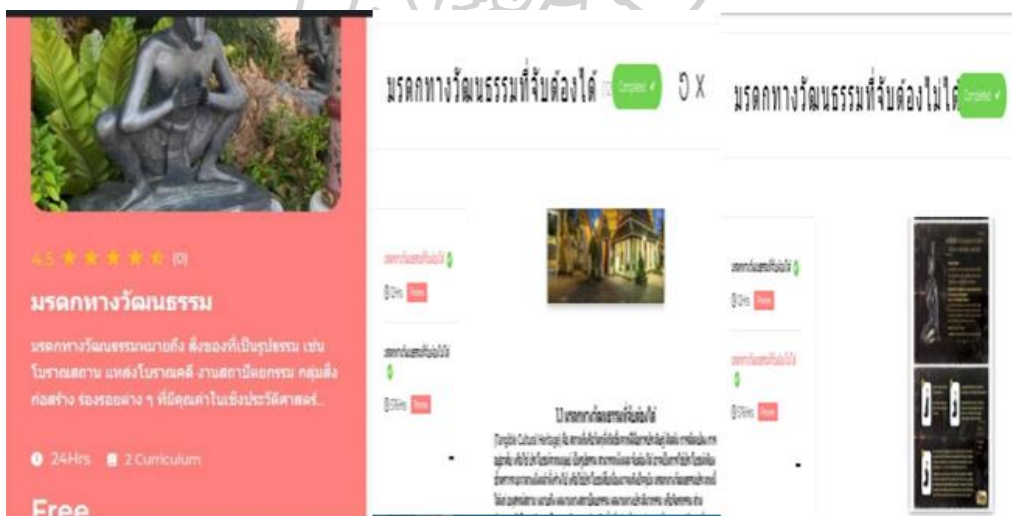
ภาพที่ 45 หน้าจอข้อมูลหลักแบ่งเป็น 4 หมวด

1) ประวัติความเป็นมา แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ประวัติความเป็นมา และรางวัลที่ได้รับในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมโลก ดังภาพที่ 46

ภาพที่ 46 หน้าจอข้อมูลหลักประวัติความเป็นมาและหัวข้อย่อย

2) ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังภาพที่ 47

ภาพที่ 47 หน้าจอข้อมูลหลักประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมและหัวข้อย่อย

3) ท่าฤๅษีดัดตน แบ่งเป็น 4 หัวข้อย่อย คือ สรุปรูปท่าฤๅษีดัดตน 80 ท่า หลักการและแนวคิดในการเลือกท่าฤๅษีดัดตน 15 ท่า และท่าฤๅษีดัดตน 15 ท่า รวมถึงแนบคลิปวิดีโอในการออกกำลังกายท่าฤๅษีดัดตน ดังภาพที่ 48 และภาพที่ 49

ภาพที่ 48 หน้าจอข้อมูลหลักท่าฤๅษีดัดตนและหัวข้อย่อย

ภาพที่ 49 หน้าจอข้อมูลหลักท่าฤๅษีดัดตนและหัวข้อย่อยพร้อมคลิปวิดีโอแนบท้าย

4) แหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับฤษีดัดตน แบ่งเป็น 3 หัวข้อย่อย คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฤษีดัดตน เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับฤษีดัดตน และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับฤษีดัดตนและสามารถโหลดไฟล์ PDF ได้ ดังภาพที่ 50 และภาพที่ 51

ภาพที่ 50 หน้าจอข้อมูลหลักแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับฤษีดัดตนและหัวข้อย่อย

ภาพที่ 51 หน้าจอข้อมูลหลักแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับฤษีดัดตนและหัวข้อย่อย :
หนังสือที่เกี่ยวข้อง โหลดไฟล์ PDF ได้

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

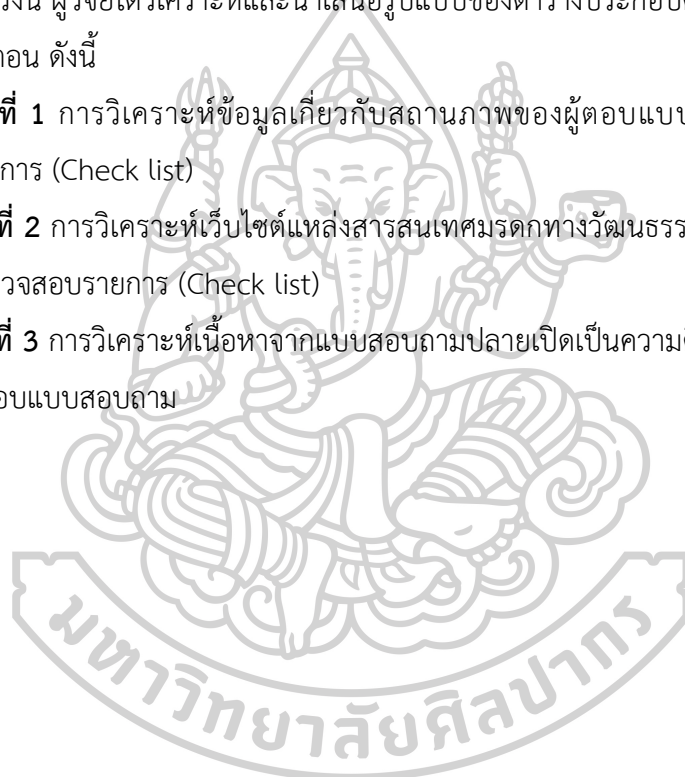
ผู้วิจัยได้ให้คณาจารย์ ที่สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตน ทดลองเข้าใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน โดยพัฒนาในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน แบบรองรับทุกอุปกรณ์ ใช้ฐานข้อมูล MySQL Server พบว่ามีผู้เข้าเว็บไซต์และทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน จำนวน 33 คน

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูล และการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายโดยเรียงลำดับหัวข้อเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นการตรวจสอบการ (Check list)

คุณสมบัติส่วนบุคคล	จำนวน (30)	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	20	39.40
2) หญิง	13	60.60
รวม	30	100.00
2. อายุ		
1) 20-30 ปี	13	39.40
2) 31-40 ปี	9	27.27
3) 41-50 ปี	7	21.21
4) 51 ปี ขึ้นไป	4	12.12
รวม	33	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	00.00
2) ปริญญาตรี	21	63.63
3) สูงกว่าปริญญาตรี	12	36.37
รวม	33	100.00
4. วิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ระบบ (ระบุนุ 1 วิชา)		
1) วิชาด้านการท่องเที่ยว	14	42.42
2) วิชาด้านศิลปวัฒนธรรม	8	24.24
3) วิชาด้านงานมัคคุเทศก์	6	18.19
4) วิชาด้านบรรณารักษศาสตร์	5	15.15
5) อื่น ๆ	0	00.00
รวม	33	100.00

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน
จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และวิชาที่เกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 3 พบว่า

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 33 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 60.60 และเป็นเพศชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 รองลงมาอายุ 31-40 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 อายุ 41-50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 อายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.63 รองลงมามีระดับวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 36.37 และลำดับสุดท้ายวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 0 คน (ไม่มี)

วิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ระบบ (ระบุ 1 วิชา) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาด้านการท่องเที่ยว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมาคือ วิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาด้านศิลปวัฒนธรรม จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 วิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาด้านงานมัคคุเทศก์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.19 และวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาด้านบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ผลการประเมินพึงพอใจ เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ผลการประเมิน
1. การออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ	4.35	0.85	มาก
2. คุณภาพของเนื้อหา	4.50	0.64	มากที่สุด
3. การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม	4.40	0.79	มาก
4. การนำไปใช้ประโยชน์	4.68	0.56	มากที่สุด
ผลการประเมินความพึงพอใจ รวม	4.49	0.72	มาก

ตารางที่ 4 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน (ในภาพรวมในแต่ละด้าน)

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ทั้งหมด 33 คน โดยมี 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ 2. ด้านคุณภาพเนื้อหา 3. ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ในภาพรวมพบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.72) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64) ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.79) และลำดับสุดท้ายด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ผลการประเมินพึงพอใจ เว็บไซต์แหล่ง สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดตน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ผลการประเมิน
1. การเข้าสู่ระบบมีขั้นตอนที่เหมาะสม ใช้งาน ง่าย	4.24	1.06	มาก
2. ขนาด ลักษณะ ภาพ และสีตัวอักษรที่แสดง บนหน้าจอภาพ มีความเหมาะสม	4.33	0.89	มาก
3. เมนูคำสั่งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ครอบคลุมการใช้งาน	4.33	0.78	มาก
4. ภาษาที่ใช้ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.48	0.62	มาก
ผลการประเมินพึงพอใจ รวม	4.35	0.85	มาก

ตารางที่ 5 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
ในด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจด้านภาษาที่ใช้ มีความชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ขนาด ลักษณะ ภาพ และสีตัวอักษรที่แสดงบนหน้าจอภาพ มีความเหมาะสมและเมนูคำสั่งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ครอบคลุมการใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และลำดับสุดท้ายด้านการการเข้าสู่ระบบมีขั้นตอนที่เหมาะสม ใช้งานง่าย ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.85)

ผลการประเมินพึงพอใจ เว็บไซต์แหล่ง สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา ฤๅษีตัดตน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ผลการประเมิน
1. เนื้อหาสอดคล้องกับภาพประกอบ	4.58	0.56	มากที่สุด
2. เนื้อหาในแต่ละหน้ามีปริมาณเหมาะสม	4.45	0.62	มาก
3. เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ	4.45	0.79	มาก
4. การนำเสนอเนื้อหาน่าสนใจ	4.52	0.57	มากที่สุด
ผลการประเมินพึงพอใจ รวม	4.50	0.64	มากที่สุด

ตารางที่ 6 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
ในด้านคุณภาพของเนื้อหา

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาสอดคล้องกับภาพประกอบเป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ การนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) และลำดับสุดท้ายด้านเนื้อหาในแต่ละหน้ามีปริมาณเหมาะสมและเนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$)

ผลการประเมินพึงพอใจ เว็บไซต์แหล่ง สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม ทัศนศึกษา ฤๅษีตัดตน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ผลการประเมิน
1. เรียกดูและสืบค้นข้อมูลได้สะดวก	4.43	0.72	มาก
2. แหล่งอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ	4.42	0.78	มาก
3. สามารถเชื่อมโยงกับลิงค์อื่นเพื่อค้นคว้า ข้อมูลเพิ่มเติมได้	4.38	0.75	มาก
ผลการประเมินพึงพอใจ รวม	4.41	0.75	มาก

ตารางที่ 7 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม ทัศนศึกษาฤๅษีตัดตน
ในด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจในด้านเรียกดูและสืบค้นข้อมูลได้สะดวก เป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ แหล่งอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.78) และลำดับสุดท้ายสามารถเชื่อมโยงกับลิงค์อื่นเพื่อค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$)

ผลการประเมินพึงพอใจ ระบบสารสนเทศ มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ผลการประเมิน
1. สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง	4.55	0.62	มากที่สุด
2. สามารถนำท่าฤๅษีตัดตนประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.67	0.60	มากที่สุด
3. ได้เครื่องมือที่ช่วยเผยแพร่ มรดกทาง วัฒนธรรม ที่เข้าถึงได้ง่าย เพิ่มมากขึ้น	4.73	0.52	มากที่สุด
4. ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฐานะมรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้	4.79	0.48	มากที่สุด
ผลการประเมินพึงพอใจ รวม	4.68	0.56	มากที่สุด

ตารางที่ 8 ผลการประเมินเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
ในด้านการนำไปใช้ประโยชน์

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจด้านในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฐานะมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือได้เครื่องมือที่ช่วยเผยแพร่ มรดกทางวัฒนธรรม ที่เข้าถึงได้ง่าย เพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.52) ในด้านสามารถนำท่าฤๅษีตัดตนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.60) และลำดับสุดท้ายด้านสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เป็นแนวทางให้นักศึกษารู้จักคุณค่าของมรดกชาติ (ผู้ตอบแบบสอบถามคนที่ 2)
2. เนื้อหาในเว็บไซต์น่าสนใจมาก และแนวคิดการทำให้เป็นสื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเลือกเรียนในเวลาใดก็ได้ นั่น ทันทสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้เรียนในปัจจุบัน แนวคิดของเว็บไซต์นี้ น่าเชื่อมโยงกับระบบหน่วยกิตและนำไปทำต่อ (ผู้ตอบแบบสอบถามคนที่ 21 และ 26)
3. ถ้าเชื่อมโยงกับแหล่งอ้างอิงอื่น ๆ ที่น่าเชื่อถือไว้จะสามารถทำระบบตรวจอ้างอิงที่น่าเชื่อถือภายในได้ (ผู้ตอบแบบสอบถามคนที่ 22)
4. มีลักษณะเป็นออฟไลน์มากเกินไป (ผู้ตอบแบบสอบถามคนที่ 28)
5. มีประโยชน์ (ผู้ตอบแบบสอบถามคนที่ 33)

สรุปผลข้อเสนอแนะ ความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม วิทยาลัยศิลปากร พบว่าระบบมีประโยชน์เป็นสื่อการเรียนรู้เข้าถึงได้ง่าย ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เหมาะสำหรับผู้เรียนในปัจจุบัน แต่ยังมีลักษณะเป็นออฟไลน์หรือระบบปิด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน เป็น การศึกษาเชิงวิจัยและพัฒนา (Reserch and Delvelopment) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา ความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน 2) พัฒนาเว็บไซต์ และ 3) ประเมินความพึงพอใจผู้ใช้เว็บไซต์

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษี ดัดตน โดยผู้วิจัยแบ่งกระบวนการศึกษาเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์ แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน ระยะที่ 2 พัฒนาเว็บไซต์แหล่ง สารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน ของผู้สอน ระยะที่ 3 ประเมินความพึงพอใจ ของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน โดยมีการสรุปและ อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษี ดัดตน สามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษี ดัดตน

จากการศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษี ดัดตน โดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured interview) พบว่าผู้สอนมีความ ต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศแบบออนไลน์ที่เข้าถึงและใช้งานได้ง่าย ครอบคลุมข้อมูลที่ เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ข้อมูลน่าเชื่อถือ สามารถนำไปอ้างอิงได้ โดยกลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะระบบ สารสนเทศฤๅษีดัดตนจะเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ หลังจากได้รับ ผลการวิจัยระยะแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำผลสรุปไปเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาเว็บไซต์แหล่ง สารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน กรณีศึกษาฤๅษีดัดตน ต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน พัฒนาโดยโปรแกรมเว็บเซิร์ฟเวอร์ Window 10 โปรแกรม Xampp และ ฐานข้อมูล MySQL ดังต่อไปนี้

1. ติดตั้งระบบปฏิบัติการ Windows 10 โปรแกรม Xampp v 5.0, Bootstrap v3.0.2, jQueryv2.1.3, Notepad++ v7.8.7 ใช้สำหรับพัฒนาเว็บไซต์

2. ติดตั้งระบบแม่ข่าย (Webserver) Intel® Xeon® CPU e-2224g @ 2.40 GHz, ติดตั้งระบบปฏิบัติการ Windows Server 2021, WordPress 6.5 Release Candidate 2, MySQL Database version 5.7.28

3. การออกแบบระบบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการแสดงผลหน้าจอมีดังนี้

3.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบ คือผู้ดูแลระบบ มีหน้าที่ดูแลเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน สร้าง ลบ แก้ไข การกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลฤๅษีตัดตน อาจารย์ มีหน้าที่ สามารถ สร้าง ลบ แก้ไข ข้อมูล ฤๅษีตัดตนได้ และนักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ มีหน้าที่เข้าสู่เว็บไซต์และเข้าไปเรียนรู้ ข้อมูลฤๅษีตัดตน ตามที่อาจารย์กำหนดไว้

3.2 การแสดงผลหน้าจอ เมื่อเข้าสู่เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน โดยมีข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 4 หมวด คือประวัติความเป็นมาฤๅษีตัดตน ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม ทำฤๅษีตัดตน และแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตน โดยหัวข้อหลักจะมีหัวข้อย่อยแยกออกมาอีก ในส่วนของทำฤๅษีตัดตนมีทำทางประกอบเป็นภาพนิ่ง หากต้องการฝึกทำกายบริหารให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นก็สามารถดูคลิปวิดีโอของกรมการแพทย์แผนไทย จำนวน 15 ทำซึ่งเป็นทำที่ฝึกได้ด้วยตัวเองและใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในส่วนเรื่องการอ้างอิงสามารถคลิกลิ้งค์เข้าเว็บไซต์ที่ต้องการและในส่วนของหนังสือที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตนสามารถโหลดไฟล์ PDF ได้ทุกเล่ม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบการติดตั้งและการใช้งานส่วนต่าง ๆ ของเว็บไซต์แหล่งโดยใช้โปรแกรมระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL เพื่อทดสอบประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้งานจริง แล้วจึงทำการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

ระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

จากผลประเมินความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ให้กับผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนการสอน 1 ท่าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน พบว่าการประเมินความพึงพอใจรวมของผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC เท่ากับ 1 หมายความว่า ข้อคำถามวัดได้ตรง

ตามวัตถุประสงค์และใช้ได้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ
คุณภาพของเนื้อหา การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม และการนำไปใช้ประโยชน์
สามารถสรุปผลดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอโดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.35$,
S.D. = 0.85) สรุปได้ว่าผู้สอนที่ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในด้านการ
การออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจออยู่ในระดับมาก

3.2 คุณภาพของเนื้อหาโดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64) สรุปได้ว่า
ผู้สอนที่ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในด้านคุณภาพของเนื้อหาอยู่ใน
ระดับมากที่สุด

3.3 การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมโดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$,
S.D. = 0.79) สรุปได้ว่าผู้สอนที่ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในด้านการ
การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก

3.4 การนำไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.56) สรุปได้ว่า
ผู้สอนที่ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในด้านการนำไปใช้ประโยชน์
อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยรวมแล้วพบว่าระดับความพึงพอใจทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.72)
สรุปผลการประเมินความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
ได้ว่า เว็บไซต์มีการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอในภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ด้านคุณภาพของเนื้อหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสมรรถกทาง
วัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก และการนำไปใช้ประโยชน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมทั้ง 4
ด้านผู้สอนมีความพึงพอใจในคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และสามารถนำระบบที่พัฒนาแล้วไปใช้ได้จริง

5.2 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน 2) พัฒนาเว็บไซต์ และ 3) ประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งาน โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ได้ศึกษาความต้องการของผู้ใช้งานใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ทำให้ทราบว่าผู้สอนและผู้ใช้งานมีความต้องการใช้งานเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศแบบออนไลน์ที่เข้าถึงและใช้งานได้ง่าย ครอบคลุมข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ข้อมูลน่าเชื่อถือ สามารถนำไปอ้างอิงได้ และมีความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้โดยไม่จำกัดเวลา

2. พัฒนาและได้แหล่งสารสนเทศออนไลน์ในรูปแบบเว็บไซต์ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนนักเรียนนักศึกษาที่ศึกษารายวิชาด้านการท่องเที่ยว วิชาด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น โดยเป็นคลังข้อมูลฤๅษีตัดตนได้เป็นอย่างดีประกอบด้วยข้อมูลตัวอักษร ภาพ ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงแหล่งอ้างอิง เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น สามารถใช้งานได้และเข้าถึงข้อมูลความรู้ผ่านทางเว็บเบราว์เซอร์รองรับทุกอุปกรณ์ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ

3. ผู้ใช้งาน สามารถเข้ามาศึกษาข้อมูลฤๅษีตัดตน นอกเวลาเรียนกรณีไม่สะดวกเดินทางไปยังสถานที่จริงสามารถฝึกทำฤๅษีตัดตนพื้นฐานได้ด้วยตนเอง โดยรวมแล้วพบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ในระดับมาก

5.2.1 อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน สามารถอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. มีเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม สำหรับการจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับฤๅษีตัดตนเพื่อให้อาจารย์ผู้สอน นักเรียน นักศึกษาที่ศึกษารายวิชาด้านการท่องเที่ยว วิชาด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น โดยอาจารย์สามารถจัดเก็บและเพิ่มเติมความรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้ใช้งานสามารถล็อกอินโดยใช้อีเมลและพาสเวิร์ดในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศออนไลน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพื่อเข้าไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เหมาะกับนักเรียน นักศึกษายุคปัจจุบัน ซึ่งใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นหลัก

2. เป็นคลังข้อมูลฤๅษีตัดตนโดยการรวบรวมองค์ความรู้ที่กระจัดกระจายมาอยู่ในรูปแบบเว็บไซต์โดยพัฒนาตามกรอบ SDLC (เกียรตินิยม อุดมชนะธีระ, 2562) ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ตรงกับรายวิชาด้านการท่องเที่ยวสามารถศึกษาได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ อีกทั้งสามารถฝึกทำฤๅษีตัดตนพื้นฐานได้ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากข้อมูลซึ่ง ประกอบไปด้วย ข้อมูลตัวอักษร ภาพ

ภาพเคลื่อนไหว แหล่งอ้างอิง และ ในกรณีที่ต้องการข้อมูลในรูปแบบเอกสารสามารถดาวน์โหลดไฟล์ PDF ได้ จากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ได้มีการนำเครื่องมือ เทคโนโลยีมาใช้ พัฒนาการจัดการความรู้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Thanawuttho & Wisedsind (2019) ได้ศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 โดยศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ฤๅษีตัดตน Manote Preechanan (2552) ศึกษาเรื่อง การบูรณาการกายวิภาคศาสตร์และการนำเสนอแบบ 3 มิติ กับภูมิปัญญาไทยท่าฤๅษีตัดตน Maitrijit (2019) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลกของวัดพระเชตุพน เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย โดยศึกษาองค์ประกอบที่เหมาะสมของแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ คุณภาพด้านสื่อและเนื้อหาและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลกของวัดพระเชตุพน เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย และสรุณาเปรี้ยวประสิทธิ์ (2545) ศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษีตัดตนวัดฤๅษีประสงศ์คือสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษี ตัดตนเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ และหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอน นักเรียน นักศึกษาที่ศึกษารายวิชา ด้านการท่องเที่ยว ที่มีต่อเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตนเพื่อแก้ปัญหาตามความต้องการของผู้ใช้งานในด้านการเดินทางและการเข้าถึงองค์ความรู้ โดยมีแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างแหล่งสารสนเทศออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานในกรณีที่ไม่สามารถเดินทางไปสถานที่จริงได้แต่ยังคงเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านทางเว็บเบราว์เซอร์และรองรับทุกอุปกรณ์ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง โดยสามารถนำระบบที่พัฒนาแล้วไปใช้ได้จริง และสามารถเป็นต้นแบบเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะการพัฒนากระบวนสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ข้อเสนอแนะการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อเสนอแนะการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ดังนี้

- 1) ระบบยังไม่เสถียรในการรองรับ user หรือผู้ใช้งานจำนวนมากได้
- 2) เมื่อพัฒนาเว็บไซต์หรือแก้ไขตามที่ผู้ใช้งานต้องการเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลงานให้ทางสถาบันพิจารณานำมาใช้ในการเรียน-การสอนจริงในรายวิชาด้านการท่องเที่ยวต่อไป
- 3) การดูเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรมจะต้องมีการสำรองข้อมูลและติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาและติดตามผลในระยะยาวเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้ระบบสารสนเทศสมรรถกทางวัฒนธรรม
- 2) ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงแหล่งสารสนเทศออนไลน์ในเรื่อง ฤๅษีตัดตนเท่านั้น ทั้งนี้ในการพัฒนาเว็บไซต์ครั้งต่อไปอาจจะต้องเพิ่มข้อมูลในรายวิชาอื่นได้ มีการแจ้งเตือนผ่านทาง Email หรือมี AI ในการช่วยการค้นหาวិชาเรียนได้
- 3) พัฒนาเว็บไซต์ในส่วนในเรื่องการวัดความรู้ เช่น การทำแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน หรืออาจเป็นเกม/กิจกรรม เพื่อกระตุ้นในการเรียนรู้รายวิชานั้น ๆ ให้นักศึกษาทบทวนและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

รายการอ้างอิง

กมลกา แดงสกุล และคณะ. (2564). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม
ท้องถิ่นชุมชนกลุ่มทอผ้า ตราศีลานี ตำบลหนองอ้อ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานีด้วยเว็บ
แอปพลิเคชัน. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล. 7(2), 146-154.

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก. (2556). ฤๅษีตัดตน. สืบค้นจาก
<http://www.openbase.in.th/htt>

กรมศิลปากร. (2566). พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุ พ.ศ. 2535. สืบค้นจาก
<https://www.finearts.go.th > storage > contents > filePDF>

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2554). มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2554.
กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2558). มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2558.
กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2563). ฤๅษีตัดตน ทำกายบริหารเพื่อแก้อาการปวดเมื่อยของนักบวช. สืบค้น
<https://www.facebook.com/DCP.culture/photos/a.424407221018189/3020339131424972/>

กองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรมสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2559). เจตนารมณ์
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรม พุทธศักราช 2559. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

จารีกวัตพระเชตุพน ตอนโคลงภาพฤๅษีตัดตน. (2534).งานพระราชทานเพลิงศพ นางลมุล บุณ
โยปัทม์ 27 มิถุนายน 2534. พิมพ์ครั้งที่ 11 พ.ศ. 2534 ; โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร.

ชาคริต สิทธิฤทธิ. (2559). จับต้องได้-จับต้องไม่ได้ ความไม่หลากหลายในความหลากหลายของมรดก
ทางวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 8(2),
141-160. สืบค้นจาก
https://ejournal.sru.ac.th/index.php/jhsc/article/view/467/pdf_189

ชนันท์ ปุณวรรณา. (2565). การจัดการมรดกทางวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2565, สืบค้น

จาก https://1tambon.kku.ac.th/files/km_items/files/A1_Word.pdf

ฉัตรพร ชาญศิริรัตน์. (2560). ความต้องการสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวไทย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พระครูพิมลธรรมภาณ. (มานพ กนต์สีโล), ประเสริฐ ธิลาว, พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร. (2561). การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารศน์. 1, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), 11-21.

พระมหา. (กิตติศักดิ์ ไมตรีจิต). (2562). การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลกของวัดพระเชตุพน เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย. มหาวิทยาลัยสยาม

มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ. (2564). คู่มือนักศึกษา ปีการศึกษา 2564 สาขาการท่องเที่ยว การจัดประชุมสัมมนาและงานอีเวนท์. มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

มานิตย์ ปรีชานันท์. (2552). การบูรณาการกายวิภาคศาสตร์และการนำเสนอแบบ 3 มิติกับภูมิปัญญาไทยทำถักชั้ดัดตน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

รัฐบาลไทย. (2562). ยูเนสโก ประกาศรับรอง “นวดไทย” ขึ้นทะเบียน มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ ประจำปี 2562. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/25313>

ลินินา พุทธิธาร. (2565). การสอนด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย. สืบค้นจาก <https://bangkok.unesco.org/content/teaching-living-heritage-ich-informal-non-formal-education-th>

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, พระครูพิมลธรรมภาณ. (2560). สมุดภาพโคลงถักชั้ดัดตน, 28 มิถุนายน 2560. สืบค้นจาก https://oer.learn.in.th/search_detail/result/64799

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม. (2561). โครงการมรดกความทรงจำแห่งโลก. สืบค้นจาก <https://www.watpho.com/th/inscription>

วิศปต์ย์ ชัยช่วย. (2560). สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม: แนวคิดและประเด็นการวิจัย. วารสารสารสนเทศศาสตร์ 35,2 (เมษายน-มิถุนายน), 130-153.

ศรีณย์ ทองปาน. (2566). ตามรอยถักชั้ดัดตน (8)- มรดกของมนุษยชาติ. สืบค้นจาก

<https://www.sarakadee.com/>

2023/02/08/%E0%B8%A1%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%81/

ศุภวัฒน์ ฐานวุฒโฒ (2562). การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBS/article/view/193332>

สรญา เปรี๊ยะประสิทธิ์. (2545).บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การบริหารกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน.

สืบค้นจาก <https://www.webmaster.or.th> > website

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2566). พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. งานจิตรกรรม มาตรา 4. สืบค้นจาก <https://www.oic.go.th> > GENERAL > DATA0017 DOC

สุภกิติ มุสิราช. (2564). การใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมของหอสมุดแห่งชาติ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก <http://ir-ithesis.swu.ac.th> > dspace > bitstream PDF

สุภาสินี วิเชียร และลำปาง แม่นมาตย์. (2562). “พฤติกรรมการเข้าถึงความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ : กรณีความรู้ภูมิปัญญาศาสตร์ชาวภูย.”มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้นจาก <https://gradhuso.kku.ac.th> > info > department

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. (2563). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563. สืบค้นจาก <https://bsq.vec.go.th> > Portals > Course

เกียรติพงษ์ อุดมชนะธีร.(2562). วงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC). สืบค้นจาก <https://dol.dip.go.th/th/category/2019-02-08-08-57-30/2019-03-15-11-06-29>

องค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค. (2563). Royal Thai Embassy, Oslo, 2565

จาก <https://oslo.thaiembassy.org>

Abdallah & Alkaabi . (2023). Education and Information Technologies (2023) 28:3513–

3536 23) 28:3513–3536. Retrieved from
<https://doi.org/10.1007/s10639-022-11336-6>

Amin, Ossenbruggen, Hardman & Nispen. (2008). Understanding Cultural Heritage Experts' Information Seeking Needs. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/220924534>

Koutromanos, et al. (2023). Cultural heritage content development and dissemination through a participatory platform: lessons learned from inservice teachers' perception.

RBRU Academy (2016). บทที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. สืบค้นจาก
<http://www.academy.rbru.ac.th> > books

Shimray & Ramaiah. (2021). Exploring Sources for Seeking Cultural Heritage Information. DESIDOC Journal of Library & Information Technology, Vol. 41, No. 6, Nov 2021, pp. 407-414.

Shimray & Ramaiah. (2023). Barriers Faced by Youth in Seeking Cultural Heritage Information. DESIDOC Journal of Library & Information Technology, Vol. 43, No. 2, March 2023, pp. 119-125.

UNESCO. (1972). Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage. Paris : UNESCO 1972.

UNESCO. (2003). Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage. Paris : UNESCO 2003.

UNESCO.(2003). Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Retrieved from ich.culture.go.th > index.php > unesco > convention-for-the-safeguard.

ภาคผนวก ก คู่มือการใช้งาน ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน
กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

คู่มือการใช้งานระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีดัตตัน

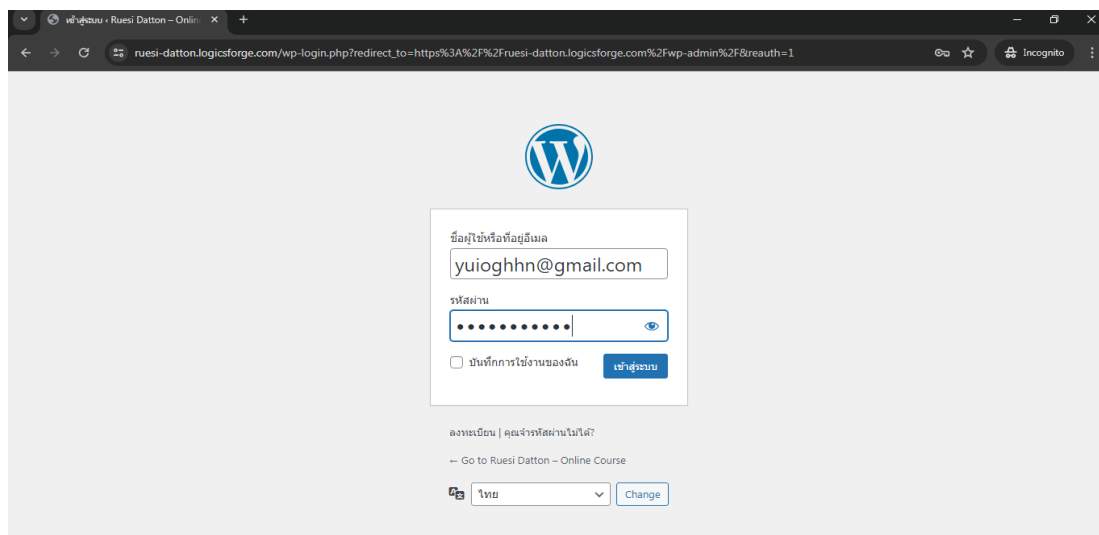
เว็บ Ruesi Dutton เป็นแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ (LMS) ที่พัฒนาด้วย WordPress ซึ่งเป็นระบบจัดการเนื้อหา (CMS) ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ผู้ใช้งานทั่วไปที่หันมาใช้ WordPress แต่ยังรวมถึงบริษัทใหญ่ๆ และเว็บไซต์ที่มีขนาดใหญ่ก็เลือกใช้ระบบนี้เพื่อสร้างและจัดการเนื้อหาบนเว็บของตนเอง

การตั้งค่าและการใช้งานเบื้องต้น

1. การติดตั้ง WordPress และการตั้งค่าเบื้องต้น: เริ่มต้นด้วยการติดตั้ง WordPress บนเซิร์ฟเวอร์ของคุณ จากนั้นทำการตั้งค่าพื้นฐาน เช่น การเลือกธีมและการติดตั้งปลั๊กอินที่จำเป็น เช่น ปลั๊กอินสำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์
2. การเลือกธีมและปลั๊กอิน: WordPress มีธีมและปลั๊กอินที่หลากหลายให้เลือกใช้ สำหรับ Ruesi Dutton คุณอาจเลือกใช้ธีมที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับ LMS และปลั๊กอินที่ช่วยในการจัดการคอร์สออนไลน์ โดยใช้ LearnDash
3. การสร้างและจัดการคอร์ส: เมื่อคุณติดตั้งและตั้งค่าปลั๊กอิน LMS เรียบร้อยแล้ว คุณสามารถเริ่มสร้างคอร์สออนไลน์ได้ทันที โดยสามารถเพิ่มบทเรียน วิดีโอ ข้อสอบ และเนื้อหาอื่นๆ ที่จำเป็นในการเรียนการสอน
4. การจัดการผู้ใช้งาน: WordPress ช่วยให้คุณสามารถจัดการผู้เรียนและผู้สอนได้ง่ายดาย โดยสามารถกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงเนื้อหาและติดตามความคืบหน้าของผู้เรียนได้

สำหรับอาจารย์

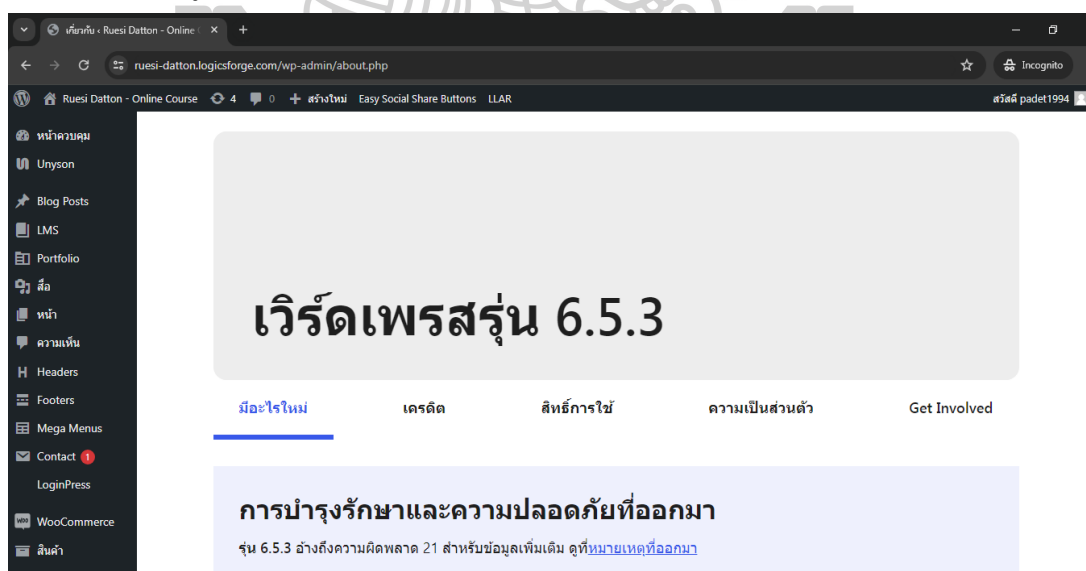
1. ทำการเข้า ระบบไปที่ <https://ruesi-datton.logicsforge.com/wp-admin/> ใส่ข้อมูลคือ username และ Password ที่ทางผู้ดูแลระบบสร้างให้ จากนั้นทำการกดปุ่มเข้าสู่ระบบ ดังภาพที่ 52

ภาพที่ 52 หน้าจอการเข้าสู่ระบบ

ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน สำหรับอาจารย์

2. เมื่อเข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว จะแสดงหน้าจอ ดังภาพที่ 53

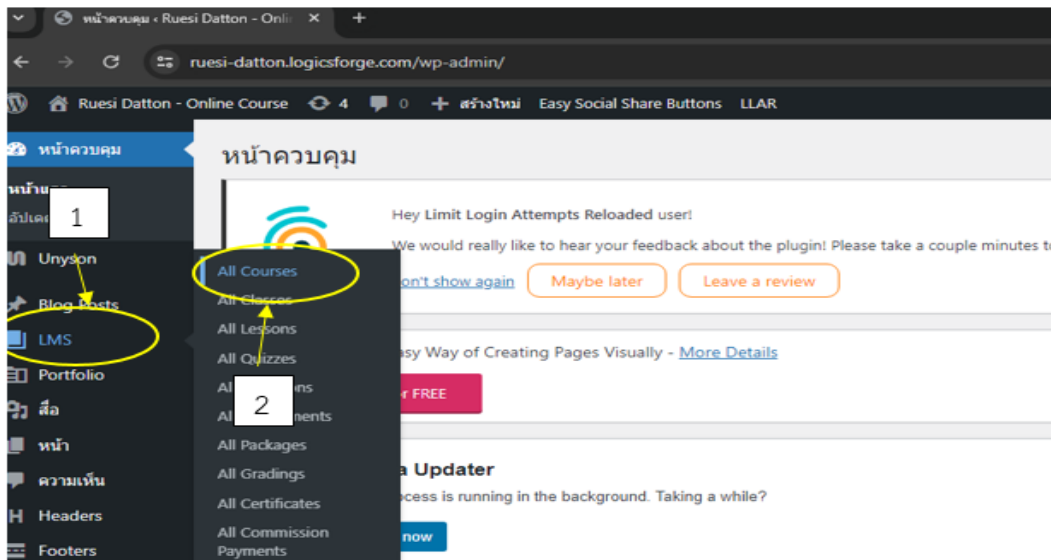

ภาพที่ 53 หน้าจอการเข้าสู่ระบบ

ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน สำหรับอาจารย์

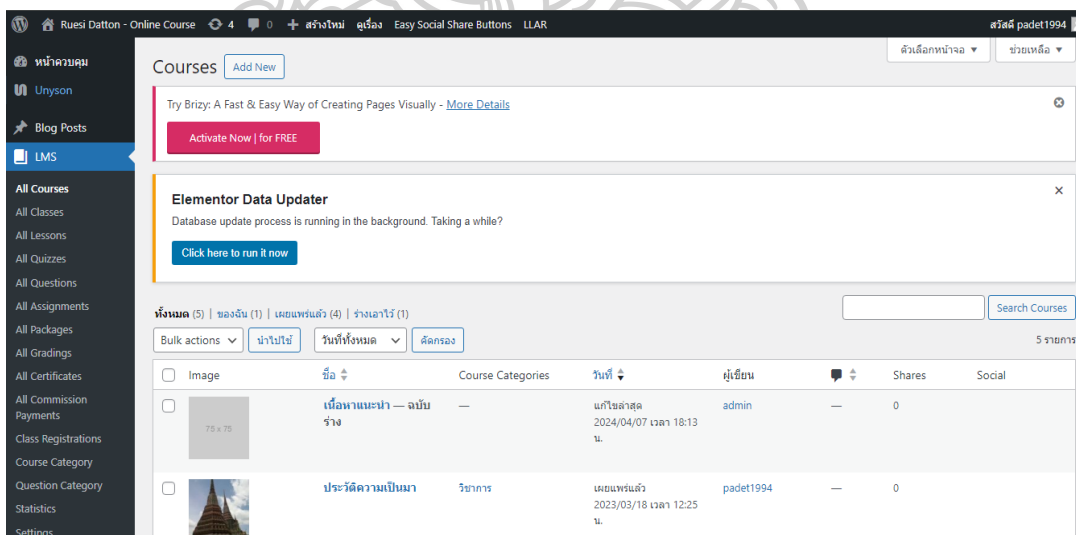
3. การสร้าง คอสสอน สำหรับอาจารย์

3.1 ทำการเข้าเมนูไปที่ LMS แล้วเลือก All course ดังภาพที่ 54

ภาพที่ 54 หน้าจอการเลือก คอสสอน สำหรับอาจารย์

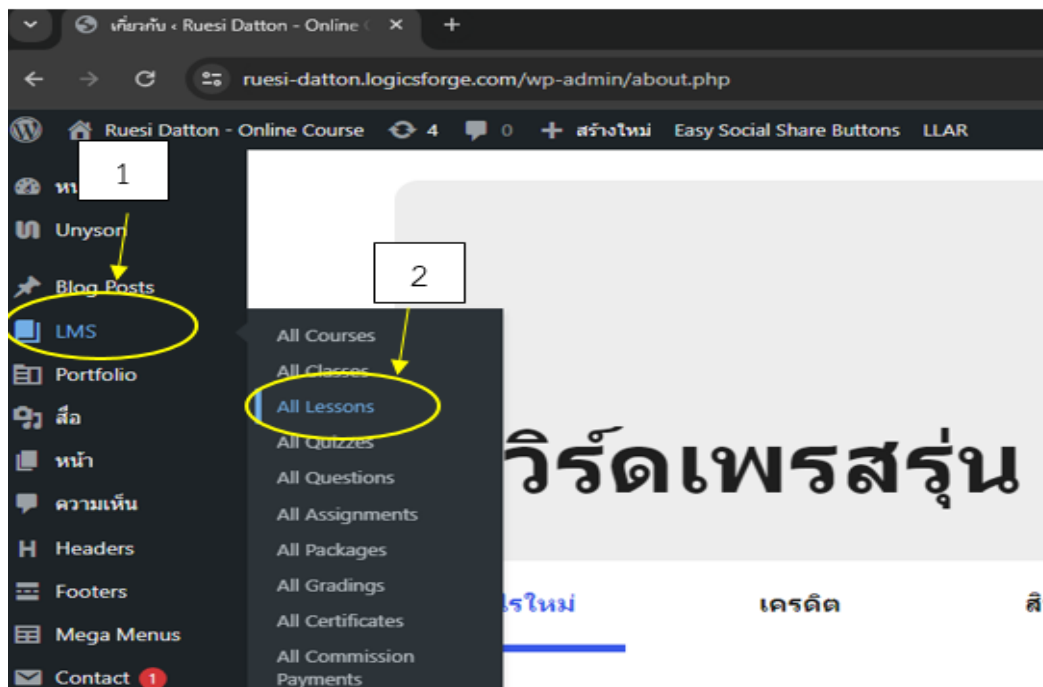
3.2 หลังจากนั้นระบบจะแสดงผล หน้าบริหารจัดการข้อมูล คอสสอน สำหรับอาจารย์ อาจารย์สามารถสร้าง ลบ และแก้ไขข้อมูล ดังภาพที่ 55

ภาพที่ 55 หน้าจอการบริหารจัดการ คอสสอน สำหรับอาจารย์

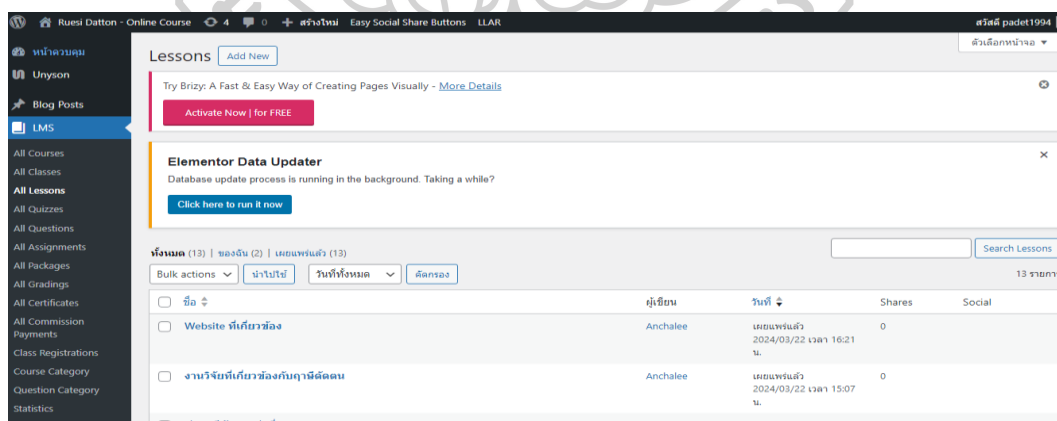
4. การสร้าง บทเรียน สำหรับอาจารย์

4.1 ทำการเข้าเมนูไปที่ LMS แล้วเลือก All lessons ดังภาพที่ 56

ภาพที่ 56 หน้าจอการบริหารจัดการ บทเรียน สำหรับอาจารย์

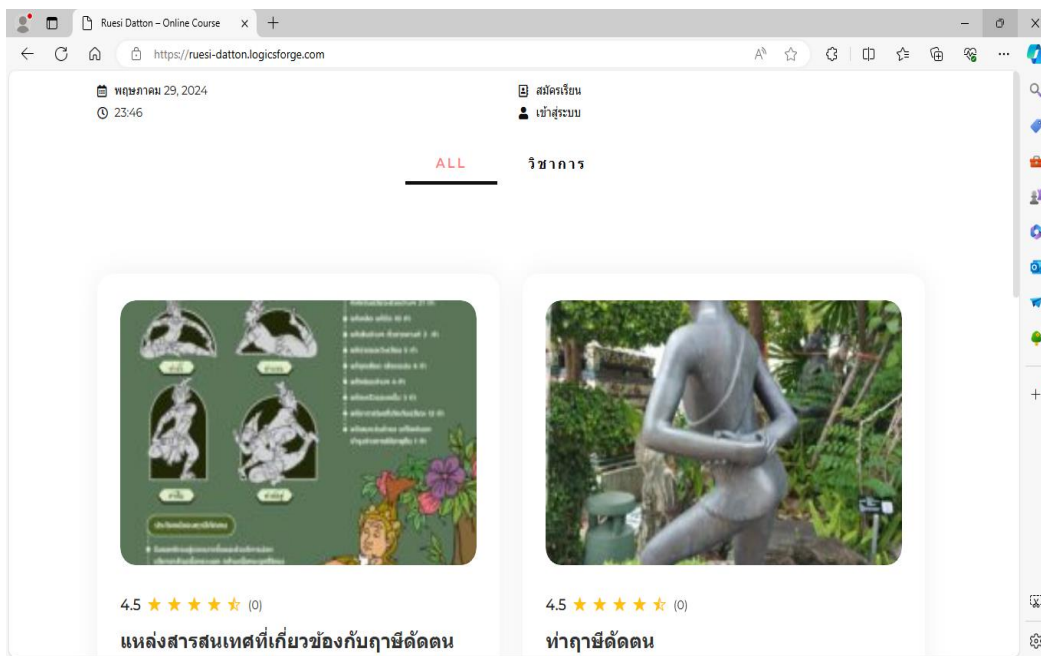
4.2 หลังจากนั้นระบบจะแสดงผล หน้าบริหารจัดการข้อมูล บทเรียน สำหรับอาจารย์ อาจารย์สามารถสร้าง ลบ และแก้ไขข้อมูล บทเรียน โดยอาจารย์จะต้องสร้างคอสก่อน ดังภาพที่ 57

ภาพที่ 57 หน้าจอการบริหารจัดการ บทเรียน สำหรับอาจารย์

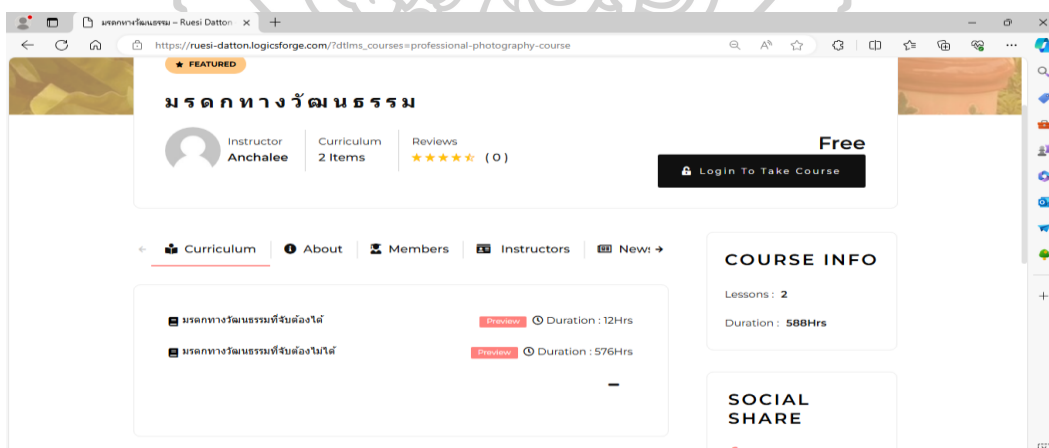
สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ)

1.ทำการ เข้าไปที่ <https://ruesi-datton.logicsforge.com/> ดังภาพที่ 58

ภาพที่ 58 หน้าจอแสดง코스เรียน ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน
กรณีศึกษาภาษีตัดตน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ)

2. ทำการคลิกเข้า코스 ที่ต้องการเรียน จากนั้น ระบบแสดง บทเรียนที่ต้องการ ดังภาพที่ 59

ภาพที่ 59 หน้าจอแสดงบทเรียน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ)

3. ทำการเลือก ข้อมูลบทเรียน ดังภาพที่ 60

มรดกทางวัฒนธรรม

Instructor: Anchalee | Curriculum: 2 Items | Reviews: ★★★★★ (0)

Free | Login To Take Course

Curriculum | About | Members | Instructors | New: →

COURSE INFO
Lessons: 2
Duration: 588Hrs

- มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (12Hrs) [Preview]
- มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (576Hrs) [Preview]

ภาพที่ 60 หน้าจอเลือกบทเรียน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ (กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ)

4. จากนั้นระบบแสดง ข้อมูล ออกมาตามที่ต้องการ โดยมี ข้อความ ภาพ และเสียง (ข้อมูล ขึ้นอยู่อาจารย์ผู้สอน) ดังภาพที่ 61

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (12 hrs)

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (12Hrs) [Preview]

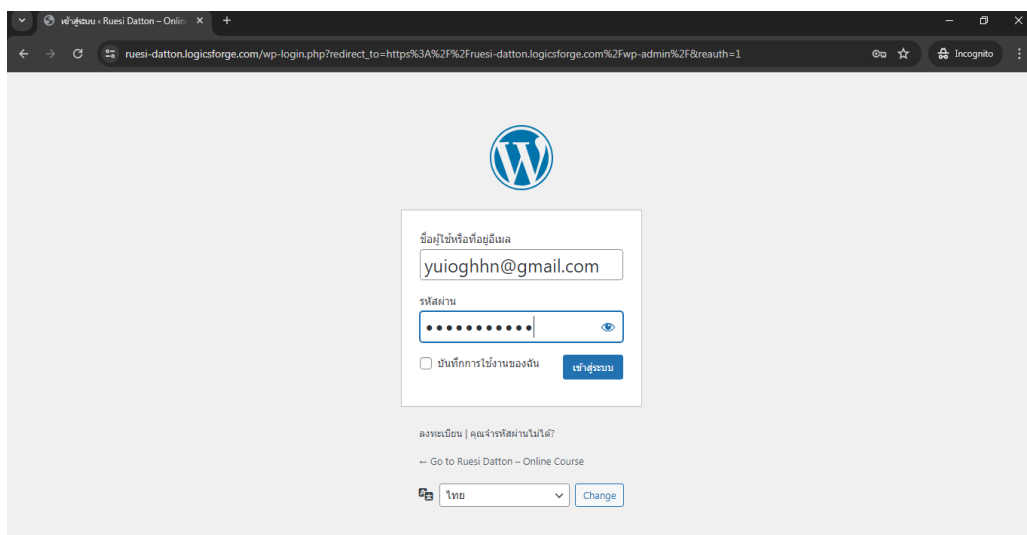
มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (576Hrs) [Preview]

1.1 มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้
(Tangible Cultural Heritage) คือ สถานที่หรือวัตถุที่เกิดขึ้นจากฝีมือการประดิษฐ์ คิดค้น การดัดแปลง การอยู่อาศัย หรือ ใช้ ประโยชน์จากมนุษย์ เป็นรูปธรรม สามารถเห็นและจับต้องได้ อาจเป็นการใช้ประโยชน์เพียงชั่วคราวระยะทางหนึ่งแล้ว หึ่งร้างไป หรือใช้ประโยชน์สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่ อนุสรณ์สถาน หมายถึง ผลงานทางสถาปัตยกรรม ผลงานทางประติมากรรม หรือจิตรกรรม ส่วนประกอบหรือโครงสร้างของโบราณคดีธรรมชาติ จารึก ถ้า

ภาพที่ 61 หน้าจอแสดงผลข้อมูลบทเรียน สำหรับผู้เรียน หรือผู้ที่สนใจ
(กรณี บทเรียนเปิดเป็นสาธารณะ)

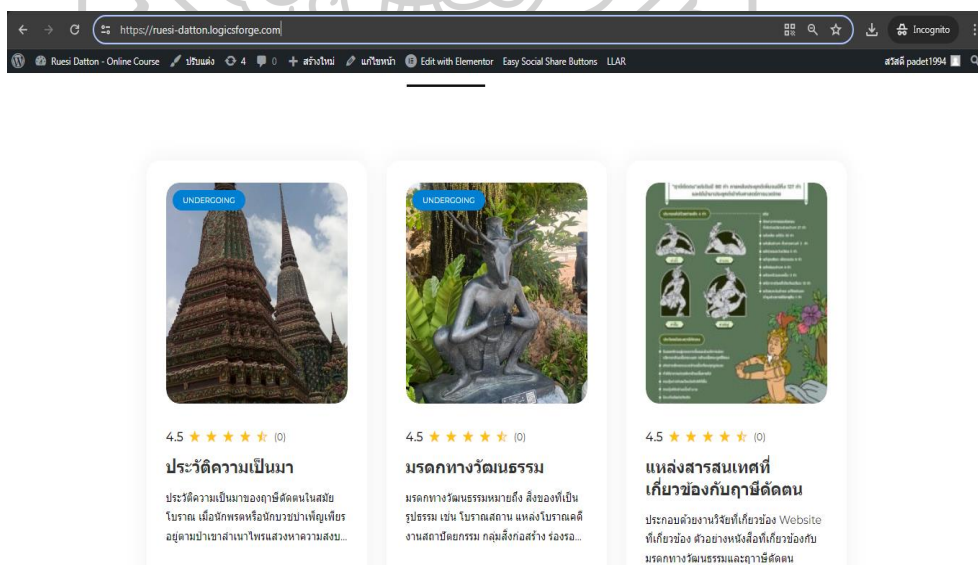
สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)

1. ทำการเข้า ระบบไปที่ <https://ruesi-datton.logicsforge.com/wp-admin/> จากนั้นทำการใส่ข้อมูล username และ Password ที่ทางอาจารย์ผู้สอนสร้างให้ จากนั้นทำการ กดปุ่มเข้าสู่ระบบ ดังภาพที่ 62

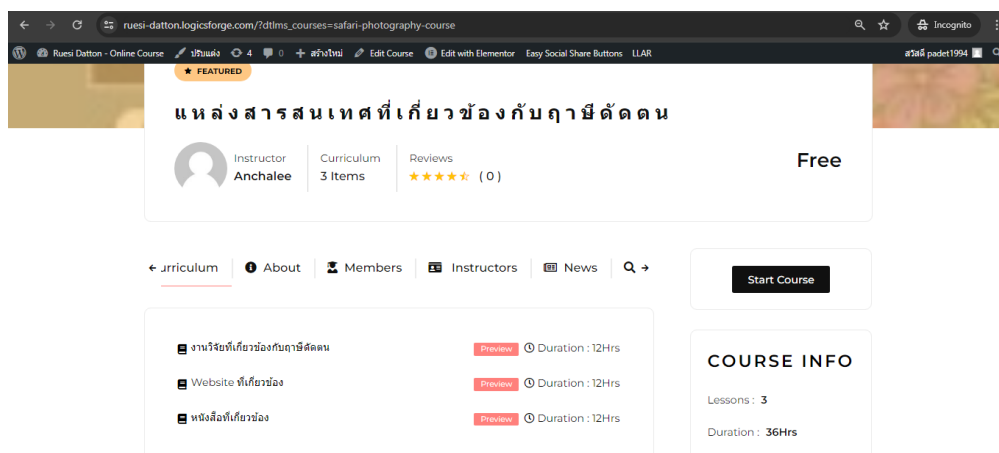
ภาพที่ 62 หน้าจอการเข้าสู่ระบบ ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษา
ฤๅษีตัดต้น สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)

2. เมื่อทำการเข้าสู่ระบบ เรียบร้อยแล้ว ระบบจะทำการเข้าสู่คอสเรียน ดังภาพที่ 63

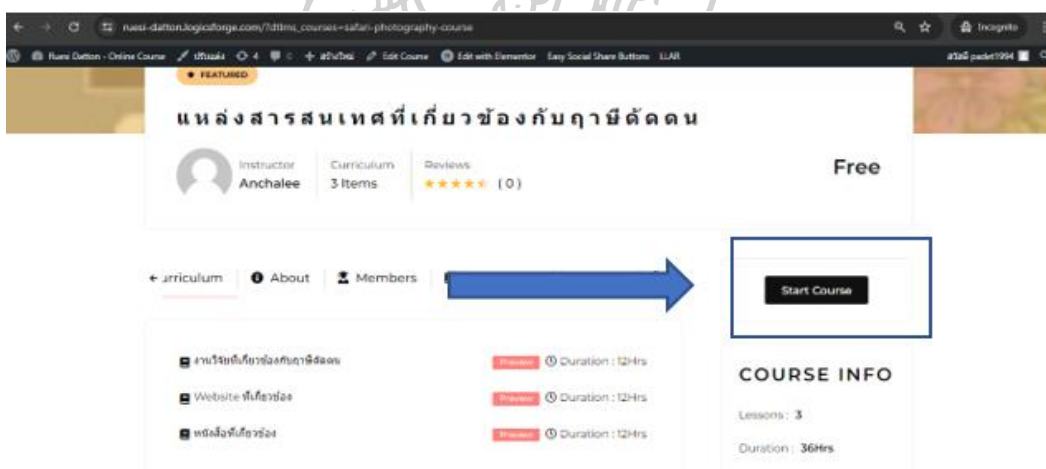
ภาพที่ 63 หน้าจอแสดงคอสเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)

3. ทำการคลิกเข้าคอส ที่ต้องการเรียน จากนั้น ระบบแสดง บทเรียนที่ต้องการ ดังภาพที่ 64

ภาพที่ 64 หน้าจอแสดงคอสเรียน และแสดงผลบทเรียน
สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)

4. จากนั้นทำการ กดปุ่ม Start Course เพื่อเข้าสู่บทเรียน ดังภาพที่ 65

ภาพที่ 65 หน้าจอการกดเข้าสู่บทเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)

5. จากนั้นระบบ เข้าสู่บทเรียน โดยแสดงผล ข้อมูล ออกมาตามที่ต้องการ มี ข้อความ ภาพ และเสียง (เวลา และจำนวนครั้งที่เรียน ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน) ดังภาพที่ 66

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีดัดตน (12 hrs) Mark As Complete

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีดัดตน 12 Hrs Preview

Website ที่เกี่ยวข้อง 12 Hrs Preview

หนังสือที่เกี่ยวข้อง 12 Hrs Preview

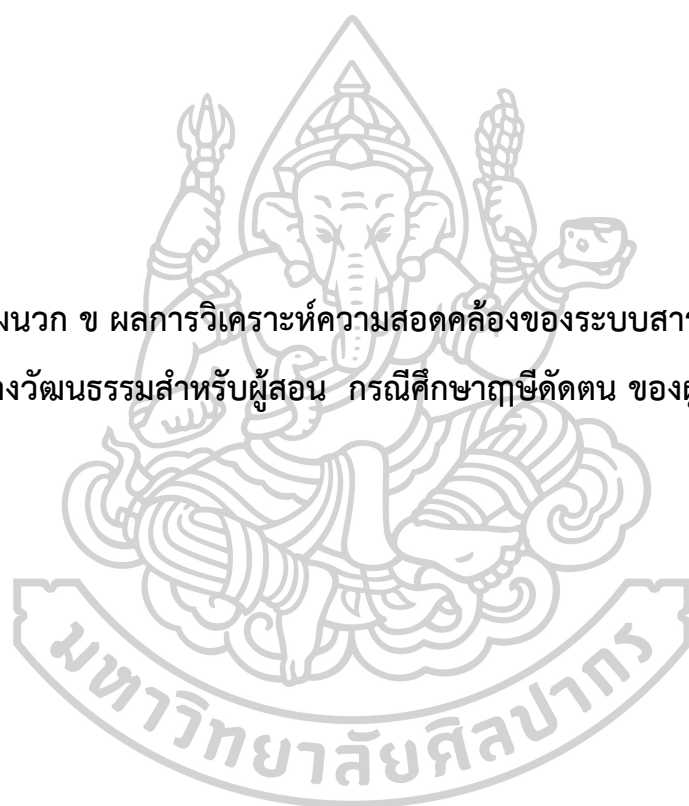
ตอนที่ 1
งานวิจัยภายในประเทศ

(พระมหา) กิตติศักดิ์ ในศรีจิต (2562: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของวัดมรคความทรงจำแห่งโลก

ภาพที่ 66 หน้าจอแสดงผลข้อมูลบทเรียน สำหรับผู้เรียน (กรณี บทเรียนเปิดเฉพาะในคลาสเรียน)

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของระบบสารสนเทศมรดก
ทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน

กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน ของผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินโครงสร้างของระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม
สำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

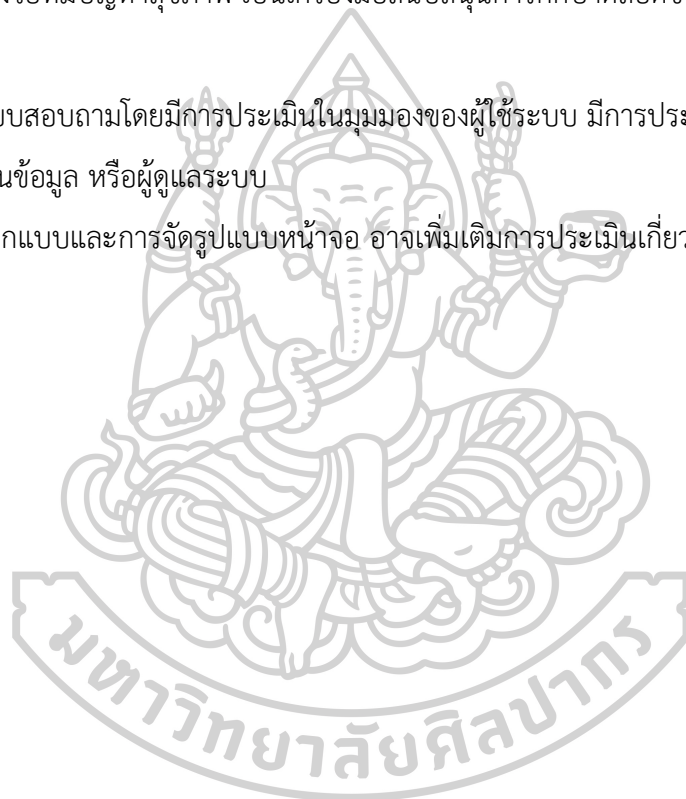
ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ER	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ด้านการออกแบบและ การจัดรูปแบบหน้าจอ						
1.1	การเข้าสู่ระบบมีขั้นตอน ที่เหมาะสม ใช้งานง่าย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
1.2	ขนาด ลักษณะ และสี ตัวอักษรที่แสดงบน หน้าจอภาพ มีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
1.3	เมนูคำสั่งอยู่ในตำแหน่งที่ เหมาะสม ครอบคลุมการ ใช้งาน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
1.4	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ด้านคุณภาพของเนื้อหา						
2.1	เนื้อหาสอดคล้องกับ ภาพประกอบ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2.2	เนื้อหาในแต่ละหน้ามี ปริมาณเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2.3	เนื้อหาสอดคล้องกับ หัวข้อ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2.4	การนำเสนอเนื้อหา น่าสนใจ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ER	IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3	ด้านการเข้าถึงแหล่ง สารสนเทศสมรรถกทาง วัฒนธรรม						
3.1	เรียกดูและสืบค้นข้อมูลได้ สะดวก	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3.2	แหล่งอ้างอิงมีความ น่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3.3	สามารถเชื่อมโยงกับลิงค์ อื่นเพื่อค้นคว้าข้อมูล เพิ่มเติมได้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	การนำไปใช้ประโยชน์						
4.1	สามารถนำไปใช้ในการ เรียนการสอนได้จริง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4.2	สามารถนำทฤษฎีตัดตน ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4.3	ได้นวัตกรรมใหม่ในการ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้โดย ไม่จำกัดเวลาและสถานที่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4.4	ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ในฐานะมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมหรือมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	เฉลี่ย	15	15	15	45	1	สอดคล้อง

หมายเหตุ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามของระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน อยู่ที่คำถามมีความสอดคล้องทุกคำถาม สรุปผล การวิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถามเรื่องระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าเฉลี่ย จำนวน 1

ข้อเสนอแนะ

1. ความสามารถในการเข้าถึง สามารถเข้าถึงได้หลายอุปกรณ์ ที่นำเสนอรูปแบบเหมือนกันได้รองรับสังคมสูงวัยที่มีปัญหาสุขภาพ เป็นเครื่องมือสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต (lifelong learning)
2. ควรปรับแบบสอบถามโดยมีการประเมินในมุมมองของผู้ใช้ระบบ มีการประเมินบุคลากรที่รับผิดชอบป้อนข้อมูล หรือผู้ดูแลระบบ
3. ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ อาจเพิ่มเติมการประเมินเกี่ยวกับภาพประกอบ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร. วัชรีย์ เพ็ชรวงษ์

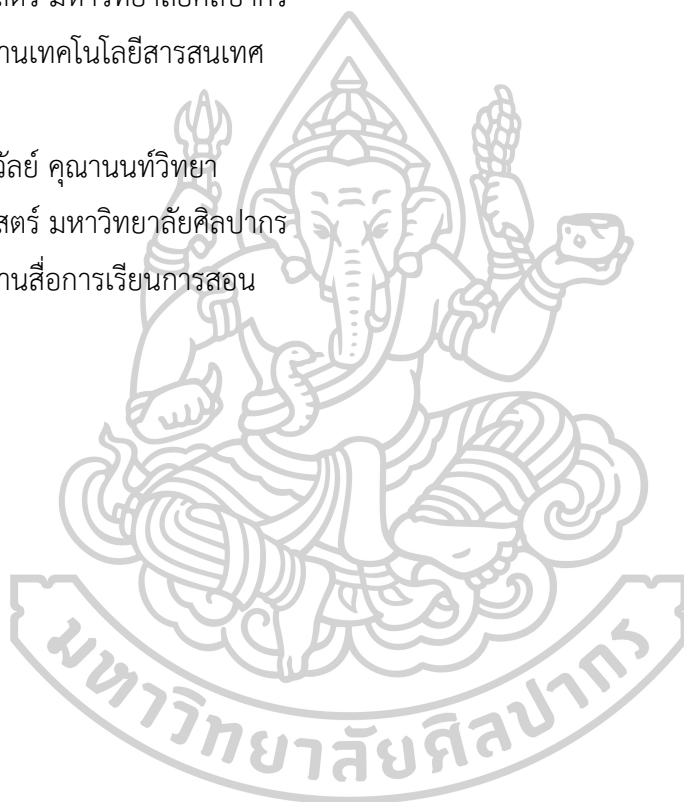
คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. อาจารย์ ดร.ปัญญา จันทโคต

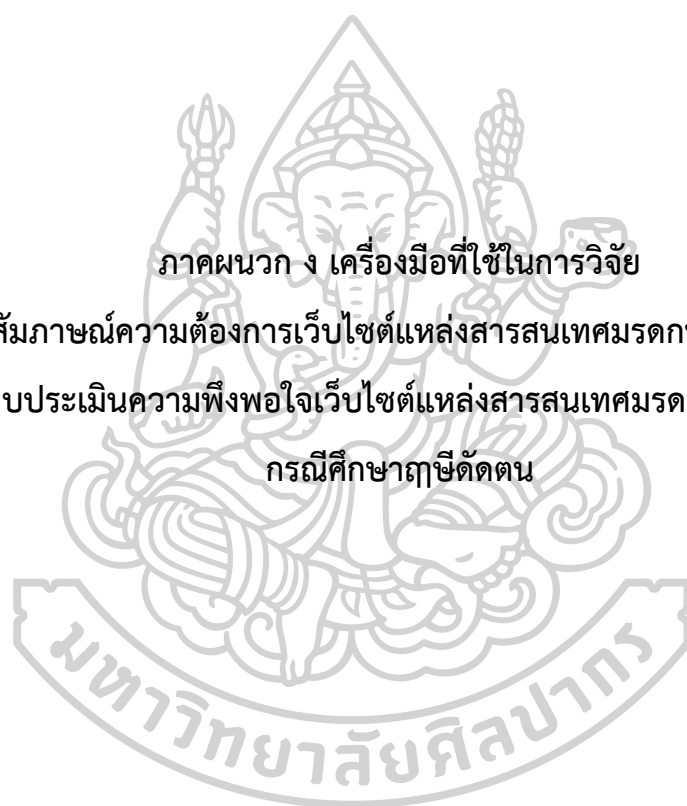
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ผศ.กานดาวัลย์ คุณานนท์วิทยา

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนการสอน

ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสัมภาษณ์ความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม
และแบบประเมินความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม
กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

**แบบสัมภาษณ์ความต้องการเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศกรมการวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
เรียน คุณจารย์**

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการข้อมูลของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ
กรมการวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการ
นำไปใช้ประกอบการพัฒนาระบบสารสนเทศกรมการวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน
ต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์ครั้งนี้

นางสาวอัญชลี เรียงหา

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศกรมการวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิด
คิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการข้อมูลสารสนเทศกรมการวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษี
ตัดตน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความต้องการข้อมูลสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ความต้องการข้อมูลและข้อเสนอแนะของท่าน

1. ท่านรู้จัก "ฤๅษีตัดตน" ต้นตำหรับการนวดแผนไทย ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร หรือไม่

รู้จัก

ไม่รู้จัก

1.1 หากท่านไม่รู้จัก "ฤๅษีตัดตน" จากข้อที่ 1. ท่านมีความต้องการ/สนใจ สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม "ฤๅษีตัดตน" หรือไม่

สนใจ (ทำแบบสอบถามข้อที่ 2)

ไม่สนใจ

2. หากท่านรู้จักฤๅษีตัดตนจากข้อที่ 1.

2.1 ท่านคิดว่าสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม "ฤๅษีตัดตน" สามารถนำไปใช้ประกอบการสอนในรายวิชาที่ท่านรับผิดชอบหรือไม่ โปรดระบุรายวิชา

วิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ระบบ (ระบุ 1 วิชา)

วิชาด้านการท่องเที่ยว

วิชาด้านศิลปวัฒนธรรม

วิชาด้านงานมัคคุเทศก์

วิชาด้านบรรณารักษศาสตร์

วิชาอื่น ๆ ระบุ.....

2.3 หากมีการรวบรวมเนื้อหาสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม "ฤๅษีตัดตน" เพื่อใช้สำหรับจัดการเรียนการสอน ท่านคิดว่าควรรวบรวมข้อมูลใดไว้บ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประวัติความเป็นมา ทำฤๅษีตัดตน
- การนำฤๅษีตัดตนไปประยุกต์ใช้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตน
- รางวัลที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีตัดตนในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม

2.4 โปรดให้ข้อเสนอแนะหากท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม "ฤๅษีตัดตน" อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความพึงพอใจ

การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

เรียน คณาจารย์

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์แหล่งสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบการพัฒนาระบบสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษีตัดตนต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์ครั้งนี้

นางสาวอัญชลี เรียงหา

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจระบบสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรมสำหรับผู้สอน กรณีศึกษาฤๅษี

ตัดตนตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. วิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ระบบ (ระบุ 1 วิชา)

- วิชาการด้านการท่องเที่ยว วิชาด้านศิลปวัฒนธรรม
 วิชาด้านงานมัคคุเทศก์ วิชาด้านบรรณารักษศาสตร์
 วิชาอื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเว็บไซต์แหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาฤๅษีตัดตน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความพึงพอใจ ตามความคิดเห็นของท่าน

โดยระดับความพึงพอใจ : 5 = มากที่สุด 4= มาก 3= ปานกลาง 2= น้อย 1= น้อยที่สุด

ความพึงพอใจ ระบบสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบหน้าจอ					
1.1 การเข้าสู่ระบบมีขั้นตอนที่เหมาะสม ใช้งานง่าย					
1.2 ขนาด ลักษณะ ภาพ และสีตัวอักษรที่แสดงบนหน้าจอภาพ มีความเหมาะสม					
1.3 เมนูคำสั่งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ครอบคลุมการใช้งาน					
1.4 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
2.ด้านคุณภาพของเนื้อหา					
2.1 เนื้อหาสอดคล้องกับภาพประกอบ					
2.2 เนื้อหาในแต่ละหน้ามีปริมาณเหมาะสม					
2.3 เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ					
2.4 การนำเสนอเนื้อหาน่าสนใจ					
3. ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม					
3.1 เรียกดูและสืบค้นข้อมูลได้สะดวก					
3.2 แหล่งอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ					
3.3 สามารถเชื่อมโยงกับลิงค์อื่นเพื่อค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้					

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
4.การนำไปใช้ประโยชน์					
4.1 สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง					
4.2 สามารถนำทำฤๅษีตัดตนประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
4.3 ได้เครื่องมือที่ช่วยเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมที่ เข้าถึงง่าย เพิ่มมากขึ้น					
4.4 ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฐานะมรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับ ต้องไม่ได้					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวอัญชลี เรียงหา

วุฒิการศึกษา

ศึกษาต่อปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศสมรรถทางวัฒนธรรม

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

